

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



MWONGOZO WA KIMTINDO



VIJANA DHIDI YA VURUGU

SANAA YA FILAMU NA UTENDAJI
KWA UUMBAJI WA VIDEO



Vijana dhidi ya Vurugu

*Sanaa Ya Filamu Na Utendaji
Kwa Uumbaji wa Video*

Mwongozo wa Kimtindo

2020

Mwongozo wa Kimtindo wa REC
Vijana dhidi ya Vurugu
Sanaa ya filamu na utendaji kwa uumbaji wa video

Washirika wa mtindo hu:

Fundación INTRAS www.intras.es
CESIE www.cesie.org
CJD Verbund NRW Süd www.cjd-bbw-frechen.dewaliokosa
DEJAVATO Foundation www.dejavato.or.id
Shirika la Mabadiliko la Kimataifa www.itfsecretariat.org

Mwongozo ultolewa kwa mfumo wa mradi:

Tafakari Jaribia Nasa (REC) – Jaribio la Utayarishaji wa filamu ya Kuzuia Vurugu na Uwezeshaji wa vijana wanaodhulumiwa, unaofadhiliwa na Tume ya Uropa, kupitia mpango wa Erasmus + (Kuwapa vijana mafunzo):

Nambari ya Mradi: 602304-EPP-1-2018-1-ES-EPPKA2-CBY-ACPALA

Msaada wa Tume ya Ulaya kwa uchapishaji wa huu mwada haujumuishi makubaliano ya yaliyomo ambayo yanaonyesha maoni ya waandishi tu na Tume haiwezi kujukumika kwa matumizi yoyote ambayo yanaweza kufanywa na habari iliyomo ndani yake.

Uchapishaji wa nakala katika mswada huu umeidhinishwa tu kwa sababu zisizo za kibiashara na iwapo utaweka wazi marejeleo ya kimsingi ya makala haya.

Mwaka wa kuchapishwa: 2020

© Mradi wa REC

YALIYOMO

| | |
|---|------------|
| Utangulizi | 1 |
| Mradi | 2 |
| Vurugu na vijana | 3 |
| Mbinu za REC | 8 |
| Viwango vya marejeleo | 9 |
| Utengenezaji wa filami za kusikia na kutazama kama njia ya kuelezea dhidi ya vurugu | 10 |
| Utengenezaji wa video ya jaribio | 11 |
| Mbinu za utazamaji na sanaa ya plastiki | 15 |
| Teknolojia mpya | 16 |
| Muundo wa jalada la REC | 17 |
| Jukumu la mfasiri | 20 |
| Maabara ya kwanza ya REC | 22 |
| Yaliyomo katika maabara | 23 |
| Ukatili wa kimwili: mateso na kuteswa | 24 |
| Mbinu ya usanii ya kujaribiwa: picha za majaribio | 25 |
| Maagizo ya maabara | 32 |
| Maabara ya Pili ya REC | 46 |
| Yaliyomo katika maabara | 47 |
| Maonevu na kutokuwa na usawa katika uongozi | 48 |
| Mbinu ya usanii: matumizi ya vinyago | 50 |
| Maagizo ya maabara | 53 |
| Maabara ya tatu ya REC | 66 |
| Yaliyomo katika maabara | 67 |
| Dhuluma za mikahawa bwaka: maonevu yasiyo na mipaka | 68 |
| Mbinu ya usanii: michoro ya ardhi | 70 |
| Maagizo ya maabara | 72 |
| Maabara ya nne ya REC | 88 |
| Yaliyomo katika maabara | 89 |
| dhuluma za kijinsia: udhibiti na kuingilia kati | 90 |
| mbinu ya usanii: matumizi ya michoro kwenye jora | 92 |
| Maagizo ya maabara | 94 |
| Maabara ya tano ya REC | 110 |
| Yaliyomo katika maabara | 111 |
| Kutokubalika, kutoonekana na kutengwa | 112 |
| Mbinu ya usanii: maonyesho ya kivuli | 114 |
| Maagizo ya maabara | 117 |
| Kiambatisho cha I: mchakato wa uzalishaji wa filamu | 130 |
| Kiambatisho cha II: Marejeleo ya maonyesho | 154 |
| Marejeleo | 157 |

UTANGULIZI

Mwongozo huu wa njia umeandaliwa na timu ya mradi wa REC, inayoundwa na mashirika matano ambayo yapo nchini Uhispania, Ujeruman, Italia, Indonesia na Kenya. Kwa pamoja, timu hii ilianzisha mpango wa wafanyikazi wa vijana ambao wana nia ya kujifunza na kutumia **mbinu ya ubunifu**, kwa madhumuni ya kuzuia vurugu na / au kushughulikia mada zingine nyingi zinazofaa kwa vijana.

Mradi wa REC unachanganya **masomo ya sauti kwa sauti, uundaji wa kisanii** na **teknolojia mpya** kuzuia vurugu. Inapendekeza programu ya kujumuisha ambayo inazingatia vijana. Lengo kuu ni kuwashimiza kuunda ujumbe ambao utaeneza **utamaduni usio wa vurugu**.

Mnamo Aprili 2019, timu ya mradi wa REC ulikutana kwa mara ya kwanza huko Valladolid (Uhispania). Wakati wa hafla hii, mambo kadhaa muhimu ya kuzingatia katika muundo wa mwongozo huu yalifafanuliwa. Mambo yafuatayo yamezingatiwa wakati wa maendeleo ya njia ya REC:

- » Unda **mwongozo wa vitendo** wa kutekeleza mbinu, pamoja na maagizo ya kina na vidokezo vyta kusaidia wawezeshaji.
- » Badili **mchakato wa ubunifu** kuwa msingi wa mbinu, na hivyo kuwaruhusu vijana kuwa wabunifu na kutafuta njia mpya za kujielezea.
- » Buni mbinu **inayoweza kubadilika kwa urahisi**, ambayo inaweza kutumika kama msingi wa maendeleo zaidi na pia kushughulikia mada tofauti.
- » Kukuza vijana **kusoma sauti** na **ustadi wa teknolojia**.

Programu ya REC ilifanyiwa majaribio na mashirika ya washirika kuitia utekelezaji wa Jalada la REC, ili kuwapa wafanyikazi wa vijana miongozo ya ziada ya kuiga mfano huo. Filamu ya **maandishi** inapatikana kwenye wavuti na kwenye chaneli ya YouTube ya mradi wa REC, ambapo ukusanyaji wa video ya majaribio iliyoundwa na washiriki wachanga wa Jalada la REC pia imepakiwa .

MRADI

Tafakari Jaribio Nasa (REC) - Utayarishaji wa Filamu ya Kuzuia Vurugu na Uwezeshaji Vijana waliokataliwa ni mradi unaofadhiliwa na Tume ya Ulaya kuititia mpango wa Erasmus +, ambapo lengo kuu ni kukuza ushiriki wa vijana katika usambazaji wa utamaduni wa vurugu.

Mradi wa REC umekuwa na uzoefu wa miaka miwili ambaeo umewapa vijana kutoka nchi tano tofauti nafasi ya kuchunguza mada ya **vurugu** na uwezekano wa kuelezea hisia zao, hisia, mawazo na ujumbe kuititia **ubunifu wa sauti**. Kwa hivyo, wana uwezo wa kuhamasisha vijana wengine na jamii zao kutafakari juu ya athari za vurugu katika jamii yetu na kukuza ukomeshaji wake.

Karibu vijana 75 kutoka Uhispania, Italia, Kenya, Ujerumani na Indonesia walishiriki katika **mpango wa REC**. REC ilitoa fursa za kujifunza juu ya jinsi kila mtu **sauti** inavyojali na jinsi sisi sote tunapaswa kuthamini utajiri wa **utofauti**.

Baadhi ya washiriki wachanga wa mpango wa REC, zaidi ya hayo, walipata fursa ya kuwa watendaji wakuu wa mchakato wa mafunzo kuititia utekelezaji wa **mpango wa MARUDIO**, mfano wa mfano uliotumiwa kuititia kujifunza kati ya rika. Vijana waliachiliwa huru kuchunguza mada mpya ya masilahi yao, kama watengenezaji wa filamu za majaribio na kuwashirikisha washiriki wapya katika kuunda video za majaribio zenyne athari.

Zaidi ya hayo, vijana wawili wa **kujitolea** kutoka Indonesia na mmoja kutoka Kenya walipata nafasi ya kupata **uzoefu wa kimataifa** nchini Uhispania, Italia na Ujerumani kuititia mradi wa REC. Hawakupata mafunzo ya mbinu tu, ila walisaidia kikamilifu katika kuchangia kwa maendeleo ya mradi. Waliacha athari kubwa chanya kwa wenyeji wote na mashirika yaliyoratuma, yanayofaidika kila wakati kwa uhamiaji wa vijana.

Yaliyotajwa hapo juu ni shughuli kadhaa tu ambazo zilikuzwa na mradi wa REC. Mengine mengi yameandaliwa pia, kama vile **kubadilishana kwa vijana, mafunzo ya wafanyakazi wa vijana, ndani** na za **sherehe zakimataifa** na **mashindano**, nk Tunatumai kuwa wanaweza kuchangia kusaidia vijana katika kuunda ulimwengu unaojumuisha zaidi na wenye uvumilivu.

Tembelea **ukurasa wa wavuti** wa mradi wa REC www.rec-project.eu na yetu ya **YouTube REC – Reflect Experiment Capture** ili kusoma zaidi na uangalie uzalishaji wetu!

VURUGU NA VIJANA

Sio kazi rahisi kufafanua vizuri jeuri ni nini. Tunapofikiria juu yake, labda picha ya kwanza ya akili tunayo ya vurugu ni watu wanaoteseka. Uwakilishi bora wa vurugu unaweza kuonekana kuitopia athari iliyoachwa kwa watu wanaoyapitia. Vijana wanaonekana kuwa mojawapo wa kundi hili, katika jukumu la kuwa wahasiriwa na / au wahusika. Katika jaribio la kukabili jambo hili kubwa kuu na ngumu, tunapaswa kujaribu kuielezea.

"Je! Hujui kwamba jeuri ndio njia ya chini kabisa ya mawasiliano?"

Ni vile Mathayo anasema kwa rafiki yake huko Peoria Babeli, filamu ya miaka ya 90. Kwa kweli, sentensi hii inaonyesha ukweli muhimu: **dhuluma ni njia ya mawasiliano**. Kwa kuitumia, watu wanataka kudai ukuu wao unaodhaniwa na kuonyesha nguvu zao. Kwa nini ni njia dhaifu kabisa ya mawasiliano? Jibu linaweza kupatikana katika nukuu kutoka kwa Susan Sontang, mwandishi wa Amerika.

"Hakuna mtu anayeweza kufikiria na kupiga mtu kwa wakati mmoja."

Wakati vurugu zinapotokea, , njia zingine za mawasiliano huzuiwa, na kusababisha **hasara** katika suala la **uelewano** na **huruma**.

Kulingana na Shirika la Afya Duniani (WHO), vurugu ni jambo ngumu kwa sababu kinachokubalika katika suala la tabia hutegemea **utamaduni** na hali ya **kijamii**. Aina tofauti za maadili zilizopo hufanya iwe vigumu kushughulikia suala hili kwenye mfumo wa ulimwengu. Walakini, kuna haja la haraka la kuweka viwango vyta kitabia ulimwenguni ili kuhakikisha na kuheshimika kwa haki za kibinadamu.

Kuna njia nyingi zinazoweza kufafanua vurugu. Hii ndio ufanuzi uliofanuliwa na WHO:

"Matumizi ya makusudi ya nguvu, iliyotishiwa au halisi, dhidi yako mwenyewe, mtu mwingine, au dhidi ya kikundi au jamii, ambayo husababisha au ina uwezekano mkubwa wa kusababisha jeraha, kifo, kuumia kisaikolojia, upungufu wa mazingira, au kutapeliwa."

Kulingana na Jean Marie Domenach, vurugu ni matumizi ya nguvu ilio wazi au fiche ili kupata kitu ambacho hakikubaliki na mtu mmoja au kikundi cha watu, na kusababisha madhara yanayoweza kuwa ya kimwili, kisaikolojia na kihemko.

Ingawa vurugu huathiri jamii nzima, athari zake miongoni mwa vijana husababisha wasiwasi mwiningi. Miiongoni mwa aina zote ambazo unyanyasaji unaweza kuchukua, **dhuluma ya mwili** inaonekana kuwa dhihirisho la kawaida, ingawa labda ni ncha ya barafu. Kwa jumla, inaambatana na **dhuluma ya kisaikolojia**. Kwa kweli, dhuluma ya kimwili hufanyakia haswa wakati mhasiriwa anapinga vurugu za kisaikolojia (Hirigoyen, 2006) - wakati mshambuliaji anaposhambulia mwathirika, hakika nia ya msingi sio, lakini kuonyesha ni nani

aliye na mamlaka. Katika mchezo huu wa nguvu, wahasiriwa ndio wasioweza kujisimamia wenyewe kwa sababu ya kutokuwa na ujasiri au rasilimali.

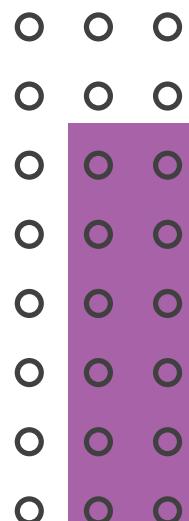
Mbali na vurugu za kimwili, vijana huathiriwa na aina nyingine nyingi za dhuluma. Kulingana na ripoti ya UNICEF mnamo 2016 ambayo ni pamoja na vijana 100.000 kutoka nchi 18 tofauti, theluthi yao walikiri kuwa walidhulumiwa. Wakati huo huo, asilimia hiyo hiyo iligundulika mnamo 2011 na Shirika la Kimataifa la Unyanyasaji la Ufaransa.

Uonevu ni aina kubwa ya udhalilishaji, inayoonekana zaidi katika taasisi ya elimu, lakini pia hufanyika nje ya hiyo. Ni sifa kwa yatokanayo mara kwa mara ya mtu mmoja kwenye uchokozi kimwili na / au hisia ikiwa ni pamoja na kutania kwa nia ya kukandamiza, **kuita** majina, kejeli, vitisho, unyanyasaji, kuitukana kutukana, kudhalilisha, **kutengwa** kijamii, au uvumi.

Idadi kubwa ya kuongezeka kwa uonevu imekuwa kumbukumbu kati ya wanafunzi ulimwenguni kote. Sababu za kudhulumiwa ziliripotiwa mara nyingi na wanafunzi, hii ni pamoja **na mwonekano wa mwili, kabilia / kabilia, jinsia, ulemavu, dini na mwelekeo wa kijinsia**. Kando na sababu zilizo, udhalimu unaumiza sana kwa kusababisha kutojiamini kwa vijana. Kutokea kwake kunaweza kuwa na athari kubwa katika maisha yao ya watu wazima. Kuna uthibitisho wa uhusiano mkubwa kati ya tabia ya uonevu wa utoto na tabia mbaya ya baadaye ya akili, kwa hivyo uonevu ni shida kubwa kiafya.

Dhuluma pia inaweza kuchukua nafasi ya vifaa vya dijiti. Katika kesi hii, inajulikana kama **Dhuluma ya mikahawa bwaka**, ambayo ni pamoja na **kutuma**, kuchapisha au **kusambaza vitu hasi, vyenye madhara**, au vya **uwongo** juu ya mtu mwingine. Mitandao ya kijamii ndio mahali pa kawaida kwa uuzaaji wa mtandao, lakini pia hufanyika kupitia programu za kutuma ujumbe, vikao vya mkondoni, barua pepe na jamii za michezo ya kubahatisha. Kwa sababu ya utumiaji wao mkubwa mionganoni mwa vijana, vurugu hii haimalizi tena mara tu mwanafunzi anaacha darasa. Inaweza kuwa inayoendelea, kugeuza maisha yote ya wahasiriwa kuwa ndoto mbaya.

Kwa kuongezea, yaliyomo yanasantazwa mtandaoni, ambapo huiishia kuunda rekodi ya **kudumu ya umma** na kuathiri sifa ya mhasiriwa na wa mkosaji. Pia ina athari ya kiingilio cha shule, ajira na maeneo mengine ya maisha; kwa hivyo, inaweka hatma yao katika hatari. Utafiti uliofanywa na UNICEF mnamo 2019 ulionyesha kuwa zaidi ya theluthi ya vijana katika nchi 30 wameripoti ya kuwa wahasiriwa wa uonevu mtandaoni, na mmoja kati ya watano ambaye ameripoti, alilazimika kuruka shule kutokana na hiyo. Vijana kama waliohojiwa pia waliulizwa ni nani anayepaswa kuwajibika kwa kukomesha ujangili. Maoni yao yaligawanywa kwa usawa kati ya serikali, watoa huduma za mtandao na vijana wenyewe.



Vijana pia hufikiriwa kuathirika na **dhuluma inayotoka na jinsia dhuluma ya kijinsia**. Umri wao na kukosa uzoefu wa jamaa na mahusiano, kwa kweli, kunaweza kuzidisha hatari zao. Dhuluma inayotokana na jinsia imeelezewa na WHO kama shida ya kiafya ya ulimwengu ya idadi ya milipuko na ukiukwaji wa haki za binadamu. Inaweza kutokea kwa hali yawa **dhuluma ya mwenzikaribu, adhabu ya mwili, ngono, hisiana dhuluma za kisaikolojia**. Matokeo ya hali kama hii inaweza kuwa mbaya sana kwa vijana afya ya mwili na kiakili.

Vurugu zinazotegemea jinsia huathiri wanawake na wanaume, lakini huathiri vibaya **wanawake** na **wasichana**, kuonyesha hali yao ya chini katika jamii nyingi. Vikundi tofauti nya wanawake na wanaume, kama wale ambao ni wa **vikundi vya wachache vya** kijinsia mwelekeo wao wa kijinsia hutofautiana na idadi ya wanaodhaniwa pia wanaweza kuathiriwa na unyanyasaji wa kijinsia.

Walakini, ingawa aina za vurugu kama **kutokujali, kutengwa na kutoonekana** zinaweza kuonekana kuwa mbaya, athari zao kwa vijana kweli ni mbaya sana, haswa katika kuathiri kujistahi kwao, uwezeshaji na ushiriki katika jamii. Kwa kuzingatia kwamba vijana wote ulimwengu mhusisha kukubalika, urafiki na wenzao msaada, tunaweza kufikiria jinsi madhara ya **kukataa kijamii** na **kutengwa** ili kuwa makubwa kwa ajili yao.

Kutengwa na rika ni aina ya ujinga ya uonevu ambayo huwa kimya na mara nyingi haionekani. Inaonekana kuwa wasichana ndio ambao mara nyingi hutumia kutengwa kama njia yawa **uonevu kihemko**. Vijana ambao wanapata aina hii ya matibabu kawaida huangalia ndani yao kujaribu na kujua ni kwanini hii inafanyika. Kama matokeo, wao hujipiga wenyewe na kujiweka katika kujilaumu. Ikiwa inaendelea, kukataliwa kwa jamii kunaweza kuimarika katika haiba ya kibinadamu na kupoteza huruma kwa marafiki.

Ingawa unyanyasaji ni mzito na mtu yelete anaweza kuwa mwathirika anayeweza kutokea, mambo kadhaa huwfanya watu fulani uwezekano wa kuteseka aina fulani za dhuluma kuliko wengine. Kama ilivyoonyeshwa hapo juu, jinsia zote zinaweza kuwa wahasiriwa, ingawa wanaweza kupata aina tofauti za dhuluma kulingana na muktadha fulani. Kwa mfano, wanawake hushambuliwa zaidi kwa **unyanyasaji wa kinyumbani** na wenzi wao wakiwa wanyanyasaji, wakati ilhali vijana wa kiume huwa wazi kwa **genge** na **unyanyasaji wavijana**. Walakini, kuna tofauti nyingi na ni ngumu sana kutambua mifumo ya kawaida kukabili suala kama hilo.

Sababu binafsi zinazochangia kwa hatari ya vurugu ni muhimu na kila kisa ni tofauti, lakini kuna makubaliano mapana yanayositisiza umakini na kutoa kipaumbele zaidi kwa mazingira mapana ya kijamii, kiuchumi, kiutaratibu na kitaasisi ambamo vijana huishi. Kulingana na taasisi nyingi ambazo zinahusika katika maendeleo ya mikakati ya kupambana na vurugu, kuna haja ya kupata majibu sio kwa kiwango cha mtu binafsi, lakini kuzingatia kiwango cha jamii

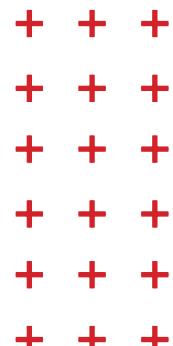
na wanaosababisha vurugu. Kwa kweli, ushahidi wa ulimwengu unaonyesha kwamba **mazingira magumu** yanaimarishwa na sababu kama vile **ulemavu, umaskini, msingi wa kifamilia, mwelekeo wa kijinsia, kabilia** na hali nyingine nyingi za **utofauti** au **shida**. Inaonekana wazi kabisa kwamba vitendo vingi vyta ukatili hufanywa na watu ambao, kwa sababu kadhaa, ni uvumilivu na wanahitaji kusisitiza hali yao. Ni muhimu kuangalia kwenye mizizi ya uvumilivu (kiini cha kutovumilia huu ili kuifuta.

Wahusika wa vitendo vyta ukatili ni watu ambao hutumia aina hii ya mawasiliano kujisisitiza. Katika hafla nyingi pia hawaonyeshi **huruma** wala **heshima**. Katika kesi ya vurugu za nyumbani, wazazi na wenzi ndio wadhalilishaji wanaoripotiwa zaidi, kulingana na data inayopatikana. Licha ya kuwa vurugu zinazosababishwa na wenzi wengi hufanyika shulen, pia mitaani kesi kama hizi zipo. Hakika, katika miaka michache iliyopita, jambo linalohusiana na **magenge ya watu** yanazidi kuongezeka. Vijana katika umri wao wa ujana au ishirini wanashiriki hali ya kutengwa kwa sababu ya **umaskini, ukosefu wa ajira na fursa za masomo** - wanazidi kukusanyika na mara nyingi huwa wahusika wa vitendo vyta dhuluma. Ingawa kila aina ya dhuluma ni ya kutisha, jambo hili halipaswi kupuuzwa. Katika visa kama hivyo, kuna pia haja ya dharura ya kuzingatia hali ya vijana wa genge, ambao, kwa kweli, ni waathirika wa jamii inayowachambua na kuwalazimisha kujenga tena kitambulisho chao ili wakubaliwe.

Bila kujali ni nani anayeifanya, vurugu inaweza kusababisha athari kadhaa kwa watu binafsi na pia jamii nzima: kutoka kwa **michubuko madogo** hadi **ulemavu wa mwili**, kutoka kwa **hisia za kusumbua, maswala ya afya ya akili**, au hata **mawazo ya kujiua**. Waathirika pia huwa na hamu ya chini ya kielimu na kufanikiwa, ambayo inaweza kusababisha matokeo ya kiuchumi ya muda mrefu katika watu wazima. Pia wana uwezekano mkubwa wa kuwa dawa za kulevyu au pombe, au hata kuwa watu wazima wenye dhuluma.

Ni wazi, sio vijana wote ambao wanapata vurugu watakuwa na shida kama hizi za kiafya, kisaikolojia, uhusiano na tabia. Walakini, kwa kuzingatia uzito wa matokeo yanayoweze kana, ni muhimu kuzingatia yote mawili ikiwepo **uzuiaji** uliowekwa katika hali nzuri kama uhuru mkubwa kutoka kwa vurugu na **msaada wa wahasiriwa**- kulinda na kupona ustawi wa vijana kimwili, kiakili na kijamii wakati wa vurugu inapotokea.

Kuzuia na kujibu vurugu hakika imekuwa sehemu muhimu ya kazi ya UNICEF, lakini tathmini iliyo huru iligundua kugawanyika kwa kazi ya UNICEF kuhusu vurugu. Kwa mfano, ingawa vijana mara nyingi hujaribu aina nyingi za dhuluma kinacho jukikana kama **polyvictimization**, sera na mipango nyingi huzingatia tu aina moja ya vurugu kwa kutengwa, na hivyo kupuuza viungo muhimu. Maswala haya na mengine mengi yameonyesha umuhimu wa kuchukua njia iliyo kamili





na mtazamo wa ulimwengu. Kwa sababu hii, Mpango mpya wa Mkakati wa 2018-2021 umeundwa kushughulikia jambo hili ngumu sana.

Katika kuzuia na kujibu dhuluma dhidi ya vijana, inahitaji kushughulikia njia zilizo hatari na zenye kinga katika viwango vingi. Sekta zote za kijamii na kisiasa zina jukumu muhimu katika **kuzuia vurugu na kupunguza**; pamoja na haki, ustawi wa jamii / kinga ya kijamii, afya na elimu, kati ya zingine. **Ushirikiano wa washirika** ni muhimu kwa kuunda mazingira yenye kinga, kwa hivyo vijana "wanawenza wataweza kuwa huru kutokana na vurugu na ambapo sheria, huduma, tabia na mazoea hupunguza udhaifu wao, kushughulikia sababu zinazojulikana kuwa za hatari na kuimarisha uvumilivu wa vijana wenyewe" (WHO, 2015).

Ushiriki wa vijana katika **programu** na **muundo wa sera** umeelezewa kama jambo muhimu ili kuwapa jukwaa la kuongea, na pia kuboresha ubora wa programu na ufuutiliaji. Ni muhimu kutambua uwezo wao na uwezo wa kuunda mabadiliko chanya ya kijamii katika jamii ya sasa, lakini pia umuhimu wa kufanya kazi nao na kuunda jamii bora ya kesho.

Katika mfumo huu, mradi wa REC umeundwa ili kukuza **ushiriki wa vijana** kuzuia vurugu na kuchangia kuunda jamii yenye uvumilivu zaidi. Kupitia utumiaji wa video ya majaribio, vijana watatiwa moyo kupaza - zao **sauti**, kwa kutumia ubunifu wao kukuza **utofauti** na kusifu thamani yake. Mwishowe, ni kitu ambacho hufanya dunia kuwa mahali pa kuvutia.

MBINU ZA REC

REC inachanganya **sanaa ya kuona** na ya **plastiki** na matumizi ya **teknolojia mpya** ili hatimaye kuunda **yaliyomo kwa sauti**. Programu hiyo inawahutubia vijana kwa kusudi la kuwapa njia mpya za kujielezea na kukuza utofauti ndani ya tamaduni ya kuona. **Uundaji wa video ya majaribio** umechaguliwa kama aina kuu ya kutumia kwa utengenezaji wa sauti, haswa kwa sababu haitoi kizuizi chochote kwa mchakato wa ubunifu. Kwa hivyo, inatoa fursa zisizo na kikomo za kufikiria nje ya sanduku na kujifunza kuheshimu utofauti.

Programu ya REC inawataka vijana kutafakari juu ya mada ambayo kwa bahati mbaya inaonekana inaathiri wote: **dhuluma**, Kupitia uundaji wa kisanii na wa sauti, wanaweza kukutana na njia mpya za kuelezea kile wanahisi juu ya mada hii na kufungua njia mpya za mazungumzo ndani ya jamii zao ili hatimaye sauti zao zisikike.

Mbinu ya REC inachunguza mada tano zinazohusiana na

- 1. Vurugu: Ukatili wa kimwili: kuteswa na kushushwa**
- 2. Unyanyasaji na kukosekana kwa nguvu**
- 3. Dhuluma ya mikahawa bwaka: uhasama bila mipaka**
- 4. Dhuluma ya ukatili wa kijinsia**
- 5. Kudhibiti na kutojali mapungufu, kuto kuonekana na kujitenga**

Wakati wa kutafakari juu yao, Mbinu ya REC inasaidia vijana katika maendeleo ya **kijamii**, **mawasiliano**, **ubunifu** na **ustadi wa kiteknolojia**; inakuza vijana **kujiamini na uwezeshaji**; inakuza **fikira za mseto**; inakuza **kushirikiana** na **ushiriki**; inakuza mienendo mizuri ya vikundi ambayo huunda **hisia za** kuwa kundi, kushirikiana kwa hisia na **msaada wa marafiki**.

Mwongozo huu ni matokeo ya **ushirikiano wa kimikakati ya washirika** watano wa mradi wa REC, ambao wanashiriki kikamilifu katika kuwapa fursa vijana, haswa kwa vijana walio na fursa chache. Wote walichangia maendeleo ya mbinu, kuchangia maarifa na uzoefu wao. Kila mwenzi aliunda moduli moja wa mwongozo huu, kufunika moja ya mada zilizotajwa hapo juu na kuchunguza mbinu maalum ya ufundi. Baadaye, moduli hizo tano zimepigwa marubani na washirika wote kupitia utekelezaji wa **Jalada la REC**. Kuanzia utumiaji wa kwanza wa njia hii ya ubunifu, wametoa ufahamu wenye maana ili hatimaye kuiboresha.

Ili kuelezea jinsi vitu vyote vya mfano huu vinavyojumuishwa, aya zifuatazo zitazichunguza. Kwanza kabisa, kuna motisha kadhaa kuhusu utumiaji wa **utengenezaji wa sauti** kama chombo cha kusaidia **usemi** wa vijana na kukuza **kinga ya vurugu**. Baadaye, kuna maelezo zaidi juu ya utengenezaji wa video ya majaribio na kwa nini imechaguliwa kama aina kuu ya sauti ya kutumia katika mfumo wa mpango wa REC. Mwishowe, jukumu la sanaa ya kuona na plastiki katika mchakato huu litafafanuliwa.

Vinyago vya marejeleo

Tunatumia aina mbili za kumbukumbu kwa muundo wa mbinu yetu. Kwanza, inaitwa **MetaEducarte** au "Njia ya Warsha za Semina ya Sanaa", ambayo inatetea haja ya kutofautisha "elimu ya kisanii" na wazo la semina ya jadi ya ufundi. Inatumia picha za kuona ambazo ni rahisi kutambuliwa na watoto zikihusiana na **ujumbe wa kuona** unaopatikana katika maisha yao ya kila siku. Kutumia teknolojia kama njia ya uwasilishaji kwenye semina hizi ni jambo la msingi kufanya kwani washiriki wataona kuwa ya nguvu, ya kufurahisha na ya kuvutia. Washiriki pia wataweza kupata yao wenyewe **lugha** kuititia **sanaa**. Kutoka hapo, wanaweza kuitumia kutafakari na kujenga kitambulisho chao. Hii ni njia ya elimu ambayo inahamasisha upande wa ubunifu zaidi wa washiriki. Inawasaidia kuwa huru zaidi wakati wanaimarisha uwezo wao wa **kuchambua, hoja** na **mawazo mazito**. (Moreno, 2012)

Mfano wa pili wa kumbukumbu ni **MUPAI** Makumbusho ya Pedagolojia ya Sanaa ya Watoto. Katika kesi hii, lengo kuu ni kuelewa picha zinazotuzunguka ili kuweza kuzizalisha. Kwa kuwa semina hizo zitazingatia **uwakilishi** na **tafsiri**, vijana watajifunza tofauti kati ya maisha yetu halisi na maisha ambayo mtu ameijenga. Wawezeshaji watawasaidia vijana kukuza maono mapya wakati wa kuchunguza yaliyomo na mbinu zilizopendekezwa. (MUPAI, 2016)

Kufuatia marejeleo yaliyotajwa hapo juu, mbinu ya REC, inakusudia kutoa uzoefu wa **mabadiliko isiyo rasmi ya kielimu**. Kwa kuongezea, hii itabadilikia kuwa uzoefu wa tasnifu nyingi kwa sababu ya mchanganyiko waya **elimu usikivu, elimu ya kisanii** na **teknolojia mpya**.

Kupitia mwongozo huu, wafanyakazi wa vijana watapata miongozo muhimu ya kufanya semina ambazo zinalenga kuonyesha juu ya vurugu na matokeo yao. Itawaongoza kwenye **mchakato wa ubunifu** ambao umejitolea kukuza usemi na fikira kali za washiriki. Bidhaa za mwisho za semina hiyo ni **video za majaribio**, ambazo zitashirikiwa ndani ya jamii ili kusambaza ujumbe wa vijana na kuunda **athari**.

Utengenezaji wa filami za kusikia na kutazama kama njia ya kuelezea dhidi ya vurugu

Ingawa hatujaifahamu kabisa, vurugu ni sehemu ya maisha yetu ya kila siku. Tumezungukwa na vipindi vya TV, cinema, michezo ya video, video za muziki, au aina nyingine ya yaliyomo ambayo inasambaza **picha na ujumbe katili**.

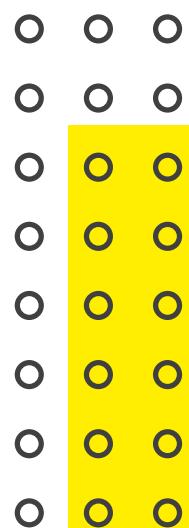
Miaka michache iliyopita, hatukuweza kupata yaliyomo mengi. Watu walikuwa wakipata runinga, ambayo kwanza ilishiriki kusambaza habari na walianza kidogo kidogo kutoa burudani. Wakati enzi ya **mtandao** ilipoanza, ilileta anuwai kubwa ya yaliyomo mkondoni. Halafu vurugu likapata njia ya kuingia nyumbani kwetu kupitia njia hizi mpya, hadi mwishowe ikawa jambo la kawaida.

Imeonyeshwa mara nyingi kuwa mfiduo mkubwa wa **vurugu** ni hatari sana, haswa kwa vijana kwani inashawishi tabia yao vibaya. Wazazi wanaweza kuizua kwa njia tofauti kwa kuwazuia watoto wao kupata yaliyomo vurugu. Walakini, katika hatua zingine, vijana huanza kuwa na udhibiti zaidi na kuamua ni bidhaa gani wanataka kupata kwa kujitegemea. Haiwezekani kwamba vijana **hawaangalii yaliyomo vurugu** wakati wowote wa ujana wao.

Ujana ni kipindi muhimu sana katika mageuzi ya kibinasi na ya kibinadamu kwani ni wakati wa maendeleo ya kitamaduni na kibinadamu ya kitambulisho chetu. Katika hatua hii, **mifano ya nje** huonekana kwenye vyombo vyahabari. Yaliyomo kwenye runinga kawaida yana nguvu sana na yana **athari** kwa uelewaji wa ulimwengu amba vijana huendeleza. Kwa hivyo, hatuwezi kupuuza athari mbaya za kuzungukwa na ujumbe huo wa jeuri kupitia njia hizi.

Kuwekwa wazi kwa picha fulani kunaweza kukasirisha vijana wengi katika kukuza **mawazo ya fujo, hisia, hisia** na **tabia**. Kwa sababu hii, wajifunze juu ya utumiaji sahihi wa teknolojia mpya na kupata **kusoma kwa uandishisauti** ni muhimu sana kulinda ustawi wao. Tunaamini kwamba kuunda ujumbe usio wa vurugu utakaowasilishwa kupitia mitandao ya kijamii - na njia zingine za mkondoni- zinaweza kuwa muhimu sana kushughulikia shida hii. Kuhusisha vijana katika uundaji wa yaliyomo kunaweza kuinua ufahamu wao juu ya **jukumu la** kueneza ujumbe.

Siku hizi, teknolojia zingine zinapatikana kwa urahisisana na uwezekano wa kusambaza yaliyomo ni wazi kwa karibu kila mtu. Hii inamaanisha kuwa tunaweza kutumia upendeleo kusambaza ujumbe wetu kwa ulimwengu wote na bonyeza moja tu. Kwa upande mwengine, **upatikanaji** wa yaliyomo anuwai sana tunayotazama kunaweza kutusababisha tukabiliane na yaliyomo ambayo yanaeneza chuki na dhuluma. Kupitia uandishi wa habari za sauti, vijana watakua na maoni mafupi, ambayo kama **yatawaongoza watumiaji wa mbinu za sauti**. Madhumuni ya mradi wa REC pia ni kuchangia katika kujenga mwamko wa vijana amba watapata nafasi ya kukuza ukweli upya kupitia teknolojia mpya ambazo huondoa vurugu. Tunahitaji tu kuzitumia kwa njia sahihi.



Utengenezaji wa video ya jaribio

Njia ya REC inapendekeza aina maalum ya sauti ya kufanya kazi: **utengenezaji wa filamu ya majaribio**. Sababu nyingi ziko nyuma ya uchaguzi huu. Kwanza kabisa, inaweza kuwa muhimu kuonyesha vijana njia hii isioyo ya kawaida ya kutoa yaliyomo kwa sauti na kuwafanya **waelewe upekee wake**. Ingawa utamaduni wa kuona ni pana sana, watazamaji wengi kwa ujumla hupata yaliyomo tu. Kulingana na matokeo, wanapoteza fursa ya kufahamu aina zingine za uzalishaji - mara nyingi si kwa sababu ya bajeti, ila thamani ya kisanii haitambuliki.

Kwa kufanya filamu ya majaribio, vijana wanaweza kupata nafasi ya **kujaribu** na kufanya hatua zao za kwanza katika utengenezaji wa sauti bila kufkiria juu ya **kiwango cha juu** cha utengenezaji wa filamu za jadi. Mchakato wa ubunifu utakuwa bure, ambayo itawaruhusu washiriki kujielezea wenyewe kwa njia itakayowapendeza.

Ili kuelewa vizuri uwezo wa utengenezaji wa filamu za majaribio, muhtasari mfupi wa **asili** na **tabia** zake utafafanuliwa.

Sinema ya majaribio, inayojulikana pia kama sinema ya Avant-guard , ni ngumu kuifafanua haswa kwa sababu ni aina **pana**. Kuifafanua karibu kunashinda kusudi la aina yenyewe. Walakini, inawezekana kufafanuliwa kama sinema ambayo inapinga kusanyiko la sinema ya jadi na sinema ya maandishi. Kwa kweli, sio lazima kusimulia hadithi, kuwa na wahusika, au kufikisha ujumbe. Inaweza kuwa **ya kawaida, inayoshirirkisha**, au **inayochosha**. Inaweza kuwa kitu chochote halisi.

Ulimwengu wa sinema ya majaribio ina historia tajiri kama filamu ya hadithi. Kawaida inahusishwa na watengenezaji wa sinema wa kutoka Ulaya, ingawa Amerika ina utajiri wao wenyewe wa watengenezaji wa sinema ya majaribio. Sinema ya majaribio ilitokea ambapo wasanii waliokuwa wanaibuka walianza kuashiria ubandia uliokuwa katika sinema ya hadithi, pamoja na kuipinga wazo kuwa kulikuwa na njia moja ya kipekee ya kutengeneza filamu (Morrow, 2013).

Teknolojia ya picha zinazosongea ulivumbuliwa katika mwishoni mwa karne ya 19. Kufikia mapema miaka ya 1920, utengenezaji wa filamu ulikuwa ukiimariika sana pale Amerika, Ulaya na Australia. Maendeleo ya kiteknolojia yaliruhusu watengenezaji sinema kutoa filamu zinazozidi kushawishi. Lakini watu ambao wanahusika katika tasnia hizi za sauti- walizingatiwa kama **watumbuizaji** zaidi ya **wasanii**. Halafu, hoja zilanza kujitokeza kwamba filamu inapaswa kuzingatiwa kama **sanaa ya kisasa**. Mtengeneza sinema anayejitegemea alianza kutumia teknolojia ya picha ya mwendo na maono tofauti. Kadiri miongo ilipoendelea, Hollywood imeongeza viwango vya jinsi filamu zilitengenezwa. Wasanii wengine wahusika na watunzi wa sinema walijibu dhidi ya mikusanyiko hii kwa





kuanza kuunda yaliyomo kwa sauti-kwa vitu vingine **udanganyifu wa ukweli** na watazamaji katika utambuzi wa **sanaa ya filamu** (MoMA Kujifunza, nd).

Miaka ya 1960 ilikuwa muongo muhimu kwa utengenezaji wa filamu za majaribio, haswa kwa sababu ya Andy Warhol, ambaye umaarufu wake katika muongo wote uliletu kujulikana kwa filamu za majaribio kwa ujumla. Kwa kuongezea, kuongezeka kwa **utamaduni wa kushoto** wa kупингана wakati wa muongo huo na kuongezeka kwa usambazaji wa filamu zisizo za kawaida kulisababisha kuongezeka kwa idadi ya wasanii ambaao walifanya **filamu isiyo ya kawaida** katika kipindi hiki (Rejea ya Filamu, nd).

Kukabiliana na utamaduni wa miaka ya 1960, kupambana na kuanzishwa utamaduni uzushi kwamba maendeleo katika sehemu kubwa ya ulimwengu wa Magharibi kati ya katikati ya miaka ya 1960 na miaka ya 1970, ilikuwa historia kamili kwa ajili ya kupanda **upya** na **aina ya isiyo ya kawaida** yakujeleza.

Katika kipindi hiki, baadhi ya **waandaaji wa muhimu zaidi katika filamu ya majaribio** walikuwa Luis Bunuel, Maya Deren andy Warhol, Kenneth Anger, Chris Marker, Stan Brakhage na Jan Svankamer. Baadhi ya mifano maarufu ya filamu za majaribio ni: mbwa wa Luis Bunuel "Mbwa wa Andalusia" (1929), mchanganyiko wa picha ambazo zilizokusudiwa bila kukusudia kuwa na maelezo ya busara, ambayo labda ni maarufu zaidi na inayojadiliwa ya katika filamu zote za majaribio; Brakehage's "mbwa Star Man" (1961), ambayo ina tabaka za kusonga kwa kasi za rangi, maumbo na matabaka ambayo huunda uzoefu wa **kutatanisha** na wa **kipekee**; Warhol's "Kula" (1963), ambayo ina uwakilishi wa karibu wa dakika 40 wa mtu anayekula polepole, ambayo hupita **matarajio** ya filamu inapaswa kuwa nini.

Kulingana na wakosoaji wengi, ulimwengu wa filamu ya majaribio ulipitia kipindi cha kupungua kwa ubunifu wakati wa miaka ya 1980. Kufikia miaka ya 1990, hata hivyo, ilikuwa wazi kwamba harakati hiyo ilikuwa imepitia upya. Kizazi **kipyta cha wasanii** na mwelekeo wa aibu viliibuka.

Kama ilivyoleenza hapo awali, kwa sababu ya maumbile yake, haiwezekani kufafanua sheria za kufuata ili kuunda filamu ya majaribio. Kwa hivyo, maoni mengine muhimu yanapaswa kufanya ili kuelewa **uwezo** wa aina hii.

Kwanza, aina hii ya utengenezaji wa filamu inaruhusu **uhuru mkubwa wa ubunifu**. Uundaji wa filamu za kitamaduni, ingawa hutoa fursa ya kuunda hadithi mpya kila wakati, ni juu ya kujizuia kwa chochote kinachowezekana kuonyesha na jinsi inapaswa kufanya. Picha na sauti ni za msingi katika hadithi. Wakati huu, vizuizi hivi havipo katika utengenezaji wa filamu ya majaribio. Kinachowezekana kuwa haikubaliki katika ulimwengu wa filamu ya hadithi inakubalika kikamilifu katika ulimwengu wa filamu ya majaribio.

Kutokuwa na vizuizi nya ubunifu huruhusu watengenezaji wa sinema za majoribio kujaribu vitu vipyta na **kugundua**. Katika awamu ya uzalishaji, kamera inaweza kutumika kwa njia tofauti, wakati katika sehemu ya baada ya uzalishaji, video inaweza kudanganywa hadi ipate matokeo yasiyotarajiwa. Kupitia zoezi hili, watengenezaji wa sinema wanayo nafasi ya kusimamia mbinu ambazo wanaweza pia kuingiza katika filamu za hadithi na maandishi. Inamaanisha kuwa kujaribu ni njia nzuri ya kujifunza katika eneo la utengenezaji wa sauti. Kwa kuongezea, uhuru huu wa ubunifu unawapa watengenezaji wa sinema uwezekano wa kutoroka kutoka kwa mkusanyiko na kuepuka kufanana. Watengenezaji wa filamu ya majoribio wanaweza kuunda mtindo wao wenyewe (Hardy, 2013).

Kujitolea/hiari ni sehemu nyingine muhimu ya utengenezaji wa filamu ya majoribio. Kwa mfano, wakati wa kutengeneza filamu ya hadithi, maamuzi yaliyotolewa katika awamu ya utengenezaji wa hufuatwa vizuri wakati wa uzalishaji. Wakati huo huo, katika utengenezaji wa filamu ya majoribio, maamuzi ya ubunifu mara nyingi huchukuliwa wakati wa kikao cha kupiga filamu, ambacho hubadilika kuwa kitendo cha kujieleza (Hardy, 2013).

Filamu ya majoribio ni **aina ya urembo**. Ijapokuwa filamu zote zinatumia rasilimali za kisanii kama kupiga picha, muziki, uchoraji, nk, filamu za hadithi na nyaraka sio lazima zitumie kwa uwezo wao kamili kwa sababu hazina mwelekeo wa kuunda sanaa safi ya urembo, lakini zaidi katika kuunda ukweli wa hadithi. Walakini, katika filamu za majoribio, kipimo cha mchanganyiko na ujanja wa mambo ya kisanii ili kuamsha mhemko hauna kikomo. Kusudi kuu la utengenezaji wa sinema ya majoribio ni **usemi**, sio ukamilifu wa kiufundi. Kwa sababu hii, katika upeo wa utengenezaji wa sinema za majoribio, inakuwa ngumu au haiwezekani kufafanua mpaka kati ya kile kizuri na kisicho (Hardy, 2013).

Sinema ya majoribio mara nyingi inahusishwa na kwa **kujieleza kijamii**. Filamu nyingi za hadithi zina uhusiano wa kitamaduni, kijamii, kisiasa, au hata kidini ambazo zimesemwa wazi kuptita mikusanyiko ya hadithi. Kwa hivyo, aina hizi za uzalishaji kwa ujumla huundwa kwa watazamaji wakubwa na uundaji wao unategemea bajeti kubwa, ambazo hutolewa na wawekezaji ambao hawataki filamu zao kuwa za kisiasa, fafanua taarifa za kidini na / au watenganishe watazamaji. Uzalishaji wa majoribio kwa ujumla haujitahidi kufanikiwa kwa kibashara, kwa hivyo hii inaruhusu wazalishaji wa sinema ya majoribio kuwa huru kuamua ikiwa wanataka kufikisha ujumbe wao japo wanaweza kukataliwa na sehemu kubwa ya watazamaji (Hardy, 2013).

Sinema ya majoribio hajazaliwa kama bidhaa kwa hadhira kubwa. Watu wengine wanaweza kutumia maisha yao yote bila kupata maoni ya filamu ya majoribio. Wengi hawatawahi kukaa kuptita moja. Aina hii ya filamu inapendekeza kitu tofauti, ambayo pengine haikidhi **matarajio ya** watazamaji, sababu

kuchanganyikiwa, au hata husababisha **kero** na **tamaa**. Walakini, kipimo cha vitu vya kudanganya ili kuonyesha hisia au kupeleka ujumbe fulani haina kikomo. Kama matokeo, utengenezaji wa filamu ya majoribio ni **kati ya nguvu ya kisanii**. Sehemu ya filamu ya majoribio inachukuliwa kama shamba ndogo ambayo hufanyika sana nje ya sinema za kawaida. Filamu za majoribio zinaonyeshwa zaidi katika majumba ya kumbukumbu, nyumba za sanaa, vilabu vya sinema na sherehe. Pia ina njia zake mwenyewe za usambazaji. Ingawa aina ya sinema kawaida haifiki watazamaji anuwai, lakini ni niche muhimu na mara zote imeunda **kibarua** kinachoamua tangulizi.

Kuna njia tofauti za kutengeneza filamu ya majoribio. Kwa mfano, wasanii wengi huunda filamu zilizopatikana na kimsingi kurekebisha maoni ya vifaa vya sauti na video vilivyopo. Kwa kweli, kutumia vifaa vilivyopo sio njia pekee ya kujaribu. Watengenezaji wa sinema wanaweza kukomboa mawazo yao na kupata njia zao za kipekee za kutengeneza yaliyomo kwenye kazi zao za majoribio. Ni wazi kwamba utengenezaji wa video ya majoribio huvunja lugha ya kawaida ya **sinema ya kutazama**, ambayo inakuza **uchunguzi wa bure** wa zana za sarufi. Inavunja sheria na viwango vya sinema, ikiacha muundo wa hadithi ambayo inatawala tasnia ya filamu.

Lugha ya majoribio, sauti na picha zaidi linatokana na sinema inayopatikana katika mziki, kwamba ilianza katika miaka ya 1920: dhahania, mshawishi, ya baadaye na mtaalam wa sinema. Video ya majoribio kwa ujumla ina dhana, ambayo hutengenezwa kuititia viwango vya maana inazidi. Inavunja baadhi au vitu vyote vya hadithi za kawaida: njama, nafasi, wakati na sauti. Kwa hivyo, inakera **uzoefu wa kupendeza**. Filamu za majoribio zinaathiri hisia na kuchochea watazamaji.

Hata ingawa hakuna sheria za kuunda filamu ya majoribio, kuna tabia kadhaa ambazo husaidia kuitambua. Bidhaa za majoribio kwa ujumla **ukosefu wa hadithi ilioandaliwa**; tumia **mifano ya kuona**; Badilisha mwendelezo wa mtazamo na **picha za tofauti**; angalia **kujiondoa** kuititia mbinu tofauti (upotoshaji, matangazo matupu kwenye skrini, nk).

Mbinu za utazamaji na sanaa ya plastiki

Kutengeneza video ya majoribio inaweza kuonekana kuwa ngumu sana kwa sababu inajumuisha utumiaji usio wa kawaida wa mbinu ambazo hutumika kutokeza yaliyomo kwa sauti. Mtu anaweza kusema kuwa kabla ya kuvunja kanuni inaweza kuwa muhimu kujua kwa undani na, kama inavyowezekana kutazama katika kiambatisho "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti", ona kwamba utengenezaji wa tasnia ya sauti ni mchakato mgumu unaojumuisha sheria nyingi za kuzingatia.



Kufanya kuundwa kwa video ya majaribio rahisi, katika mfumo wa mradi wa REC iliamuliwa kuanzisha baadhi **ya kuona** na mbinu ya sanaa ya **plastiki** kwa nia ya kuzitumia kwa ajili ya kuunda yaliyomo kwenye video na kupata kuitia kwao ubunifu, njia isiyo ya kawaida kufikisha ujumbe. **Majaribio**, kwa hiyo, itakuwa kukuzwa hasa kwa kutumia mbinu hizo.

Kila moja ya maabara tano ya REC imeundwa kutumia mbinu maalum ya kuona na sanaa ya plastiki kutoa yaliyomo na masimulizi. Mbinu hizi zitawahimiza washiriki **kuendesha vifaa, majaribio** na kutafuta njia mpya za kujielezea. Nyuma ya uamuzi huu, wazo la kwamba wakati wa kushughulika na mada ngumu kama vurugu, sanaa ya kuona inaweza kusaidia watu, haswa walio katika mazingira magumu zaidi, kupata njia zisizo za maneno za kusema kile wanachohisi. Jambo hili ni muhimu sana kwa sababu moja ya vipaumbele vya mradi wa REC ni kutoa vijana, haswa walio hatarini zaidi, na njia mpya za kuongelea jambo kama hilo lenye athari kama dhuluma.

Sanaa za kuona zinarejelea ujenzi wa maonyesho ya kisanii na ya aina moja na mbili, kama vile kuchora, uchoraji na uchapishaji, upigaji picha, sanaa ya dijiti na sanaa iliyotumika. Wakati **sanaa ya plastiki** inazingatia uundaji wa kisanii na uzuri wa fomu zenye sura tatu kama vile uchongajji, ufundi, kauri na usanifu (Isaak, 2020).

Ni sehemu ya elimu ya sanaa na watu wengi huwasiliana na taaluma hizi kwa muda mfupi wa njia yao ya masomo. Kwa bahati mbaya, thamani ya masomo haya wakati mwengine huwa haibadiliki ingawa elimu ya sanaa inachangia **maendeleo** ya watu. Inatajirisha na hutoa mchango mzuri wa **utambuzi katika** ukuzaji wa ujuzi na uwezo. Kupitia sanaa, tunaweza kutafsiri na kurekebisha mambo yaliyopatikana kupitia uzoefu. Sanaa husaidia watu kuunganika na kitambulisho chao cha kibinafsi na kitamaduni, kuwaruhusu kuijweka sawa katika uhusiano na ukweli wao na kujipanga wenyewe katika siku zijazo kwa njia ilijojumuishwa zaidi. Sanaa inahimiza **usemi wa mhemko, hisia, na uzoefu**, wakati inapopeana fursa ya kielimu kwa maendeleo ya kibinafsi na kijamii kupitia kukuza mawazo mafupi, ubunifu, ushirikiano, mshikamano na uvumilivu.

Kuwashirikisha vijana katika mradi wa sanaa ni muhimu sana kuwapa wawezeshaji, walimu, wazazi na vile vile watoa maamuzi, watunga sera na jamii kwa ujumla, na nafasi ya kupata **ulimwengu wa vijana** na kuelewa kile wanachohisi na kufikiria. Ni njia ya kupunguza umbali kati ya vijana na jamii yote

na kuonyesha kwamba maswala ya vijana yanafaa kama yale ya watu wazima. Kutatua shida za vijana, haswa zinazohusu vurugu, inamaanisha kuboresha jamii yetu ya baadaye.

Kwa utekelezaji wa mpango wa REC, mbinu tano tofauti za kuona na ufundi wa plastiki zimechaguliwa, ingawa zinaweza pia kubadilishwa na zile tofauti, kulingana na uamuvi wa mwezeshaji. Mbinu zilizochaguliwa ni **majaribio ya picha, ufanuzi wa vinyago, sanaa ya ardhi, jora ya nguo na ukumbi wa michezo wa kivuli**. Zitachunguzwa kwa maelezo wakati wa kuanzisha kila semina ya mpango wa REC.

Teknolojia mpya

Teknolojia mpya zitatoa kipande cha mwisho cha picha ya REC. Kwa mfano, yaliyomo iliyoundwa kwa kutumia mbinu ya kuona na ya plastiki yatageuzwa kuwa **rasilimali za dijiti**, na hivyo kuwa sehemu muhimu za video ya majaribio ya mwisho. Matumizi ya teknolojia mpya pia inafanya kazi ya kukamata kazi za sanaa ambazo hufanywa kwa kufanya picha za majaribio, michoro kwenye jora na sanaa ya ardhi. Watatoa kumbukumbu ya kitendo cha vijana warneva vinyago vilivyoundwa na wao wenye au kunasa maonyesho yao ya mazoezi ya mbinu ya ukumbi wa maonyesho ya vivuli.

Ili kufanya mpango wa REC, kwa hakika, ni muhimu kuwa na angalau moja **ya kifaa cha kurekodi** video, ikiwezekana ya vifaa vya safari tatu, **kipaza sauti** na mwanga. Mazoezi ya kwanza ya mpango wa REC yamefanywa kuititia utumiaji wa vidonge, kwani vinaweza kudhibitiwa sana. Walakini, kutumia vidonge kweli kunatoa faida ya ziada: **programu ya uhariri wa video** inaweza kusanikishwa moja kwa moja juu yao. Kwa hivyo, hakuna haja ya kusafirisha video zilizorekodiwa kwa vifaa vingine ili kuhariri.

Programu ya uhariri wa video pia ni muhimu kufanya marekebisho muhimu na mwishowe kuunda bidhaa za maabara. Hapa, inashauriwa kununua toleo la malipo ili upate zaidi ya **chaguzi la uhariri zinazopatikana**, ambazo zitawaruhusu washiriki wachanga wa Jalada la REC kuzigundua kwa uhuru kuititia majaribio. Kutumia vifaa na programu hii kwa uhariri wa video itawawezesha vijana kukuza **ujuzi wa teknolojia** ambao ni muhimu sana kwa siku zao za usoni.



Muundo wa Jalada la REC

Programu ya REC inaundwa na **semina tano** au **maabara**, iliyoundwa mahsusili kuchunguza mada tano zilizotajwa hapo juu. Tunazingatia kuwa ili kukuza na kuongeza mchakato wa kusoma, kila maabara inapaswa kutekelezwa kwa miezi miwili, na hivyo kupendekeza uzoefu wa REC kama **mchakato wa miezi kumi**. Utumiaji wa maabara tano za REC kama mchakato unaoendelea unaweza kuboresha matokeo ya mwisho. Walakini, kila maabara inajitegemea. Kwa sababu hii, wakati wa kuiga mfano huu, wafanyakazi wa vijana wanaweza kuamua kufanya maabara fulani au kubadilisha agizo lao kwa kuchagua linalofaa zaidi, kulingana na mahitaji yao na muktadha wao.

Mseto wa **sauti na picha** na **viumbe vyana sanaa**, mpango wa REC inakadiriwa kutumia sanaa ya mbinu mbalimbali ya kuona na plastiki kuunda yaliyomo kwenye video ya majoribio. Mbinu tofauti inatumika kama mchakato kuu wa ubunifu katika kila maabara tano ya REC, na kusababisha mchanganyiko huu:

Maabara ya kwanza ya REC

Mada: Vurugu ya Kimwili: Mateso na kuteswa
Mbinu ya Usanii: Mbinu ya Picha ya Jaribio

Maabara ya pili ya REC

Mada: Udhalilishaji na :usawa wa nguvu
Sanaa ya mbinu: Ufafanuzi wa vinyago kwa Uumbaji wa Wahusika

Maabara ya tatu ya REC

Mada: Dhuluma ya mikahawa bwaka: Uhlasama bila mipaka ya kimaumbile
Mbinu ya kisanii: Ardhi Sanaa na Matumizi ya vipengele asili

Maabara ya nne ya REC

Mada: Unyanyasaji wa kijinsia :Udhibiti na Usikivu
Mbinu ya kisanii ya michoro kwenye jora

Maabara ya tano ya REC

Mada: kutofautiana, kutoonekana na kutengwa
Mbinu ya kisanii: Ukumbi wa Kivuli

Kila maabara lina **vikao nane** vya **masaa** 2, ingawa muda wake waweza kubadilika kulingana na mahitaji maalum ya washiriki wa kila kundi. Wafanyakazi wa vijana watahitaji muda zaidi kuandaa vipindi, haswa kuchunguza mada na mbinu. Kwa hivyo, tunazingatia kuwa mazoezi ya kila maabara yatakuwa na urefu wa **masaa 32** : masaa 16 ya maandalizi na masaa 16 ya kupeana vikao.

Angalau mmoja - lakini ikiwezekana wawili wa **wafanyikazi vijana** wanapaswa kuongoza utekelezaji wa maabara, ambao idadi nzuri ya washiriki itakuwa **vijana 10-15**.

Vikao nane nya kila maabara vinahusiana sana na kila mmoja. Ili kuelewa mchakato nyuma ya kila mmoja wao na uhusiano wao, tafadhalii angalia picha ifuatayo:

| Kikao 1 | Kikao 2 | Kikao 3 | Kikao 4 |
|---|--|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> » Utangulizi wa mradi na mbinu » Uundaji wa | <ul style="list-style-type: none"> » Mjadala wa Kikundi juu ya mada » Kujengwa kwa maoni na dhana » Utangulizi wa mbinu ya ufundi | <ul style="list-style-type: none"> » Utangulizi wa mbinu za usanifu Utaftaji wa rasilimali za kisanii | <ul style="list-style-type: none"> » Sehemu ya rasilimali Uundaji wa hadithi |
| Kikao 5 | Kikao 6 | Kikao 7 | Kikao 8 |
| <ul style="list-style-type: none"> » Uchunguzi wa sauti na picha ya maelezo » Maombi ya sanaa mbinu | <ul style="list-style-type: none"> » Uzalishaji wa kisanii » Uzalishaji wa kuona kwa sauti | <ul style="list-style-type: none"> » Kukamilisha vikao vya shuti » Kuhariri na baada ya uzalishaji | <ul style="list-style-type: none"> » Baada ya uzalishaji » Tafakari ya mwisho na kufungwa |

Kama unavyoona, vikao vingine vimeangaziwa kwa rangi moja: **vikao 1 na 2** kwa **manjano**, **vikao 3, 4 na 5** kwa **rangi ya samawati**; **vipindi 6, 7 na 8** kwa **rangi ya waridi**. Kila rangi inawakilisha mchakato tofauti ambao hufanywa katika kila hatua ya maabara. Vitalu hivi vitatu vitafafanuliwa katika aya zifuatazo.

Mwishowe, vikao vyote vitaandaliwa katika **eneo la kijivu**, ambayo inahusu matumizi ya **teknolojia mpya**. Kutakuwa na matumizi yao ya mara kwa mara wakati wa uzoefu wote wa REC, na hivyo kudhibitisha ukuzaji wa ustadi na ujuzi wa teknolojia.

Programu ya REC inapendekeza mtindo wa ubunifu na mzito. Hailengi tu katika semina za uzalishaji wa sauti au usambazaji rahisi wa maarifa. Inapendekeza njia ya kutafakari hadi uzalishaji, ambao hufanywa kuititia **majaribio**. Kila shirika la washirika linaongoza maendeleo ya moja ya maabara tano za REC, ambayo hutoa **rasilimali nyingi na mienendo**. Hizo pia zitasababisha malezi ya kitambulisho cha mtu binafsi na kikundi wakati wa kukuza mchakato wa ubunifu.



Kuonyesha muundo wa maabara inaweza kuwa muhimu sio tu kuiga mfano, bali pia kutumia mbinu katika kushughulikia mada zingine. Mbinu hii ni **rahisi** kubadilika ili kuweza kuzoea malengo tofauti.

Hatua za kwanza za kila maabara huundwa na **kikao cha 1** na **2**, ambacho kimewekwa kwa utangulizi na uundaji wa kifungo cha kikundi. Vikao hivi vinazingatia umuhimu wa kujenga **kitambulisho cha kikundi**, ambacho utafanya kazi nacho. Ni muhimu kwamba malengo na mbinu ziko wazi tangu mwanzo.

Kwa kuongezea, vikao hivi vinalenga kuunda vifungo sio tu kati ya washiriki, lakini pia kati ya washiriki na wawezeshaji. Mada ya vurugu sio rahisi sana kushughulikia; kwa hivyo, ni muhimu sana kuunda **nafasi salama** ambapo washiriki wote wanajisikia vizuri. Mafanikio ya vikao hivi vya kwanza yanaweza kuwezesha utekelezaji wa maabara yote: washiriki wataanza kuaminiana na kushiriki kikamilifu. Mbali na hilo, uundaji wa kifungo, pia ukuzaji wa hali ya kitambulisho na mali inaweza kukuza **uwezeshaji, kujithamini** na **msaada wa rika**. Hivi mchakato wa ubunifu zaidi kati ya washiriki utapunguka. Kwa hivyo, wakati wa vikao hivi vya kwanza, kutakuwa na nafasi ya kuanza kukuza na kuchunguza kujieleza kwa mtu binafsi na kikundi kupitia mchakato wa ubunifu na kisanii.

Wakati wa mazoezi ya maabara kwa ujumla, inaweza kuwa muhimu kujua jukumu la wawezeshaji na washiriki. Makini na **mtazamo** ambao mwezeshaji anapaswa kuwa nao na mtazamo ambao unapaswa kukuza kwa washiriki. Walakini, kwa kuwa tunazingatia mafanikio ya awamu ya kwanza ni muhimu ili kuhakikisha ushiriki mzuri na matokeo, kutakuwa na maelezo zaidi ya mambo kadhaa ya kuzingatia juu ya mwezeshaji, washiriki na nafasi ya utafutaji / uundaji.

Kikao cha 3, 4 na 5 - wamewekwa alama ya samawati - wamewekwa katika kuanzhishwa kwa mbinu za sanaa za kuona na plastiki, na pia kwa uundaji wa hadithi. Wanatilia umakini wao katika upitishaji wa maarifa kuhusu mada mbili za msingi kwa ajili ya ujenzi wa ubunifu wetu wa mwisho: **usimulizi** na za **mbinu za uzalishaji**. Mbinu za usimulizi zinarejelea mambo ya msingi ya kufikisha hadithi. Kwa mfano, sinema sio chochote lakini hadithi. Tunachokiona kila wakati ni tofauti za uwakilishi, hotuba na rasilimali.

Kupitia mazoezi ya uandishi wa ubunifu, vikao hivi vinatia moyo ubunifu ambaeo hatimaye unakusudia kuunda hadithi kwa pamoja. Wakati huo huo, umakini maalum unapewa yaliyomo ya kinadharia na kumbukumbu za kuona juu ya mbinu kuu ya kisanii ambayo inatumika katika kila maabara. Kusudi ni kuchunguza na kuchambua utamaduni wa kuona, kupata **msukumo** na kuwatia moyo washiriki kutafuta njia zao za kujielezea.

Sehemu ya 6, 7 na 8 - zina alama katika rangi ya waridi- kuzingatia mchakato wa kutazama. Katika vikao hivi, kuna kazi zaidi za ubunifu na za kimfumo katika kutekeleza **uzalishaji wa sauti**. Kiambatisho cha "Mchakato wa Uzalishaji wa sauti na video" ni kifaa muhimu sana kuunga mkono vikao hivi na kukuongoza kufikia matokeo mazuri. Mwezeshaji katika vikao hivi lazima atunze mahitaji ya kiufundi na ya kihusika ya washiriki, na wakati mwininge pia huwaongoza katika mchakato wao wa ubunifu.

Jukumu la mfasiri

Utaalam wa mwezeshaji katika utengenezaji wa kisanii / usanii ni sawa, lakini muhimu zaidi, tunazingatia uwezo wake wa kuzalisha na kuamsha mienendo ya **ushiriki, tafakari** na **ujumuishaji**.

Kwa kuwa mradi unashughulikia suala nyeti, mwezeshaji anapaswa kuwa mwangalifu sana na kuzingatia kile washiriki wanataka kushiriki wakati wa vikao. Anapaswa kuwahamasisha kushiriki hisia na uzoefu wao bila kuwalazimisha. Mwezeshaji anapaswa kufanya kazi kwa kundi lote, kukuza uundaji wa mzunguko wa kuaminiana, na hivyo kukuza ushirikiano na **kushirikiana** kati ya washiriki.

Mchango wa kazi wa vijana ni muhimu kwa mradi kufikia matokeo mazuri. Kwa sababu hii, mwezeshaji atashirikisha vijana kuitia mazoezi, ambayo husababisha ushiriki wao. Washiriki wachanga wa shughuli za REC hawatakuwa wasikilizaji wa kupita kiasi. Watahimizwa kushiriki kikamilifu katika mchakato



huu. Mwezeshaji atapendekeza mienendo inayofaa ya kikundi kuchochaea **ujenzi wa timu na msaada wa rika**. Uwezo wa kila mwanachama wa kikundi utakuzwa; kuongeza zao **nguvu** na kupunguza **udhaifu wao**.

Ili kupata mafanikio katika utekelezaji wa semina, wawezeshaji wanapaswa:

- » Kuwa na **nia wazi** na tayari kukuza uwezo mpya.
- » Heshimu maoni ya wengine na usiweke kikomo **ubunifu** na **uvumbuzi**; sio kulazimisha maoni yao.
- » Kuwa na uwezo wa kujenga **mduara wa kuaminiana** kati ya washiriki.
- » Kuamsha majadiliano ya kikundi na uhakikishe **ushiriki sawa** wa wanachama wote.
- » Pitisha mazungumzo hadi **suluhisho zuri**.
- » Kuamsha **tafakari** na **fikira mahsus**.
- » Toa **msaada wa kiufundi**.
- » **Waamini** watu na uwezo wao.
- » Kuwa na **demokrasia** na **mtazamo waushiriki**.
- » Kuhimiza kikundi yake chenyewe kujiwekea **malengo** na kufanya yao wenyewe **maamuzi**.

Kwa kuongezea, mwezeshaji anapaswa kuzingatia kwamba **nafasi** ambayo semina hiyo inafanyika pia ni muhimu. Kulingana na Gibb (1996), ili kuendeleza vizuri semina ya kujifunzia, mazingira ya mwili yanapaswa kuwa kubwa ya kutosha kufanya shughuli **zenye msingi wa uzoefu** na ndogo ili kukuza kiwango cha juu cha **ushiriki** na kiwango cha chini cha vitisho. Anga inapaswa kuwa isiyo rasmi, lakini usumbufu wowote unapaswa kuelpukwa. Kwa upande mwingine, mambo kama inapokanzwa, taa na uingizaji hewa pia yanahitaji kuzingatia, pamoja na upatikanaji wa meza ili washiriki waweze kuandika.

Inashauriwa kuanzisha taratibu za **utatuzi wa migogoro**. Kumbuka kwamba vizuizi vingi vya mawasiliano vinatoka kwa mhemko na uhusiano wa mtu. Kwa hivyo, inashauriwa kuzuia mvutano wa kikundi. Ikiwa inatokea, kutatua suala ni muhimu, na hivyo kumruhusu kila mshiriki kujisikia huru na vizuri kuwasiliana ndani ya kikundi.



Maabara ya 1 ya REC

Kujenga picha kwa
Kubomoa Vurugu

YALIYOMO KATIKA MAABARA

| | |
|---------------------------------|--|
| Mada | Vurugu: adhabu na kuwatesa |
| Plastiki/Mbinu za utazamaji | Ya majaribio picha |
| Vikao iliyoundwa na | Fundación INTRAS |
| Ujumla muda (pamoja maandalizi) | Masaa 32 |
| Madhumuni ya mafunzo | <ul style="list-style-type: none"> » Tafakari ya fujo, sababu za nyuma yake, matokeo na njia ya kuzuia uboreshaji wake. » Chunguza na ujifunze mbinu ya picha ya majaribio. » Pata uwezo wa teknolojia juu ya kurekodi video na kuhariri. » Boresha ustadi wa mawasiliano na uwezo wa kufikisha ujumbe wenye maana. » Boresha ubunifu na fikira za mseto. » Thamini utajiri wa utofauti. |
| Kikao 1 | 1.1 Karibu katika Jalada la REC 1! 1.2 Kuvunja shughuli 1.3 Kuchunguza vifaa vya kurekodi 1.4 Mawazo, hisia na uzoefu kuhusu mada 1.5 Vurugu: adhabu na kuwatesa 1.6 Kufungwa |
| Kikao 2 | 2.1 Utangulizi 2.2 Wachangie 2.3 Uwasilishaji wa mbinu za kisanii: majaribio ya picha 2.4 Kufungwa |
| Kikao 3 | 3.1 Utangulizi 3.2 Majaribio ya picha ya mazoezi 3.3 Kufungwa |
| Kikao 4 | 4.1 Utangulizi 4.2 Uchunguzi wa rasilimali 4.3 Ya hadithi ya viumbi 4.4 Kufungwa |
| Kikao 5 | 5.1 Utangulizi 5.2 Kukamilisha hadithi na maandalizi ya awamu ya uzalishaji 5.3 Kufungwa |
| Kikao 6 | 6.1 Utangulizi 6.2 uzalishaji yaliyomo hadithi kwa njia ya picha ya majaribio 6.3 Kujenga kurekodi mpango 6.4 Kufungwa |
| Kikao 7 | 7.1 Utangulizi 7.2 Uzalishaji wa kuona kwa sauti: wakati wa shuti! 7.3 Sehemu ya uhariri wa 7.4 Kufungwa kwa |
| Kikao 8 | 8.1 Utangulizi 8.2 Video ya Sehemu yawahariri video na kukamilisha 8.3 Kufungwa |

Ukatili wa Kimwili: mateso na kuteswa

Unyanyasi wa kimsingi ni kutumia nguvu ya mwili dhidi ya mwingine, ambayo inaweza kusababisha madhara kwa mtu mwingine. Inaweza kuchukua fomu nyingi: kukuna, kuuma, kusukumana, msukumano, kofi, mateke, kunyonga, **kutupa** vitu, sumu, kutetereka, **nguvu za kulisha** au **kukanusha** chakula, **kwa kutumia silaha** au vitu ambavyo vinaweza kuumiza, **vizuizi kimwili** na matendo mengine ambayo wanaweza kuumiza au kutishia.

Dhibitisho la unyanyasaji wa mwili ni pamoja na michubuko, mifupa iliyovunjika au iliyobomoka, kuchomwa au makovu, alama za kuuma na zingine. Vurugu za aina hii pia zinaweza kusababisha **majeraha mengine** na **shida za kiafya**, kama vile kukera, athari za sumu (kama kutapika, kusinzia, au kushona), shida ya kupumua kutokana na kuzama, kukosa hewa, au sumu (NSPCC, nd).

Dhuluma ya kimwili inaweza kuwa na athari ya kudumu kwa watoto na vijana. Inaweza kusababisha **afya mbaya ya mwili** au **afya duni ya kiakili** baadaye katika maisha, ikiwa ni pamoja na wasiwasi, **masuala ya** kitabia, **tabia ya** uhalifu, huzuni, **madawa ya kulevyta na pombe na** matatizo, **matatizo ya kula**, **masuala shulenzi**, **unene wa** kupindukia, **hatari ya tabia za** ngono,pia **mawazo ya kujiua na / au majaribio** (NSPCC, nd).

Dhuluma ya mwili hufanyika katika muktadha tofauti. Inapotokea katika muktadha wa familia, inaonekana inaunganishwa na sababu kadhaa, ambayo inafanya kuwa vigumu kwa wazazi kuwapa watoto wao nyumba salama na yenye upendo, kama vile: **umaskini, nyumba duni**, maswala ya **dawa na pombe, maswala ya afya ya akili, mahusiano duni, unyanyasaji wa kinuymbani, ukosefu wa msaada**, athari za **unyanyasaji** wa **watoto**, au **uzembe**. Kwa kuongezea, vijana wenyewe ulemavu wana hatari kubwa ya kuteswa kwa unyanyasaji wa kimwili, haswa wale ambao hawawezi kutambua na kuripoti kutokea kwa unyanyasaji wa kimwili (NSPCC, nd).

Kuna sababu tofauti za vurugu. Ni pamoja na **kufadhaika, vurugu nyumbani** au **jirani** na tabia ya kuona vitendo vya watu wengine kuwa vya uadui hata wakati hawako. Mfiduo kutoka kwa vyombo vya habari **ya vurugu** pia unaweza kuwa chanzo. Baadhi ya hali pia huongezea hatari ya uchokozi, kama vile ya kunywa na kutumia dawa za kulevyta, matusi, pia vingine vya **machukizo** na **sababu ya kimazingira** kama joto, uhaba wa maji na / au msongamano (Kazdin, 2000).

Miongoni mwa aina zote ambazo unyanyasaji unaweza kuchukua, **dhuluma ya mwili** inaonekana kuwa dhihirisho la kawaida, ingawa labda ni ncha ya barafu. Kwa jumla, inaambatana na dhuluma ya kisaikolojia. Kwa kweli, dhuluma ya mwili hufanyika haswa wakati mhasiriwa anapinga **vurugu za kisaikolojia** (Hirigoyen, 2006). Wakati mnyanyasaji anapomshambulia mwathirika, kusudi la msingi sio kutoa jicho nyeusi, lakini kuonyesha ni nani aliye na mamlaka. Katika mchezo huu wa **nguvu**, wahasiriwa ndio wasioweza kujisimamia wenywewe kwa sababu ya kutokuwa na ujasiri au rasilimali.





Mbinu ya Usanii: Picha za Majaribio



Maabara ya kwanza ya REC inapendekeza picha ya majaribio kama mbinu kuu ya utengenezaji wa yaliyomo kwenye video ya majaribio. Marejeleo ya mbinu hii ni masharti kwenye Kiambatisho II.



Hapo mwanzo, **upigaji picha** ulikuwa lengo la kipekee katika uzazi na **uwakilishi wa ukweli**. Wasanii kama vile Alexander Rodtschenko, Raul Haussman, Man Ray na Lzlo Moholy-Nagy walichukua hatua za kwanza kutumia **majaribio ya kupiga picha** kama usemi wa kisanii. Walishawishiwa na harakati za kisanii kama Dadaism, Constructivism na Surrealism. Walakini, waliwaongoza kwa umuhimu wa kuvunja fomu ya jadi, ambayo ilikuwa karibu sana na uchoraji na kuchora; pia kuelewa uhusiano kati ya upigaji picha na sanaa.



Sehemu ya majaribio ya kupiga picha ni kubwa sana. Wasanii wengi walipendekeza mbinu tofauti ili kutumia upigaji picha kwa njia isiyo ya kawaida. Kwa madhumuni ya Jalada la REC, michakato kadhaa ya kupiga picha hupendekezwa, ingawa orodha hii sio kamili na mwezeshaji ana huru kuamua kupendekeza mbinu zingine.



Picha ya Montage

Montage ni ujenzi wa jora kutoka picha. Montage ya kwanza ya picha ilitengenezwa kwa kuchanganya hasi tofauti za picha, na kuunda picha ya kipekee. Na teknolojia mpya, montage ya picha ikawa ya kawaida sana katika ulimwengu wa matangazo, haswa katika mitindo na matangazo. Wakati wa karne ya 20, picha ya montage ulichukua mwelekeo mkali katika siafa moja kuu ya kupiga picha: **udanganyifu wa hali** halisi, ili kuijenga maeneo ya uwongo kutoka ukweli. Picha ya montage inafanya iwe dhahiri jinsi upigaji picha unaweza kubadilishwa ili kudhibiti ukweli.

Kanuni ya picha ya montage na jora ni sawa: **kuunganisha** picha kadhaa ndani ya mpango huo. Walakini, jora hutumia vitu ambavyo hutolewa kutoka kwa vitabu vya kuchonga na vitu halisi. Halafu wanaongezewa kazi. Kwa upande mwagine, picha ya montage ni udanganyifu wa ukweli kupitia picha.

Kufanya kazi na montage ya picha huruhusu kuonyesha ukweli kutoka kwa mtazamo wa **mfano**. Harakati za kisanii kama vile dadism, constructivism, Surrealism, Sanaa ya picha-miongoni mwa zingine, ziliamua utumiaji wa picha kama njia ya kujielezea, mara nyingi kama njia ya kuelezea upinzani.

Picha ya juu huruhusu picha ya kukatwa ionekane, ambayo huimarisha bidhaa ya mwisho na aina ya "**majeraha ya majaribio**". Tofauti kama hii hufanya iwe ya kipekee na huiipa muundo fulani. Kwa upande mwagine, picha za dijiti zinajaribu kuficha mchakato wa kudanganywa. Kupunguzwa hakuonekani na athari ya mwisho inaweza kuonekana kuwa halisi na ya kuchochea, ambayo inaweza hata kusababisha uundaji wa ulimwengu **mpya wa kuona**.



Kuingilia Kati Kupiga Picha

Kuingilia kati kupiga picha ni mchakato mwagine wa kupiga picha ambao picha hubadilishwa **kabisa au kidogo**, ambapo maana yake hubadilishwa au kuonyesha asili yake ili kubadilisha hadithi yenyewe . Mchakato wake uko karibu sana na montage ya picha, lakini kwa upande wa upigaji picha ulioingiliwa, hutafuta kufuata mambo. Mara nyingi huwekwa wazi wakati **unapocheza na** picha ili kupata maana mpya.

Matumizi ya mbinu hii inafungua mlango usio na kipimo wa kuchunguza nyenzo zifuatazo: kuongeza vitu; kimwili **kuashiria** picha (kujikuna ni, kuchoma ni, na kufuta hayo, uchoraji, nk); kutumia **lensi za kupiga picha, rangi**. Hizi ni sehemu ya zana zinazopatikana kubadilisha kitu cha kupiga picha. Sawa na montage ya picha, inaruhusu kufanya kazi na michakato ya picha za kale na za dijitali.

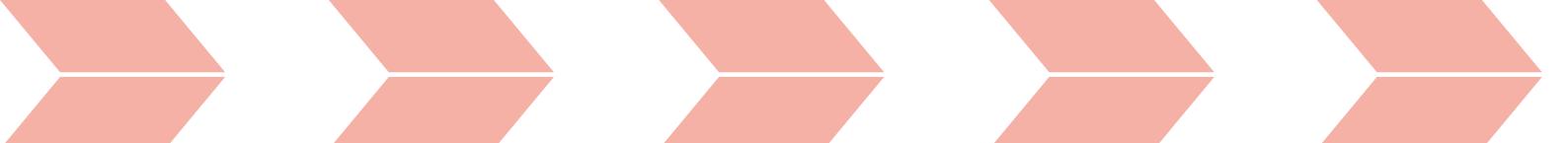




Cebelitarıkta gemilerin devrilacak olmalarına rağmen
diğer İşpm... İşleri daha ilimliydi.

Utoaji Wa Picha Au Ufungaji wa Video

Ufungaji wa video ni sehemu ya sanaa ya kisasa. Msanii hutumia kitu (kama ukuta, sakafu, taa na mitambo) kama sehemu ya **muundo**, pamoja na vitu tofauti. Katika hali nyingi, vifaa vilivyochedguliwa hujaza zaidi au chini ya nafasi. Mtazamaji pia amealikwa kuzunguka kazi au kuingiliana na kipande cha sanaa. Moyo wa sanaa ya ufungaji ni **kuzamisha**, kwa sababu mtazamaji hazingatiwi tu kama watazamaji, lakin pia kama mshiriki wa kazi ya sanaa. Njia hii ya sanaa inaruhusu matumizi ya vifaa anuwai, kwa hivyo hapa kupiga picha pia hutumika kama nyenzo ya ziada ndani ya mbinu hii. Kupitia usanikishaji, picha zinaweza kupata **mwelekeo mpya**, ambao mpangilio wao katika nafasi unaweza kubadilishwa. Wakati mwingine, kwa mfano, video huonyeshwa kwa njia fulani ambayo mtazamaji anakuwa sehemu ya njama au kama mhusika katika filamu.



Makadirio ya Usanikishaji wa Picha Au Video

‘Usanii wa video unajumuisha **makadirio** ya picha ambazo hurekebishwa kwa aina tofauti au sifa za nafasi ambayo zinakadiriwa, ambazo zinaingiliana nazo. Kupitia mbinu hii, inawezekana kuundwa kwa uhusiano kati ya picha ya elektroniki iliyokadiriwa-pande mbili na mambo matatu-ya muundo wa ufungaji ambapo picha inaonyeshwa. Njia hii ya sanaa ya kisasa inachanganya **teknolojia ya video** na **sanaa ya ufungaji**. Moja ya mikakati kuu inayotumiwa na wasanii wa ufungaji wa video ni kuingiza nafasi kama kitu muhimu katika muundo wa simulizi. Athari kuu ya ufungaji wa video ni uundaji wa mazingira ya kuzamisha ambapo watazamaji huchukua jukumu kuu la kazi. Wakati mwingine, kwa mfano, video inaonyeshwa kwa njia fulani kwamba mtazamaji huwa sehemu ya njama au kama mhusika katika filamu.

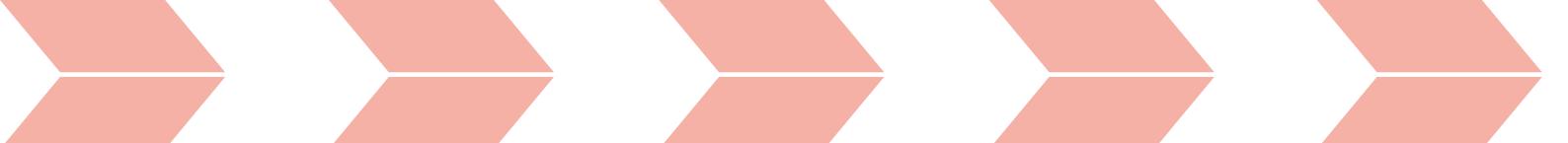


Hadithi ya Picha

Hadithi ya picha inahusu wazo kwamba picha au mfululizo wa picha zinaweza kuelezea habari au kujenga hadithi. Upigaji picha unaweza kuwa zana ya **hadithi ya kuona**; Vipengee vyake kama utunzi, mwanga, rangi, kulinganisha, kuzingatia, ukubwa wa vitu vya ndani ya sura, mistari na mpangilio vinaweza kutengeneza kwa uangalifu picha ambayo inasimulia hadithi tunayotaka kusimulia (Martinique, 2016).

Ujumbe unaweza kupitishwa kupitia picha moja na kupitia mlolongo wa picha. Vitu anuwai vya fasihi vinaweza pia kuanza kucheza, kama vile maandishi au kichwa, ambacho kinakubali ujumbe. Mfano wa kupiga picha simulizi ni **riwaya ya picha**.

Riwaya ya picha ni aina ya hadithi inayofuata ambayo hutumia picha badala ya vielelezo vya picha. Inatumia mikusanyiko ya kawaida ya vichekesho ya maandishi ya hadithi na baluni za maneno ambazo zina mazungumzo. Wakati huo huo, riwaya ya picha ni ya kawaida sana kuliko picha za vichekesho. Imetumika sana kurekebisha kazi za filamu maarufu na televisheni kuwa magazeti.



Uhuishaji wa Mwendo Au Mfumo wa-fremu-kwa-fremu

Uhuishaji wa mwendo ni mbinu ya kutengeneza filamu ambapo vitu huhamishwa kwa mwili kwa nyongeza ndogo. Wakati ni fremu nyingi za picha zilizowekwa pamoja kwa mfuatano, zinaweza chochea hisia za harakati. Imejumuishwa kati ya mbinu za upigaji picha za majoribio ili kutoa mwendo wa kusimamisha, harakati hizi zinahitaji kutekwa. Kwa hivyo, picha zinatumwiwa kwa njia ya majoribio ili kutoa **udanganyifu wa michoro**. Uhuishaji wa mwendo ni pamoja na vitu vya kudanganya, udongo, watu, miti-ya kuchoma, viboko, nk Jan Svankmajer ni mtayarishaji mzuri wa mwendo wa kuacha ambaye anajaribu vifaa vya kila aina. Inachukua muda mrefu kutekeleza mbinu hii. Kwa mfano, ili kuunda hisia ya harakati, wastani wa muafaka 12 unahitajika kwa sekunde moja ya video. Kwa upande mwingine, ni rahisi sana na inaruhusu watu wasio na uzoefu kuunda vitu vya kuvutia vya kuona-sauti (Maio, 2019).

Wakati wa kutengeneza uhuishaji wa mwendo, ni muhimu kwamba mfiduo na umakini wa kamera zisibadilishwe. Kwa kuongezea, inashauriwa kupiga eneo lote wakati wa kikao kimoja, chukua picha zaidi kuliko unavyoweza kuhitaji na kufanya picha za ndani kwa ndani ili mambo ya hali ya hewa isiharibu eneo (Hohl, 2017).

Maagizo ya Maabara

| KUJIFUNZA 1 | |
|--------------|--|
| Muda | Saa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kutana washiriki na kuanza kujenga dhamana. » Tambulisha mradi wa REC. » Chunguza vifaa vya kurekodi video na anza kufahamiana nayo. » Gundua lengo la semina na fafanua mradi wa kawaida wa kushughulikia. |
| Vyombo vya | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Spika » vifaa vya kurekodi Video (kibao, kamera, katsi, kipaza sauti, nk) » Rangi za kalamu na kalamu za kalama ya kibao » karatasi |
| KAZI ZA KAZI | |
| 1.1 | <p>Karibu kwenye Jalada la REC!</p> <p>Kuwasiliana kwa kwanza na kikundi cha washiriki ni muhimu sana. Mwezeshaji anapaswa kuwasilisha yaliyomo kwenye maabara kwa njia ya kuvutia, na hivyo kuwatia moyo kufanya mashindano ya REC. Ni muhimu kuongea kwa ufupi juu ya lengo kuu la mradi na sababu ambazo hufanya filamu ya majaribio imechaguliwa kama mbinu kuu ya kufanya kazi nao. Vijana wanapaswa kuelewa ni kwa nini mradi unapendekeza mchanganyiko wa utengenezaji wa filamu na kuzuia vurugu, lakini pia ni muhimu sio kuzidi na habari iliyotolewa katika hatua hii; kutakuwa na wakati wa kuifanya.</p> <p>Katika hatua hii, mwezeshaji anapaswa kuandaa uwasilishaji mafupi kuonyesha jinsi semina hii ya kwanza itafanya; kuelezea mchakato ambao watafanya na kuelezea bidhaa ya mwisho inayotarajiwa. Mwezeshaji anapaswa kujiepusha kusoma tu; anapaswa kuchukua umakini wa washiriki, waulize swalii na uhamasishe udadisi.</p> <p>Baada ya uwasilishaji mfupi huu, mwezeshaji ataonyesha kile tunachokusudia video ya majaribio kwa washiriki. Kwenye YouTube, kuna mifano kadhaa nzuri ya video ya majaribio. Mwezeshaji anaweza kuchagua video kadhaa zilizotengenezwa na wasanii waliotajwa kwenye aya juu ya utengenezaji wa video ya majaribio. Inapendekezwa kuonyesha video fupi tatu, kisha waulize washiriki juu ya hisia zao za kwanza kwenye video hizo.</p> <p>Muda: Dakika 20</p> |

1.2

Shughuli za marejeleo kwa kifupi

Maelezo ya hima: Kutana na timu yako

- » Kikundi kitagawanywa kwa nasibu kuwa ndogo, kulingana na idadi ya washiriki.
- » Washiriki wataambia majina yao na kitu ambacho wanataka kushiriki na kikundi kingine.
- » Mwezeshaji anaweza kuwashauri kushiriki na kikundi juu ya kitu kinacho jitambulisha au kitu ambacho wanapenda.
- » Kila kundi inapaswa kuchagua jina lake kama timu.

Maelezo ya hima: Mimi ni nani na sisi ni nani?

- » Shughuli hiyo itakuwa uwasilishaji wa kubadilishana video.
- » Kila kikundi kitapata vidonge (au kifaa kingine chochote cha kurekodi) na zinahitaji kutengeneza video fupi, ikijitambulisha kibinafsi na kama timu.
- » Mara tu wanapomaliza video, wanaionyesha kwa timu nyingine, ili waweze kufahamiana kupitia habari iliyo kwenye video.

Baada ya shughuli hii, inashauriwa kufanya sehemu fupi kurudia majina na vitu ambavyo wameona kuwa vinafanana.

Muda: Dakika 30

1.3

Kuchunguza vifaa vya kurekodi video

Nafasi hii imeundwa kwa washiriki kuchunguza vifaa vya kurekodi video. Jalada la REC imeundwa kufanya kazi na vidonge, lakini kifaa kingine chochote cha kurekodi kinaweza kutumika, kama kamera za dijiti, au hata rununu, kulingana na rasilimali inayopatikana. Kwa wazi, uchaguzi huu utakuwa na athari kwenye ubora wa matokeo ya mwisho.

Katika kipindi hiki, washiriki watachunguza kifaa na mwezeshaji ataonyesha jinsi ya kukusanya vifaa: katuni, kipaza sauti, nk Ni muhimu kwa wa wezeshaji kuzungumza na washiriki juu ya umuhimu wa kutunza vifaa, kwani bila wao isingweza kutekeleza semina hiyo.

Muda: Dakika 20

1.4

Mawazo, hisia na uzoefu juu ya dhuluma ya mwili

Ni wakati wa kuanzisha mada ya maabara ya kwanza ya REC:

Ukatili wa mwili: kuteswa na kuteswa

Mwezeshaji anapaswa kuwa tayari vya kutosha kufafanua mada hii kwa kikundi. Habari kadhaa juu yake hutolewa katika mwongozo huu.

Mwezeshaji ataleta mada, basi washiriki watapata fursa ya kutafakari juu yake. Tafakari zingine zitapendekezwa na mwezeshaji kutoa majadiliano. Hii inaweza kufanywa kwa kuandika maneno kadhaa muhimu yanayohusiana na mada kwenye karatasi.

Inaweza kufurahisha kuelekeza kikao hiki uchunguzi wa washiriki wa moja kwa moja au uzoefu wa moja kwa moja kuhusu vurugu za mwili, lakini mwezeshaji sio lazima awalazimishe kuifanya. Kulingana na kikundi, inaweza kuwa mapema kushughulikia maswala ya karibu ya kibinafsi katika hatua hii. Washiriki wanapofahamiana zaidi na vizuri na kikundi, wanaweza kushiriki uzoefu wao wa kibinafsi, wakitia moyo kundi lote kuwa na heshima. Wakati wa kukutana na mambo magumu ya mada ni au washiriki wanahitaji kuongea, inashauriwa kuwapa nafasi ya kuifanya, pia watie moyo washiriki wengine kuwa wasikivu na wa heshima. Walakini, inawezekana kutoa mjadala kwa maneno ya jumla.

Maneno yaliyo kwenye karatasi yatakuwa ya kusisimua sana kwa washiriki, haswa katika kuwahimiza kufafanua maoni ya yaliyomo kwa sauti. Mwezeshaji atachukua picha yao ili iweze kupatikana katika vikao vifuatavyo.

Mara tu utafakariji wa akili utakapomalizika, mwezeshaji atafanya kumbukumbu ndogo ya kikao.

Muda: Dakika 40

1.5

Kufungwa

Kikao cha kumalizia ni muhimu kwani washiriki watajadili na kuelezea hisia zinazohusiana na vurugu katika kikao cha kwanza. Kwa sababu hii, angalau wakati wa kikao cha kwanza, mwezeshaji lazima ahakikishe kwamba mwisho wa semina, washiriki wanaweza kutengana na hawakwi kwa kumbukumbu zenye uchungu za zamani au mawazo hasi. Kwa hivyo, kikao hicho kinapaswa kufungwa na shughuli ya furaha.

Muda: Dakika 10

KUJIFUNZA 2

| | |
|---------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuendelea kujadili juu ya dhuluma ya mwili, sababu zake na matokeo yake. » Toa maoni, dhana na tafakari juu ya mada. » Toa mbinu ya kisanii ambayo itatumika wakati wa maabara hii. |
| Vifaa | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Chapisho-zake » Karatasi » kalamurangi na kalamu za kalama ya kibao |

KAZI ZAYA KAZI

| | |
|------------|---|
| 2.1 | Utangulizi |
| | <p>Kipindi hiki kitaanza na kumbukumbu ya mtikisiko uliofanyika wakati wa mkutano uliopita. Ili kufanya shughuli hii kuwa ya nguvu zaidi, mwezeshaji atawauliza washiriki maswali kadhaa, kama:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Je! Umezikiria juu ya dhuluma ya mwili wakati wa wiki?</i> » <i>Je! Umekumbwa na dhuluma ya moja kwa moja au isiyo ya moja kwa moja wakati wa wiki? (Pia, kupitia runinga, Media ya Jamii, nk)</i> » <i>Je! Ulisikia vipi kuhusu mawazo na hisia hizo zilizojitokeza wakati wa kipindi chetu cha mwisho?</i> <p>Mwezeshaji anaweza kutumia baraza kuu kuongeza maoni kwenye mtazamo wa akili ambao ulianzishwa katika kikao kilichopita.</p> <p>Muda: Dakika 15</p> |
| 2.2 | Kubadilisha mtaftaji wa |
| | <p>washiriki waalikwa wataalikwa kuchukua msukumo kutoka kwa maneno yaliyoandikwa kwenye baraza ili kutekeleza shughuli ya uandishi ya ubunifu. Watafanya kazi kwa vikundi, ambayo hatimaye inalenga kupendekeza njama ya hadithi fupi.</p> <p>Mwezeshaji ataandika maneno kutoka kikao cha kuangazia mawazo kwenye maelezo ya baada ya hayo na kuyashika kwenye karatasi. Kila neno litaandikwa katika chapisho moja. Mwezeshaji ataongeza barua ya ziada na maneno mapya ambayo yanaonyesha tukio chanya na hisia pia, kwa hivyo washiriki wanaweza kupata msukumo zaidi kwa hadithi zao.</p> <p>Kila kundi litachagua idadi sawa ya uchapisho-yake kutoka kwa bodi na itaunda shamba la hadithi. Watapata msukumo kutoka kwa waliyo nayo.</p> <p>Mara tu watakapolaliza, vikundi vitabadilishana baada ya yake na inabidi kuandika hadithi nyingine kutoka kwa mpya. Mwishowe, kila timu itaunda hadithi mbili tofauti, ambazo zitashirikiwa na kikundi kizima.</p> <p>Muda: Dakika 50</p> |

2.3

Uwasilishaji wa mbinu ya kisanii: Majaribio ya picha

Aina yoyote ya uwasilishaji wa kuona inahitajika ili kusaidia wawezeshaji kuendesha kikao hiki. Mwezeshaji atatoa habari na marejeleo ya kuona kwa washiriki kuhusu mbinu watakaofanya nao kazi.

Zifuatazo mchakato wa kupiga picha zinapaswa kuonyeshwa katika presentation:

- » Picha ya montage
- » Kuingilia kati kupiga picha
- » Picha na ufungaji wa sanaa
- » Makadirio ya picha au mitambo video
- » Hadithi ya picha
- » Uhuishaji mwendo au sura-na-fremu
- » Mchakato mwingine wowote ambao mwezeshaji ungependa kupendekeza

Habari na kumbukumbu kuhusu michakato hii imewasilishwa hapo juu kwenye mwongozo huu.

Washiriki wanaweza kufanya kazi kwa kikundi na kutumia vifaa vinavyopatikana kutafuta mifano ya matumizi ya mchakato wa kisanii.

Muda: Dakika 40

2.4

Kufungwa

Mwezeshaji atafunga kikao kwa kutoa kwa kurudisha kifupi na matarajio juu ya kikao kijacho. Hii inalenga kuweka washiriki washiriki na kukuza udadisi wao. Kukaa kwenye mduara, washiriki wataalikwa kushiriki juu ya hisia zao kwenye kikao, kama vile wanachopenda na wasichokipenda.

Muda: Dakika 15

DUNIA 3

| | |
|---------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuamsha michakato ya ubunifu kuititia mazoezi ya kisanii. » Tumia teknolojia mpya kujaribu njia mpya za kuwakilisha hadithi. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Aina tofauti za majarida, kadi za uchapisho, picha, nyaraka, au vitabu vyenye picha na vielelezo » Makasi » Gundu » Kalamu Rangi na kalamu » Karatasi » Vifaa ya Kurekodi Video |

KAZI YA KAZI

| | |
|------------|--|
| 3.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Warsha itaanza na kurudiwa kwa vipindi vya awali ilifanya washiriki wafahamu mchakato wao wa kujifunza na mafanikio yao kama watu binafsi na kama timu.</p> <p>Kipindi hiki kitasaidia kupata njia ya kuunganisha tafakari juu ya mada na utumiaji wa mbinu ya ufundi. Mwezeshaji anaweza kuonyesha tena uwasilishaji wa mbinu ya jaribio la picha na kuzingatia montage ya picha, ambayo ni mbinu ya kutumia katika hatua zifuatazo za kikao.</p> <p>Wakati: Dakika 15</p> |
| 3.2 | <p>Mazoezi ya picha ya majaribio</p> <p>Wakati wa kikao hiki, washiriki watapata fursa ya kuwa wabunifu na kufanya kazi pamoja katika kutengeneza vipande vyao vya kwanza vya sanaa kwa kutumia mbinu ya majaribio ya picha.</p> <p>Kikundi kinapaswa kugawanya katika ndogo, kulingana na idadi ya washiriki. Hii itawaruhusu wote kupata nafasi ya kushiriki kikamilifu katika mchakato wa uumbaji.</p> <p>Kila kundi litawakilisha moja ya hadithi ambayo iliundwa katika kikao cha zamani kuititia picha montage. Ikiwa ni lazima, mwezeshaji atawarudia.</p> <p>Kila kundi litawakilisha wahusika na / au hali ya hadithi kwa kukusanya picha kutoka kwa rasilimali inayopatikana (magazeti, vitabu, kadi za uchapishoa, nk) na kuunda montage.</p> <p>Wakati montage ya picha iko tayari, kila kikundi kinahitaji kupanga uongofu wake katika maudhui ya sauti. Wanaweza kuhuisha kazi zao kuititia mwendo wa kuacha (kutengeneza picha kadhaa za montage ya picha, kisha kuunda mlolongo); wanaweza kuingiza sauti ya msimilizi, kuongeza athari za sauti, nk</p> <p>Mwezeshaji atatoa maoni na usaidizi wa kiufundi kutekeleza shughuli hii. Washiriki wanayo uhuru wa kujaribu na kutafuta njia yao ya kibinafsi ya kutoa maudhui yao ya kwanza ya sauti. Hii pia ni pamoja na kupata makubaliano ya pamoja na wenzao wa timu.</p> <p>Katika vikao viliyopita, hadithi tofauti zimeundwa. Katika hatua hii, kikundi kinaweza kuamua kufanya kazi kwa pamoja kwenye mradi wa kawaida wa sauti au kutekeleza miradi tofauti. Itategemea idadi ya washiriki na vifaa vya kurekodi video vinavyopatikana.</p> <p>Wakati: Dakika 90</p> |
| 3.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kipindi, kila kikundi kitaonyesha mradi wao kwa vikundi vingine na kuelezea dhana nyuma yao. Ikiwa kundi litaamua kufanya kazi kwenye mradi wa kipekee, mwezeshaji atachukua fursa hii wakati wa kukiri mafanikio na kutatua mashaka ambayo yanaweza kutokea kuhusu mchakato.</p> <p>Muda: Dakika 15</p> |

KUTEMBELEA 4

| | |
|-------------------------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuchunguza mada na upewe msukumo. » Anza kuunda hadithi kwa video ya majoribio ya mwisho. |
| Vyombo vinavyo hitajika | <ul style="list-style-type: none"> » Majorida anuwai na majorida » Makasi » Kalamu Rangi na kalamu za kalama ya kibao » Karatasi |

KAZI YA KAZI

| | |
|------------|--|
| 4.1 | Utangulizi |
| | <p>Katika kikao kilichopita, washiriki wameanza kuunda yaliyomo kwa sauti. Katika hatua hii, wanahitaji kuunda ujumbe na dhana ambazo zinafafanuliwa zaidi. Mwezeshaji atawahimiza kuja na maoni zaidi ya ubunifu.</p> <p>Muhtasari mfupi utatambulisha kikao hiki kwa kusema kile ambacho kimefanya kazi hadi sasa. Mwezeshaji atauliza maoni ya washiriki ili kupokea maoni.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |
| 4.2 | Chunguza rasilimali na upewe msukumo |
| | <p>Kikundi kitagawanya katika ndogo. Inashauriwa kuwashimiza kuunda vikundi vipyta.</p> <p>Katika kipindi hiki, washiriki watachambua yaliyomo kwenye majorida, magazeti na rasilimali zingine zinazopatikana. Kitendo hiki kitafanya kupata msukumo na kukuza mchakato wa kuunda hadithi ya hadithi kutoka kwa kusoma na kushauriana kutoka kwa rasilimali, ambayo inazungumza juu ya tukio halisi la maisha.</p> <p>Kila kundi litakagua rasilimali zilizopo, kutafuta yaliyomo kuhusiana na mada ya maabara. Watasisitiza maneno, kukata picha na / au aya ndogo / sentensi.</p> <p>Mara tu watakaposusanya yaliyomo, watawashiriki na kundi lote, kwa hivyo kila mshiriki anaweza kuwa na wazo la jinsi ya kuwasilisha mada tofauti.</p> |
| | Muda: Dakika 50 |

| | |
|-----|---|
| 4.3 | Uundaji wa simulizi |
| | <p>Washiriki wa Washiriki bado wamegawanywa katika timu. Katika hatua hii, wanazimika kuunda hadithi mpya na maneno na picha ambazo wamekata kutoka kwenye magazeti na rasilimali nyingine.</p> <p>Wakati huu, washiriki wanapaswa kulipa kipaumbele zaidi kuunda hadithi madhubuti na wazi. Mwezeshaji atawaunga mkono, akitegemea "Mwongozo wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti" kiambatisho cha. Katika mwongozo huu, mwezeshaji atapata sehemu inayoelezea muundo wa msingi wa kielelezo cha simulizi (utangulizi, maendeleo na kuishia) na pia atapata kiolezo kadhaa ambazo zinaweza kuwa muhimu kwa uundaji wa hadithi.</p> <p>Kwa kuzingatia kwamba lengo ni kukuza utamaduni usio wa vurugu, washiriki wataulizwa wasitumie yaliyomo wazi vurugu wakati wa kuunda hadithi. Wanaweza kutumia mifano na mifano ya kuona badala yake. Mara hadithi zinapoundwa, watazishiriki na kikundi kizima.</p> <p>Mwezeshaji anaweza kupendekeza vitu kadhaa ili kuchochea ubunifu, kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Je nini kitatokea ikiwa kila kitu kitabadi like mwishoni? » Je! nini kitatokea ikiwa wahusika wataishia kuonyesha kuwa wao ni tofauti sana na ile tunatarajia wao wawe? (Mfano mzuri wa kutengeneza ni simba katika <i>The Wizard of Oz</i>, ingawa kuwa sura inayoonekana kuwa na nguvu, kwa kweli ni mwoga). |
| | Muda: Dakika 50 |
| 4.4 | Kufungwa |
| | <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |

| SOMO LA 5 | |
|------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo ya | <ul style="list-style-type: none"> » Kumaliza hadithi na uunda hadithi. » Chunguza na utafsiri fomu ya hadithi ya usikivu ya kutumia. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » Karatasi » kalamu za rangi na kalama ya kibao » Magazeti, majarida, kitabu na vipeperushi zilizo na vielelezo » Hadithi zilizoundwa katika kikao cha awali » Seti ya kioleza ya kuelezea hadithi na kuunda kuona kwa sauti ya kutazama (kiambatisho) |

| KAZI YA KAZI | |
|--------------|--|
| 5.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kipindi kitaanza kwa kufanya marudio ya mukutano uliopita. Inashauriwa kuonyesha tena mbinu ya kisanii, ambayo pia imefanywa wakati wa kikao 2. Washiriki wataulizwa kutumia mbinu hii tena. Wakati huu, wanahitaji kuwakilisha hadithi mpya waliyounda.</p> <p>Washiriki wanaweza kuchagua kutumia moja au mbinu kadhaa zilizopendekezwa. Kupitia wao, wataunda herufi na / au hali ya kutumia kwa utengenezaji wa zifuatazo wa sauti. Katika awamu ya baadaye, wakati wa kuunda video ya majoribio ya mwisho, washiriki wanaweza kuchanganya uzalishaji huu wa kisanii na picha halisi au watumie peke yao.</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kusaidia washiriki wote katika kuchagua mbinu na kuzichanganya. Ni muhimu pia kutoa msaada wa kiufundi kila wakati.</p> <p>Wakati: Dakika 30</p> |
| 5.2 | <p>Malizia hadithi na jitayarishe kwa awamu ya uzalishaji</p> <p>Mara washiriki watakapokuwa wameandaa hadithi, hatua inayofuata ni kufanya kazi kwa muhtasari wa wahusika, mpangilio, safu za njama na kuunda bodi ya hadithi. Hii itawaruhusu wawe na muhtasari bora. Mwezeshaji atakutana na kiolezo kadhaa katika kiambatisho cha mwongozo huu.</p> <p>Katika hatua hii, inawezekana kuanza kufikiria juu ya kuamua mwisho wa video na kufafanua mpango wa utekelezaji wa kutekeleza mradi huo. Kwa kuwa rasilimali za kiteknolojia na kiuchumi zinaweza kuwa mdogo katika mfumo wa Jalada la REC, mwezeshaji atawahimiza washiriki kufikiria nje ya boksi, pia kugundua njia mbadala na za ubunifu za kuwakilisha ujumbe wao kwa kutumia rasilimali inayopatikana. Mwezeshaji anapaswa pia kujua kwamba kuna rasilimali nyingi za bure (picha, muziki na athari za sauti) kwenye mtandao kutumia, ambayo inaweza kuboresha ubora wa video.</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kusikiliza pendeleko la ubunifu la kikundi, kupendekeza na waalike kutafuta suluhisho za kuzitumia.</p> <p>Kwenye ubao wa hadithi, mshiriki atafafanua mbinu watakazotumia katika picha zote. Kwa njia hii, mwezeshaji anaweza kuijandaa vya kutosha kwa kikao kijacho, kukusanya rasilimali zote ambazo atahitaji katika hatua ya uzalishaji.</p> <p>Mara tu wamemaliza, ni rahisi kuunda kikao cha kushiriki kupata maoni. Hii pia inawapa washiriki fursa sio tu kutoa maoni na maoni kwa wenzao, lakini pia kuangalia kazi zao kwa mtazamo tofauti.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |

| | |
|------------|---|
| 5.3 | Kufungwa |
| | Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao. |
| | Muda: Dakika 10 |

| SOMO LA 6 | |
|--------------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Lengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kukamilisha kipindi cha uzalishaji wa kabla. » Anzisha utengenezaji wa yaliyomo hadithi kwa kutumia mbinu ya picha ya majaribio. » Jitayarische kwa awamu ya uzalishaji wa sauti. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Violezo vilivyojazwa katika kikao cha awali ili kuelezea hadithi » kiolezo mpya ya kuwezesha mchakato wa utengenezaji wa usikilizaji » Karatasi » Kalamu rangi na za kalama ya kibao |
| KITUNDUKAZI | |
| 6.1 | Utangulizi |
| | Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuwa na muhtasari wazi wa hiyo. Kuanza kikao hiki, inashauriwa kurudisha hadithi kwa pamoja na mbinu za kuiwakilisha, kabla ya kufikiria mabadiliko yake katika yaliyomo kwa sauti. |
| | Muda: Dakika 5 |
| 6.2 | Uzalishaji wa yaliyomo katika hadithi kuitia picha ya majaribio |
| | <p>Pamoja na washiriki, mwezeshaji atafafanua mpango wa utekelezaji wa utekelezaji wa ubunifu. Washiriki wote wanapaswa kuwa wazi kazi zao wakati wowote. Hakika, majukumu yatasambazwa kati yao, kulingana na maslahi yao na mitazamo yao.</p> <p>Itakuwa muhimu sana kuwafanya wafahamu kuwa, hata ikiwa wanafanya kazi kwa vikundi vidogo, wanafanya kazi kutengeneza bidhaa ya kipekee. Kwa hivyo, mwezeshaji anapaswa kuwaongoza kuwa na mshikamano wa urembo (kwa mfano, tumia rangi ile ile). Pamoja na hayo, katika mfumo wa utengenezaji wa video ya majaribio, kutokuliana kunakaribishwa na washiriki wana uwezo wa kushinda hukumu na kudhoofisha vizuizi kati ya yale yanayokubaliwa au yasiyokubaliwa.</p> <p>Mara baada ya majengo haya yote kumalizika, washiriki wataanza kuunda mazingira na / au wahusika wa hadithi yao kuitia mbinu ya picha ya majaribio.</p> |
| | Muda: Dakika 80 |

| | |
|------------|--|
| 6.3 | <p>Kuunda ramani ya barabara</p> <p>Katika hatua hii, sanaa zao zitakuwa tayari. Sasa, washiriki wanapaswa kuanza kuchambua kwa kina bodi ya hadithi tena ili kupanga jinsi ya kutekeleza awamu ya utengenezaji wa video. Kuna kiolezo zinazotolewa kama kiambatisho mwishoni mwa mwongozo huu ili kuwezesha mchakato huu.</p> <p>Ili kuchambua maandishi na ubao wa hadithi, washiriki watahitaji kujaza kiolezo cha kuvunjika, kiolezo ya muhtasari wa hatua na kiolezo ya ratiba ya shuti. Kwa njia hii, itawezekana kufafanua wazi vitu muhimu kwa rekodi ya video ya kila onyesho: kitu, mapambo, mavazi, mavazi, nk.</p> <p>Muda: Dakika 30</p> |
| 6.4 | <p>Kufungwa</p> <p>mwishoni mwa kipindi, mwezeshaji atafanya tambua mafanikio na utatue mashaka ambayo yanaweza kuja, pia waombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 5</p> |

| SURA YA 7 | |
|---------------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Lengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kufanya uzalishaji wa kuona kwa sauti. » Anza awamu ya uhariri. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Vifaa vya kurekodi Video » Violezo vilivyojazwa katika vikao vya zamani » Nyenzo ambavyo vinapaswa kuonekana katika kila » Tarakilishi kibao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video imewekwa. Itakuwa muhimu kuwa na toleo la malipo ili kupata chaguzi za kuhariri za kutosha |
| KAZI YA BURE | |
| 7.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Mwishowe ni wakati wa kutengeneza video kama ilivyopangwa wakati wa vipindi vya awali. Washiriki wanapaswa kufahamu maandishi na mlolongo wa pazia. Kikao hiki kinaweza kufunguliwa na mchezo wa nishati, unaolenga kuunda mazingira mazuri ya kutekeleza awamu ya mwisho ya semina.</p> <p>Muda: Dakika 5</p> |

| | |
|-----|---|
| 7.2 | <p>Uzalishaji wa watazamaji: wakati wa shuti!</p> <p>Washiriki wote wamepewa jukumu lao. Inashauriwa wairuhusu wote kusimamia vifaa nya kurekodi video kwa zamani. Mwanzoni mwa kikao, wanapaswa kukusanyika vifaa kama vilivyojifunza katika vipindi nya awali. Mwezeshaji atatoa msaada wa kiufundi wakati wowote, pamoja na maandalizi na sehemu ya upigaji shuti.</p> <p>Kipindi hiki kinaweza kuwa kimechoka haswa kwani kunaweza kuwa na pazia nyingi kupiga lakini wana wakati mdogo. Mmoja wa washiriki anaweza kuwa na kazi ya kuangalia kikao na kuwahakikishia kuwa picha zote zimerekodiwa.</p> <p>Mwezeshaji na washiriki wote wanaweza kutumia "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti" mwongozo wakusaidia mchakato huu wa uzalishaji. Huko, watapata vidokezo nya kuvutia kuhusu jinsi ya kutengeneza muafaka na harakati za kamera.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |
| 7.3 | <p>Sehemu ya uhariri wa video</p> <p>Baada ya kikao cha kurekodi, washiriki wanaendelea hadi sehemu ya uhariri. Watafanya kazi kwa kikundi, kulingana na idadi ya vifaa vinavyopatikana. Programu ya uhariri wa video inapaswa kuwa imewekwa hapo awali na mwezeshaji kwenye vifaa vyote vinavyopatikana.</p> <p>Mwezeshaji ataonyesha chaguzi za uhariri zinazotolewa na programu hiyo kwa kutumia projekta. Ifuatayo, washiriki wanayo uhuru wa kuyachunguza na kuhariri video iliyorekodiwa. Nakala ya rekodi za asili zitahifadhiwa ili usipoteze yoyote ya matokeo ya hatua ya awali (pia hufanya kazi kama nakala rudufu).</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kuwa mwangalifu kwa mahitaji yoyote ya washiriki. Ikiwa kuna washiriki wengine ambao wanaweza kusimamia uhariri wa video, itakuwa nzuri kuhamasisha kujifunza kwa rika-kwa-rika. Katika hatua hii, mwezeshaji haipaswi kutarajia kupata toleo la mwisho la video.</p> <p>Katika kipindi hiki, washiriki wanaruhusiwa kujaribu na kuchunguza chaguzi zote za uhariri zinazotolewa na programu. Uchunguzi huu utatoa maoni na msukumo mpya kuunda toleo la mwisho la video. Mwezeshaji atasaidia majadiliano ya kikundi na kubadilishana juu ya uwezekano wote wao wa kuunda video nzuri.</p> <p>Katika hatua hii, vikundi tofauti vinaweza kufanya kazi kando na kukagua chaguzi zote za uhariri zinazotolewa na programu ya uhariri wa video.</p> <p>Muda: Dakika 30</p> |
| 7.4 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatu mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 5</p> |

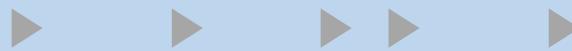
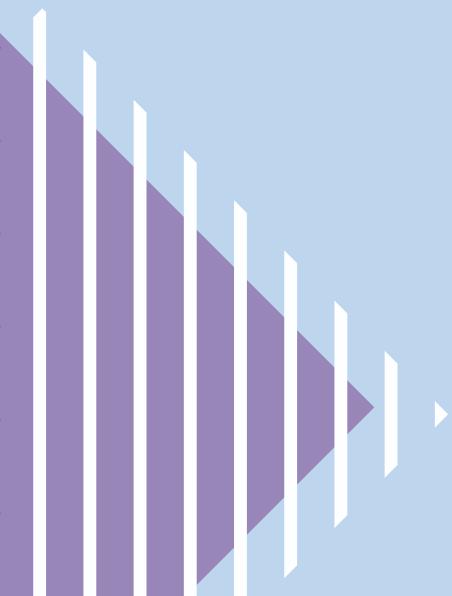
| SESO 8 | |
|---------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kumaliza mchakato wa uhariri. » Angalia video ya majoribio ya mwisho na ushiriki maoni kuhusu hilo. » Maliza Jalada la REC 1. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » kibao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video iliyosanikishwa » Projekta |
| KAZI YA DUNIA | |
| 8.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kikao cha mwisho cha maabara kitatolewa kabisa kwa uhariri wa video. Kwa kuwa washiriki watafanya kazi sana kwa kutumia vifaa, inashauriwa kuanza kikao na mchezo wenye nguvu.</p> <p>Muda: Dakika 5</p> |
| 8.2 | <p>Kuhariri video na kumaliza</p> <p>Washiriki watafanya kazi kwa kikundi, kila mmoja wao hupata moja ya vifaa vinavyopatikana na programu ya uhariri wa video iliyosanikishwa. Kila kundi litapata mgawo wa hariri zingine. Halafu, watawekwa pamoja kwenye kifaa fulani kuhitimisha kuhariri na kuunda video ya majoribio ya mwisho.</p> <p>Ili kuwahakikishia washiriki wote wanaweza kuona mchakato mzima, wakati picha zote ziko tayari, mwezeshaji anaweza kuonyesha mukutano wao wa mwisho wa video kwa kutumia projekta. Washiriki wanaweza kutekeleza uhariri wa mwisho kwa pamoja kwa kufanya kazi kwenye kifaa kimoja wakati wanashiriki skrini na timu yote.</p> <p>Mara tu washiriki wote wakikubaliana na matokeo ya mwisho ya uhariri, video itakamilika na kuokolewa. Washiriki wanalazimika kupata kichwa cha video yao na kuandika tangazo fupi ili kubaini ujumbe wanaotaka kupeleka kuititia hiyo.</p> <p>Washiriki watazungumza juu ya wapi wanataka kushiriki video, pamoja na ikiwa wanataka kuunda kituo cha media ya kijamii. Kwa kuwa video ya majoribio ya mwisho ni ubunifu wa pamoja, idhini kutoka kwa kila mshiriki ni muhimu kupata ili kushiriki video.</p> <p>Kufungua kituo kunaweza kupendeza sana kwani kunaweza kuchochea kifungo kati ya washiriki wa maabara; ikiwa wanakubali kuwa na mradi wa kawaida.</p> <p>Muda: Dakika 100</p> |
| 8.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Kwa kuwa hii itakuwa kufungwa kwa maabara nzima, mwezeshaji anapaswa kualika mshiriki kukaa kwenye duara, ili wawzeze kushiriki maoni yao na maoni juu ya kazi wamefanya. Ni muhimu kuuliza washiriki juu ya jinsi walihisi wakati wa mazoezi ya maabara kwa ujumla, ikiwa wanahisi vizuri au la, wanetaka iwe tofauti, au ni kikao gani walichokipenda zaidi. Inashauriwa kuwaelezea tena kwa umuhimu wa kupaza sauti na kupeana ujumbe kuititia njia zote zinazopatikana ili kumaliza vurugu na kuunda jamii yenye umoja zaidi. Pia wanahitaji kutafakari jinsi ujumbe wao unaweza kufanya / kubadilisha kitu ili kuboresha jamii zao.</p> <p>Muda: Dakika 15</p> |





Maabara ya 2 ya REC

Kuunda Vinyago
kufichua Uonevu



YALIYOMO KATIKA MAABARA

| | |
|---------------------------------|--|
| Mada | Uonevu na nguvu usawa |
| Plastiki/Mbinu za utazamaji | Ufafanuzi wa vinyago kwa ajili ya viumbe wa wahusika |
| Vikao iliyoundwa na | CJD |
| Ujumla muda (pamoja maandalizi) | Masaa 32 |
| Malengo ya kujifunza | <ul style="list-style-type: none"> » Tafakari juu ya uonevu, sababu zilizo nyuma yake, matokeo na njia za kuzuia kutokea kwake. » Chunguza na ujifunze ufanuzi wa mbinu ya vinyago. » Pata uwezo wa teknolojia juu ya kurekodi video na kuhariri. » Boresha ustadi wa mawasiliano kupitia uundaji wa hadithi inayolenga kufikisha ujumbe wenye maana. » Boresha ubunifu na fikira za mseto. |
| Kikao 1 | 1.1 Karibu kwenye lebo ya 2 ya REC! 1.2 Mawazo, hisia na uzoefu kuhusu dhuluma na nguvu usawa 1.3 Kufungwa |
| Kikao 2 | 2.1 Utangulizi 2.2 Kubadilisha wachangie 2.3 Uwasilishaji wa mbinu za kisanii: Ufanuzi wa vinyago 2.4 Kufungwa |
| Kikao 3 | 3.1 Utangulizi 3.2 Ufanuzi wa vinyago mazoezi 3.3 Kufungwa |
| Kikao 4 | 4.1 Utangulizi 4.2 Kuchunguza rasilimali na kupata motisha 4.3 Hadithi ya viumbe 4.4 Kufungwa |
| Kikao 5 | 5.1 Utangulizi 5.2 Kukamilisha hadithi na kupata tayari kwa ajili ya awamu ya uzalishaji 5.3 Kufungwa |
| Kikao 6 | 6.1 Utangulizi 6.2 Uumbaji wa kurekodi mpango 6.3 Kufungwa |
| Kikao 7 | 7.1 Utangulizi 7.2 Uzalishaji wa kuona kwa sauti: wakati wa shuti! 7.3 Sehemu ya uhariri wa 7.4 Kufungwa kwa |
| Kikao 8 | 8.1 Utangulizi 8.2 Sehemu ya Kuhariri video na kumaliza 8.3 Kufunga |

Uonevu na Nguvu ya Kuonyesha

Uonevu hufafanua matumizi mabaya ya nguvu kwa makusudi katika uhusiano kupitia tabia ya kurudia ya matusi, ya kiafya na / au ya kijamii ambayo inakusudia kusababisha **madhara ya mwili, kijamii** na / au **kisaikolojia**. Wote watu na vikundi wanaweza kutumia nguvu yao juu ya mtu mmoja au zaidi. Wakati tunazungumza juu ya uonevu, hatuzungumzii sehemu moja za kukataliwa kwa jamii au kutopenda, vitendo vyta sehemu moja ya ubaya au licha ya hayo, vitendo vyta bahati nasibu au vitisho au hoja za pande zote, kutokubaliana au kupigana. Unyanyasaji ni pamoja na **matumizi mabaya ya nguvu yanayoendelea** juu ya watu ambaa wanahisi hawawezi kuizua kutokea (Kituo cha Kitaifa dhidi ya Uonevu, nd).

Inaweza kupatikana na **watoto, vijana** na pia **watu wazima** katika muktadha tofauti ya kijamii. Aina kadhaa za uonevu zinaonekana wazi wakati zingine zinaweza kuwa hila. Kwa jumla, inawezekana kutambua angalau aina nne ya uonevu: kimwili, kwa maneno, kijamii na unyanyasaji wa kijinsia.

Unyanyasaji wa kimwili ni pamoja na **kupiga mateke, kuchuna, kuangusha, kupiga, kusukuma, au kuharibu mali**. Inasababisha uharibifu wa muda mfupi na wa muda mrefu. **Uonevu kwa njia ya maneno** kwa upande mwingine, ni pamoja na **jina** wito, kumtania mtu, **vitisho**, au **matusi**. Inaweza kuanza kuwa isiyokuwa na madhara, lakini inaweza kuongezeka kwa kiwango ambacho huanza kuathiri kisaikolojia kumuathiri mwathirika. **Unyanyasaji wa kijamii**, badala yake, ni lengo la kudhuru mtu kwa njia ya **sifa za kijamii**. Hutokea mara nydingi nyuma ya mgongo wa mtu aliyeonewa. Hii hufanya iwe vigumu kutambua, ingawa inaweza kusababisha udhalilishaji na hisia zingine nydingi mbaya katika mwathirika. Ni pamoja na kusema uwongo na kueneza **uvumi**, kutumia utani mbaya kwa **aibu** na **kumdhailisha, kuiga vibaya**, kuwatia moyo wengine **kumtenga** mtu na pia kuharibu **sifa ya mtu** au jamii invyomdhania (Kituo cha Kitaifa dhidi ya Uonevu, nd).

Njia nydingine ambayo uonevu unaweza kuchukua ni **uonevu wa kijinsia**. Inayo vitendo vyta kurudia na vibaya ambavyo vinamlenga mtu kijinsia. Mfano ni pamoja na wito wa jina la kijinsia, ishara mbaya, kugusa bila kujulikana na kupendekeza ngono, mionganoni mwa mengine. Mtumiaji mnyanyasaji anaweza kutoa maoni yasiyofaa juu ya rika wa **mwonekano, mvuto, maendeleo ya kijinsia** au **shughuli za ngono**, ambazo zinaweza kufedhehesha sana, na katika hali mbaya, anaweza kufungua mlango wa **kushambuliwa kingono**. (Morin, 2019).

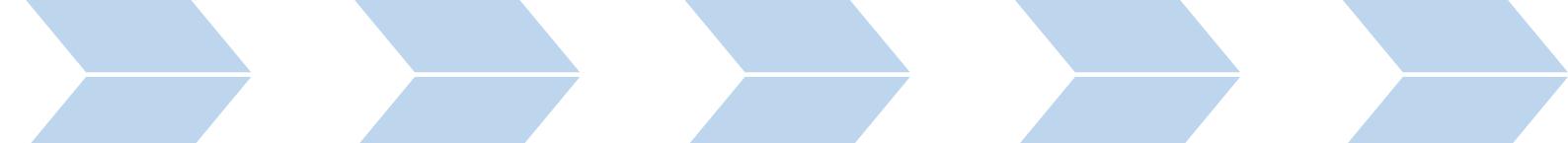
Mwishowe, kwa kuwa unyanyasaji mara nydingi ni wa aina tofauti ni kwa msingi wa ubaguzi ambaa vijana wanawafikia wenzao tofauti aidha wa **jamii, dini** au **mwelekeo wa kijinsia**, jamii nydingine ni uonevu wa **kibaguzi**, ambaa unaweza kuzingatiwa katika aina zote zingine za uonevu na hufanyika wakati watu hutumia vibaya nguvu zao kuumiza watu ambaa ni tofauti nao (Morin, 2019).



Wanyanyasaji wana mitindo tofauti, haiba, malengo na tabia. Motisha zao na njia za uonevu zote ni tofauti. Kwa sababu hii, aina tofauti zinaweza kutambuliwa:

- » **Wahasiriwa wa** dhulumu ni wale ambao walidhulumiwa huko nyuma na kujaribu kupata tena hali ya nguvu kwa kuwadhulumu watu wengine dhaifu kuliko wao. Nyakati zingine, mwonevu hutoka nyumbani kwa vurugu za nyumbani, kwa hivyo uonevu, katika kesi hii, ni tabia ya kujifunza. Mara nyingi, huwa na hamu au huangukia chini ya ngazi ya kijamii shuleni, na hivyo kuhisi kufadhaika na hisia ya kutokuwa na nguvu, ambayo hufanya tabia zao kuwa mbaya (Morin, 2019).
- » **Waonevu maarufu** wanajamini; kawaida wana kundi la wafuasi na wanaweza kuhisi kana kwamba wanasimamia shule. Wana msimamo wa hali ya juu katika ngazi ya kijamii ya shule hiyo na wana uwezo wa kufanya chochote ili wasipoteze msimamo wao, pamoja na kuwanyanyasa wenzao (Morin, 2019).
- » **Wakuu wa vikundi** hufanya kama kuwa na akili ya pakiti wanapokuwa pamoja. Wanapenda unyanyasaji kama kikundi, lakini wana tabia tofauti tofauti wanapokuwa peke yao. Hisia ya kuwa kwa kikundi inawafanya wahisi kuwa na nguvu na kukosa kujibia matendo yao (Morin, 2019).
- » Mwishowe, **waonevu wasiojali** ni wale ambao hawawezi kuhisi huruma au majuto kwa kile wanachofanya kwa wengine. Tofauti na waathiriwa au wanyanyasaji maarufu, wananyanyasa kwa kufurahiya sana kuona mtu mwininge akiteseka. Mara nyingi ni mbaya na wana shida za kisaikolojia ambazo zinahitaji kushughulikiwa na mtaalamu (Morin, 2019).

Unyanyasaji unaweza kusababisha athari mbali mbali za muda mfupi kwa waathiriwa na kwa watu wanaodhulumiwa. Wahasiriwa wanaweza kupata **kutengwa kwa jamii, usumbufo wa kulala, kujistahi, wasiwasi, unyogovu, hatari kubwa ya ugonjwa, dalili za kisaikolojia** na **utendaji duni wa shule**. Wakati huo huo, wanyanyasaji wanaweza kupata **utendaji duni katika shule**, kuongezeka kwa **hatari ya** shida, shida katika kudumisha uhusiano wa kijamii na **hatari ya kuongezeka kwa dhuluma**. Walakini, uonevu unaweza pia kusababisha athari anuwai ya muda mrefu kwa wote waathirika kama vile **unyogovu sugu, hatari ya kuongezeka kwa mawazo ya kujiu**, mipango na majaribio, **shida za wasiwasi, shida ya mkazo ya kiwewe, afya mbaya jumla, unywaji wa dawa** na ugumu katika kuanzisha kuaminiana na mahusiano na kwa wanyanyasaji hatari ya **kuwachana au kuteswa kwa watoto**, hatari ya **tabia ya kutoshana**, dhuluma, uwezekano mdogo wa kuajiriwa. (Hurley, 2018).



Mbinu ya kisanii: Uainishaji wa vinyago

Hesabu ya pili ya REC inapendekeza ufanuzi wa vinyago kama mbinu kuu ya utengenezaji wa yaliyomo kwenye video ya majaribio. Marejeleo ya mbinu hii ni yameambatanishwa kwenye Kiambatisho II.

Vinyago vimetumika tangu jadi. Zimekuwa moja ya **vitu takatifu** kwa ustaaarabu katika historia na wamepata madhumuni tofauti kwa mwanadamu, kwa kutumiwa kwa maelfu ya njia tofauti. Kwa tamaduni za zamani za ulimwengu, vinyago vilitumika kama rasilimali za msingi kwa uwakilishi wa mfano. vilitumika kwa ulinzi, kujificha, **burudani** au **mazoea ya ibada** na yalitengenezwa kutoka kwa vifaa anuwai. Ushawishi mwangi tofauti uliathiri jinsi vinyago vilitengenezwa na kutumiwa.

Siku hizi, vinyago huendelea kuumbwa na kutumiwa katika anuwai ya muktadha. Watu huvaa sio ya kutambuliwa, kuchukua muonekano wa mwingine au kufanya shughuli na mila kadhaa za kufanya. Kama ilivyotokea zamani, uundaji wa vinyago ni **sanaa ya kazi** fomu kwa sababu ya mchoro hutumikia kusudi. Kwa upande wa Jalada la REC, vinyago vitafafanuliwa kuunda wahusika wa filamu ya majaribio.

Vinyago vinaweza kuundwa na vifaa vya anuwai tofauti: **kadibodi, kitambaa, ngozi** n.k Uundaji wa vinyago ni mchakato wa kisanii ambao unaruhusu kufanya kazi na **mifano**, kwa njia ya udanganyifu wa vifaa, vitu vingine vyenye maana vinaweza kupewa katika vinyago.



Mbinu za kuficha zinaweza kugawanywa katika vikundi viwili kuu:

- » **Mbinu za kukausha** ni pamoja na uundaji wa vinyago viliviyotengenezwa kwa karatasi au kadibodi. Kuunda aina hii ya barakoa ni rahisi.
- » **Mbinu za maji** huhusisha utumizi wa, udongo, matope, saruji. Uundaji wa aina hii ya vinyago/barakoa unahitaji muda na juhudhi zaidi.

Mbali na mbinu hiyo, itakuwa muhimu kuchagua pia aina ya kuunda vinyago. Vinyago vinaweza kuwa vya **upande wowote**, ya **tuli** au ya **kuelezea**, wakati njia nyingine inayofaa inaweza kuwa matumizi ya mapambo.

Vinyago vya upande wowote imeandaliwa kama "sisi tulivyo", ile inayoturuhusu kuchukua vinyago vingine vyote. Pia inaitwa vinyago vya ulimwengu na hapo awali ilibuniwa na Jacques Lekoq kama zana ya kujifunza kuwaruhusu watendaji ambao huvaa ili kuwasiliana na kiumbe chao cha msingi, ubinafsi wao wa kweli au wa kibinafsi. Harakati za mwili na vitu vingine kama vile sauti inakuwa muhimu wakati wa kucaa vinyago hivi (Henderson, nd).

Vinyago vya tuli ni vile ambavyo vina usemi mmoja tu. Kawaida hutumiwa tu kwa mapambo na matumizi ya nyenzo kwa uzalishaji wake ni pana kwa sababu inawezekana kujaribu aina yoyote ya nyenzo.

Vinyago vya kuelezea vina uwezo wa kuwa na harakati za mdomo wa kweli na sura za usoni. Kwa sababu hii, hutumiwa kutofautisha wahusika kwa urahisi. Kama vinyago, hivi vinaweza kufanywa kwa aina yoyote ya nyenzo. Utambuzi wao unaweza kuwa mgumu zaidi.



Wakati mbinu na aina ya barakoa ya kuunda itachaguliwa, kuna vipindi kadhaa ndani ya Jalada la REC iliyojitelea kwa mchakato huu wa ubunifu. Wakati barakoa zitakuwa tayari, zitatumika kama rasilimali ya mazingira. Zitakuwa hai na kuwa wahusika katika hadithi. Matumizi yao yataboresha **ufasaha wa mawasiliano** na itasaidia washiriki wenye aibu wa REC kuchukua hatua, na hivyo kukuza **uwezeshaji** na **ushiriki**.

Utengenezaji barakoa na kufanya kazi na barakoa pia inaweza kusaidia kufungua uchezaji na hisia za **ubunifu** kuitia mchakato wa kukumbuka wakati na kuititia tena hisia zinazoambatana na kumbukumbu kama hizi (Mitchel, 2013). Utaratibu huu unaweza kuwa mzuri sana kusaidia vijana katika utafutaji wa mada ya semina. Watahimizwa kufikiria juu ya dhuluma, wakikumbuka kile walichokiona moja kwa moja na wasio na maoni na kuunda hisia zao kwenye barakoa.

Maagizo ya Maabara

| SOMO LA 1 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Saa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none">» Kutana na washiriki na endelea kuunda kifungo.» Gundua madhumuni ya Jalada la REC 2 na ufanua mradi wa kawaida wa kufanya kazi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none">» Tarakilishi» Projekta» Chati mgeuzo» Kalamu za rangi na kalama ya kibao» Karatasi |
| UTENDO WA KAZI | |
| 1.1 | <p>Karibu kwa Jalada la REC 2!</p> <p>Maabara tano za REC zimeandaliwa kama safari ya kipekee kuelekea kutafakari juu ya mada tano tofauti zinazohusiana na vurugu. Kwa kweli, maabara yote inapaswa kutekelezwa na kundi moja la vijana, ambayo inawaruhusu kuendelea kuboresha ustadi wao wa teknolojia wakati wanakabiliwa na mada husika inayoshughulikiwa na mradi wa REC. Kwa wazi, washiriki wapya wanakaribishwa kila wakati.</p> <p>Mwezeshaji azingatie kipengele hiki wakati anaanda mienendo ya kufungua maabara hii ya pili. Ikiwa kuna wanachama wapya katika kikundi, inashauriwa kupendekeza mienendo fulani ili kuzalisha ushiriki wao katika kundi. Ikiwa kikundi ni sawa na katika maabara ya zamani, dhamana tayari imeundwa, kwa hivyo mienendo iliyopendekezwa inapaswa kuzingatia uimarishaji wake.</p> <p>Mwishowe, ikiwa kikundi ni mpya kabisa, mwezeshaji anapaswa kufuata maagizo yaliyoelezewa katika kikao cha 1.1 na 1.2 cha maabara ya zamani.</p> <p>Mienendo inayopendekezwa itaona matumizi ya vifaa nya kurekodi video, kwa kuwa katika hatua hii ya mpango wa REC, ni muhimu kuwapa washiriki nafasi ya kuijua.</p> <p>Kama inavyofanyika wakati wa Jalada la REC 1, washiriki wanawenza kugawanywa katika vikundi vidogo na kurekodi uwasilishaji mfupi wa timu zao. Timu iliyoundwa katika Jalada la REC 1 inaweza kubadilishwa au kudumishwa. Jambo la muhimu ni kuhamasisha washiriki kuunda mada, ambayo inatofautiana na ile iliyotangulia. Wanawenza pia kuweka rekodi fupi ya kile walichofanya katika maabara iliyopita. Kwa njia hii, watakuwa na maono dhahiri ya mafanikio yao hadi sasa na watawaruhusu washiriki wapya kufikia.</p> |

| | |
|------------|--|
| | <p>Kuongoza shughuli hii, mwezeshaji anaweza kupendekeza maswali ambayo yanapaswa kujibu kama timu kuititia video:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Je! Unaweza kuanzisha timu yako? Je! Kuna wanachama wapya?</i> » <i>Ulitoa nini wakati wa Jalada la REC iliyopita?</i> » <i>Je! Unatarajia nini kutoka kwa Jalada la REC 2?</i> <p>Shughuli zifuatazo zinapaswa kubadilishwa kidogo ikiwa mwezeshaji anafanya kazi na kikundi kipyा.</p> <p>Muda: Dakika 30</p> |
| 1.2 | <p>Mawazo, hisia na uzoefu juu ya uonevu na usawa wa nguvu</p> <p>Ni wakati wa kuanzisha mada ya maabara ya pili ya REC: Unyanyasaji na usawa wa nguvu</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kuwa tayari kugawa mada hii kwa kikundi. Habari kadhaa juu yake imetolewa katika mwongozo huu.</p> <p>Mwezeshaji ataleta mada, basi washiriki watapata fursa ya kutafakari juu yake. Tafakari zingine zitapendekezwa na mwezeshaji kutoa majadiliano. Hii inaweza kufanywa kwa kuonyesha washiriki rasilimali zingine za kuona zinazohusiana na uonevu. Yaliyomo mengi ya bure inayopatikana kwenye mtandao, kwa mfano, Jumuia au video ambayo inafanya mada hii.</p> <p>Inaweza kufurahisha kuelekeza kikao hiki katika utafutaji wa washiriki wa uzoefu wa moja kwa moja au wa moja kwa moja kuhusu uonevu, lakini mwezeshaji kamwe asilazimishe kuifanya. Kulingana na kikundi, inaweza kuwa mapema kushughulikia maswala ya karibu ya kibinafsi katika hatua hii. Washiriki wanapofahamiana zaidi na vizuri na kikundi, wanaweza kushiriki uzoefu wao wa kibinafsi, wakitia moyo kundi lote kuwa na heshima. Wakati wa kukutana na mambo magumu ya mada ni au washiriki wanahitaji kuongea, inashauriwa kuwapa nafasi ya kuifanya, pia watie moyo washiriki wengine kuwa wasikivu na wa heshima. Walakini, inawezekana kutoa mjadala kwa maneno ya jumla.</p> <p>Maneno kwenye ubao yatakuwa ya kusisimua sana kwa washiriki, haswa katika kuwahimiza kufafanua maoni ya yaliyomo kwenye sauti. Mwezeshaji atachukua picha yao ili iweze kupatikana katika vikao vifuatavyo. Mara tu wazo la akili linapoisha, mwezeshaji hufanya tena kifupi.</p> <p>Muda: dakika 60</p> |

SOMO LA 2

| | |
|---------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Endelea kujadili juu ya uonevu, sababu zake na matokeo yake. » Tengeneza maoni, dhana na tafakari juu ya mada zilizojadiliwa. » Toa mbinu ya kisanii ambayo itatumika wakati wa maabara hii. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Kalamu rangi na za kalama ya kibao » Karatasi |

KAZI

| | |
|------------|---|
| 2.1 | Utangulizi |
| | <p>Kwa utangulizi wa kipindi hiki, washiriki watashiriki kwenye mduara wa mazungumzo. Mwezeshaji atatoa muhtasari wa kipindi cha mwisho na tafakari waliyokuwa nayo wakati huo. Kuweka kukuza kutafakari, mwezeshaji awaambie washiriki maswali, kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Una mawazo yepi kuhusu unyanyasaji wakati wa wiki? » Je! Umepata uonevu moja kwa moja au kwa njia isyo ya moja kwa moja wakati wa wiki? » Je! Ulisikia vipi kuhusu mawazo na hisia ambazo zilitoka wakati wa vikao vyetu vya mwisho? <p>Mwezeshaji atalazimisha kwa upole ushiriki wa washiriki wote wa kikundi. Inapendekezwa kwamba wakati wowote sehemu ngumu ya mada inapotokea au washiriki wengine wanahitaji kuzungumza, wacha washiriki waelewe kuwa wako katika mazingira skalama ya kibao na wako huru kushiriki mawazo na shida zao ndani ya kikundi, bila kuhukumiwa.</p> |
| | Muda: Dakika 15 |
| 2.2 | Kubadilisha mtiririko wa mawazo |
| | <p>Washiriki watalikwa kuchukua msukumo kutoka kwa maneno muhimu yaliyoandikwa kwenye chati mgeuzo wakati wa dhoruba ya mawazo kuunda njama ya hadithi.</p> <p>Mwezeshaji ataandika juu-baada ya kubagua maneno kutoka kwa kikao cha kuwazia akili na atayashika kwenye ubao. Kila neno litaandikwa katika chapisho moja. Mwezeshaji ataongeza nyongeza yake baada ya hapo na maneno mapya ambayo yanaonyesha tukio chanya na hisia.</p> <p>Kila kikundi kitachagua kutoka kwa bodi ikiwa na idadi sawa ya chapisho-yake na itaunda kisa cha hadithi kuchukua msukumo kutoka kwa waliyo nayo.</p> <p>Mara tu wanapofanya hivyo, vikundi vitabdalishana baada yake na italazimika kuunda hadithi nyingine kutoka kwa mpya. Mwishowe, kila timu itakuwa imeunda hadithi mbili tofauti, ambazo zitashirikiwa na kikundi kizima.</p> |
| | Muda: Dakika 50 |

| | |
|------------|---|
| 2.3 | <p>Uwasilishaji wa mbinu ya kisanii: Uimarishaji wa vinyago</p> <p>Aina yoyote ya uwasilishaji wa kuona inahitajika ili kusaidia mwezeshaji kuendesha kikao hiki. Mwezeshaji atatoa habari na marejeleo ya kuona kwa washiriki kuhusu mbinu watakaofanya nao kazi.</p> <p>Uwasilishaji utaonyesha:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Aina tofauti zilizopo za vinyago: za upande wowote, za kuelezea na za kitabia. » Mbinu tofauti za kuunda vinyago: mbinu za mvua na kavu. » Njia mbadala zinazowezekana: matumizi ya mapambo. <p>Habari na kumbukumbu juu ya michakato hii zimewasilishwa katika mwongozo huu. Washiriki wanaweza kuulizwa kufanya kazi kwa kikundi na kutumia vifaa vinavyopatikana kutafuta mfano wa matumizi ya michakato hii ya kisanii.</p> <p>Muda: 50</p> |
| 2.4 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwezeshaji atafunga kikao kwa kurudisha kwa kifupi na matarajio juu ya kikao kijacho. Hii inalenga kuweka washiriki kushiriki na kukuza udadisi wao. Kukaa kwenye mduara, washiriki wataalikwa kushiriki juu ya hisia zao kwenye kikao, kama vile wanachopenda na wasichokipenda.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO LA 3 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Amilisha mchakato wa ubunifu kupitia mazoezi ya kisanii. » Tumia teknolojia mpya kujaribu njia mpya za kuwakilisha hadithi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Vifaa mbalimbali ili kujenga barakoa (kadi, riboni, vifungo, makasi, moto ,gundi, nakadhalika) » Vifaa vya kurekodi video |
| UTENDO WA KAZI | |
| 3.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Katika kikao cha awali, washiriki wana nafasi ya kuchunguza vinyago na mbinu ya kutengeneza vinyago zinazopendekezwa kama marejeleo ya kuona. Katika kipindi hiki, watajaribu moja kwa moja mbinu hiyo. Ili kuwaandaa kufanya hivyo, mwezeshaji atafanya muhtasari mfupi wa kipindi kilichopita na atawauliza washiriki kushiriki na kikundi kingine ikiwa wana uzoefu katika kuunda vinyago au la.</p> <p>Muda: Dakika 15</p> |

3.2

Ufanuzi wa mazoezi ya vinyago

Wakati wa kikao hiki, washiriki watakuwa na uwezekano wa kuwa wabunifu na kufanya kazi kwa pamoja kutoa vipande vyao nya kwanza nya sanaa kwa kutumia mbinu iliyopendekezwa. Kikundi kinapaswa kugawanywa katika vikundi vidogo, kulingana na idadi ya washiriki, kuwaruhusu kupata nafasi ya kushiriki kikamilifu katika mchakato wa uumbaji.

Kila kundi litaunda kifurushi cha kuwakilisha wahusika wanaohusika katika hadithi kuhusu uonevu: mwathiriwa, mnyanyasaji maarufu, mnyanyasaji-mwathirika, mnyanyasaji wa mfululizo n.k.

Uwasilishaji utakadiriwa kuonyesha aina nyingi tofauti za vinyago, kwa hivyo washiriki wanaweza kuchukua msukumo. Washiriki wanapaswa kupata vifaa vingi ili kuunda vitambaa nya hali ya juu: kuhisi, utepe, vifungo, vitambaa, matao, kadi, nakadhalika.

Wakati vinyago viko tayari, kila kikundi litalazimika kufafanua jinsi ya kuzitumia kuunda yaliyomo katika kuona kwa sauti. Wanaweza kuavaa vinyago na kurekodi video mahali wanapotenda au wanaweza kuweka kipaza sauti kwenye kitu kisicho hai na kuongeza sauti, kwa mfano. Kama ilivyo katika maabara ya zamani, ubunifu wa washiriki unapaswa kuachiliwa huru, kuwaruhusu kufikiria nje ya sanduku na kuunda kitu cha kipekee.

Mwezeshaji atatoa maoni na usaidizi wa kiufundi kutekeleza shughuli hii. Washiriki wanayo uhuru wa kujaribu na kutafuta njia yao ya kibinaksi ya kutoa maudhui yao ya kwanza ya sauti. Hii pia ni pamoja na kupata makubaliano ya pamoja na wenzao wa timu.

Muda: Dakika 90

3.4

Kufungwa

Mwisho wa kikao, kila timu itaonyesha bidhaa zao kwa kundi na kuelezea dhana nyuma yao. Mwezeshaji attachukua fursa ya wakati huu kutambua mafanikio na kutatua mashaka ambayo yanaweza kuja juu ya mchakato huu.

Muda: Dakika 15

SOMO LA 4

| | |
|---------|---|
| Muda | Saa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuchunguza mada na kupata hamasa. » Anza kuunda hadithi ya video ya majaribio ya mwisho. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Angalau sehemu tatu za video zilizochaguliwa juu ya uonevu » Karatasi » Kalamu |

UTENDO WA KAZI

| | |
|------------|---|
| 4.1 | Utangulizi |
| | <p>Katika kikao kilichopita, washiriki huanza kuunda yaliyomo kuhusu uonevu. Katika hatua hii, wanahitaji kuunda ujumbe na dhana ambazo zinafafanuliwa zaidi. Mwezeshaji atawahimiza kuja na maoni zaidi ya ubunifu. Kipindi hiki kitaletwa na muhtasari mfupi wa kile ambacho kimefanya kazi hadi sasa.</p> |
| 4.2 | Chunguza rasilimali na upewe msukumo |
| | <p>Wakati wa kikao hiki, washiriki watachambua yaliyomo kwenye sehemu za video kuhusu uonevu uliochaguliwa hapo awali na mwezeshaji. Kitendo hiki kitafanya kupata msukumo na kukuza mchakato wa kuunda hadithi. Mwezeshaji anapaswa kupata video inayowakilisha aina tofauti za uonevu, kutoka kwa hila hadi aina za dhuluma zaidi zinaweza kuchukua. Hii itawafanya washiriki kujua zaidi ni aina ngapi ya uonevu wanaweza kuchukua na pia kugundua ikiwa wamewahi kugundua wakati wowote wa maisha yao, wote kama waathiriwa au mkosaji.</p> <p>Video nyingi pia zinaonyesha matokeo ya uonevu ambayo mara nyingi hufichwa. YouTube inatoa video kubwa kuhusu uonevu; Mwezeshaji anapaswa kuchagua angalau mbili za kutosha kwa kundi.</p> <p>Kikundi kitagawanywa katika vikundi vidogo. Inapendekezwa kuwashimiza kuunda vikundi tofauti kutoka vikao vilivypita. Watatazama sehemu za video na wataandika kila kitu ambacho huwavutia au kuwachochea mawazo na hisia.</p> <p>Baada ya kutazama sehemu za video, washiriki watagawanywa katika vikundi na watashirikiana kwa maoni yao, mawazo na hisia.</p> |
| | Muda: Dakika 50 |

| | |
|-----|--|
| 4.3 | <p>Uundaji wa simulizi</p> <p>Washiriki bado wamegawanywa katika timu. Katika hatua hii, wanahitaji kuunda hadithi mpya, kuanzia kutoka kwa tafakari iliyofanywa katika hatua ya awali.</p> <p>Wakati huu, washiriki wanapaswa kulipa kipaumbele zaidi kuunda hadithi madhubuti na wazi. Mwezeshaji atawaunga mkono, akitegemea "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti" cha kiambatisho. Katika mwongozo huu, mwezeshaji atapata sehemu inayoelezea muundo wa msingi wa kielelezo cha simulizi, pamoja na violezo kadhaa ambazo zinaweza kuwa muhimu kwa uundaji wa hadithi.</p> <p>Kwa kuzingatia kwamba lengo ni kukuza utamaduni usio wa vurugu, washiriki wataulizwa wasitumie yaliyomo wazi ya vurugu wakati wa kuunda hadithi. Wanaweza kutumia mifano ya kuona badala yake. Mara hadithi zinapoundwa, watazishiriki na kikundi kizima.</p> <p>Mwezeshaji anaweza kupendekeza vitu vichache vyta kuchoea ubunifu, kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Nini kingetokea ikiwa kila kitu kitabadilika mwishoni? » Je! Ni nini kitatokea ikiwa tutasimulia hadithi kutoka kwa mtazamo tofauti? <p>Muda: Dakika 50</p> |
| 4.4 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO LA 5 | |
|-----------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Malizia hadithi na kuunda ubao wa hadithi. » Chunguza na ufanue fomu ya usimulizi wa kuona kwa sauti ya kuitumia |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Karatasi » Kalamu za rangi na kalama ya kibao » Hadithi zilizoundwa katika kikao cha zamani » Vinyago vilivyoundwa katika vikao vya zamani » Seti ya violezo vya kuelezea hadithi na kuunda bidhaa ya kusikiliza na kutazama (kiambatisho) |

| UTENDO WA KAZI | |
|----------------|--|
| 5.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kipindi kitaanza na kufanya kumbukumbu ya mkuutano uliopita uliowekwa kwenye uumbaji wa vinyago na hadithi. Washiriki wanahitaji kujumuisha herufi zilizoundwa katika kikao cha 3 na hadithi ilioandaliwa katika kikao cha 4 cha kuunda video ya majaribio ya mwisho.</p> <p>Wakati: Dakika 10</p> |
| 5.2 | <p>Malizia hadithi na jitayariske kwa awamu ya uzalishaji</p> <p>Mara baada ya washiriki kuandaad hadithi, hatua inayofuata ni kufanya kazi kwa muhtasari wa wahusika, mpangilio, safu za njama na kuunda bodi ya hadithi. Hii itawaruhusu wawe na muhtasari bora. Mwezeshaji atakutana na violezo kadhaa katika kiambatisho cha mwongozo huu. Wakati huo huo, washiriki wanapaswa kuamua jinsi ya kujumuisha wahusika walioundwa kwenye kikao cha 3 kuititia ufanuzi wa vinyago ndani ya hadithi iliotengenezwa katika kikao cha 4.</p> <p>Katika hatua hii, inawezekana kuanza kufikiri jinsi video ya mwisho itakuwa na kufafanua mpango wa utekelezaji wa mradi huo. Kwa kuwa rasilimali za kiteknolojia na kiuchumi zinaweza kuwa mdogo katika mfumo wa Jalada la REC, mwezeshaji atawahimiza washiriki kufikiria nje ya sanduku, pia kugundua njia mbadala na za ubunifu wa kuwakilisha ujumbe wao kwa kutumia rasilimali inayopatikana. Mwezeshaji anapaswa pia kujua kwamba kuna rasilimali nydingi za bure (picha, muziki na athari za sauti) kwenye mtandao za kutumia, ambayo inaweza kuboresha ubora wa video.</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kusikiliza pendekezo la ubunifu wa kikundi, na kupendekeza na kuwaalika kutafuta suluhihisho za kuzitumia.</p> <p>Washiriki wataunda ubao wa hadithi na wachague mbinu watakazotumia katika zamu zote. Kwa njia hii, mwezeshaji anaweza kuijandaa vya kutosha kwa kikao kijacho. Kimsingi, wanapaswa kufafanua jinsi wanavyotaka kuwakilisha sauti-taswira kuibua sura zote (kaimu, michoro ya mlolongo wa picha, nk).</p> <p>Mara wanapomiliza, ni rahisi kuunda kikao cha kushiriki kupata maoni. Hii pia inawapa washiriki fursa sio tu kutoa maoni na mapendekezo kwa wenzao, lakini pia kuangalia kazi zao kwa mtazamo tofauti.</p> <p>Muda: Dakika 90</p> |
| 5.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

MKUTANO 6

| | |
|---------|--|
| Muda | Saa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kukamilisha awamu ya kabla ya uzalishaji. » Jiandae kwa awamu ya uzalishaji wa sauti. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Violezo vilivyojazwa katika kikao cha awali ili kuelezea hadithi » Kiolezo kipyta cha kuwezesha mchakato wa uzalishaji wa kuona kwa sauti » Karatasi » Kalamu za rangi na kalama ya kibao |

UTENDO WA KAZI

| | |
|------------|---|
| 6.1 | Utangulizi |
| | Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuwa wazi kwa muhtasari wake. Kuanza kikao hiki, inashauriwa kurudia hadithi na mbinu ambazo zitatumika kuiwakilisha, kabla ya kufikiria mabadiliko yake katika yaliyomo kwa sauti. |
| | Muda: Dakika 10 |
| 6.2 | Uundaji wa ramani ya barabara |
| | <p>Kwa wakati huu, kikundi kinahitaji kupanga mchakato wa uzalishaji wa bidhaa ya kuona kwa sauti kutoka kwa ubao wa hadithi uliyotangulia. Kiolezo kingine kinaweza kutumika kuwezesha mchakato huu (kiolezo cha kuvunjika, kiolezo cha muhtasari, kiolezo cha ratiba ya shuti).</p> <p>Baada ya kugawa kazi kati ya washiriki, ramani ya barabara ya utengenezaji wa bidhaa ya sauti itakuwa tayari. Washiriki wanahitaji kusambaza kazi kwa uhuru, kwa kuzingatia pia uzoefu wao katika maabara ya zamani. Wanaweza kutaka kuwa na kazi tofauti au la. Mwezeshaji atahakikisha washiriki wapya wanaelewa mchakato na wanashiriki kikamilifu.</p> |
| | Muda: Saa 1 dakika 40 |
| 6.4 | Kufungwa |
| | Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatuwa mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao. |
| | Muda: Dakika 10 |

| SOMO 7 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kutekeleza utengenezaji wa kuona kwa sauti. » Anzisha kipindi cha uhariri. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Vifaa vya kurekodi video » Violezo vilivyojazwa katika vikao vya zamani » Vifaa ambavyo vinapaswa kuonekana katika kila onyesho » Vidonge (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video imewekwa. Itakuwa muhimu kuwa na toleo la malipo ili kupata chaguzi za kuhariri za kutosha |
| UTENDO WA KAZI | |
| 7.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Mwishowe ni wakati wa kutengeneza video kama ilivyopangwa wakati wa vipindi vya awali. Washiriki wanapaswa kufahamu maandishi na mlolongo wa maonyesho. Kikao hiki kinaweza kufunguliwa na mchezo wa nishati, ambao unalenga kuunda mazingira mazuri ya kutekeleza awamu ya mwisho ya semina.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 7.2 | <p>Uzalishaji wa sauti na video: Wakati wa kurekodi!</p> <p>Katika kikao hiki, washiriki wataandika rekodi yote ya hadithi kwa kufuata ubao wa hadithi. Ni muhimu kwa washiriki wote wa timu kushiriki katika mchakato mzima, kutoka kwa kushughulikia vidonge hadi mpangilio wa picha za kurekodiwa.</p> <p>Wawezeshaji wanaweza kuongoza timu katika ushiriki wa jukumu na watahakikisha kuwa washiriki tofauti hutumia vifaa vya kiufundi. Kiambatisho cha "uzalishaji wa kuona kwa sauti" kitasaidia sana kwa mazoezi haya. Washiriki wanaweza kupata maoni na mapendekezo juu ya jinsi ya kuunda fremu na harakati za kamera.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 20</p> |

7.3

Awamu ya uhariri wa video

Mwisho wa rekodi, washiriki wataendelea kwenye hatua ya uhariri. Hapa, inahitajika kwamba timu ziko katika nafasi nzuri, na kutoa fursa kwa wanachama wote wa timu kuona pitcha na kupata kibao. Ingawa washiriki wengine wanaweza kuwa na uzoefu katika uhariri, ni muhimu kwamba kila mshiriki wa timu anapata nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri. Pia itakuwa nzuri kuhamasisha ujifunzaji wa wenzao kwa washiriki wengine ambaeo wanaweza kusimamia uhariri wa video.

Mwezeshaji anapaswa kuwa mwangalifu kwa mahitaji yoyote ya washiriki. Katika hatua hii, mwezeshaji haipaswi kutarajia kupata toleo la mwisho la video.

Katika kipindi hiki, washiriki wanaruhusiwa kujaribu na kuchunguza chaguzi zote za uhariri zinazotolewa na programu. Uchunguzi huu utatoa maoni na msukumo mpya kuunda toleo la mwisho la video. Mwezeshaji atasaidia majadiliano ya kikundi na kubadilishana juu ya uwezekano wote wao wa kuunda video nzuri.

Katika hatua hii, vikundi tofauti vinaweza kufanya kazi kando na kukagua chaguzi zote za uhariri zinazotolewa na programu ya uhariri wa video.

Muda: Dakika 20

7.4

Kufungwa

Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.

Muda: Dakika 10

SOMO 8

| | |
|-----------------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none">» Maliza mchakato wa uhariri.» Angalia video ya majaribio ya mwisho na ushiriki maoni kuhusu hilo.» Funga jalada la 2 la REC. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none">» Ubao (au vifaa vingine) na programu ya kuhaniri video imewekwa» Projekta |
| UTENDO WA KAZI | |
| 8.1 | Utangulizi <p>Kikao cha mwisho wa maabara itakuwa kabisa wakfu kwa uhariri wa video. Kwa kuwa washiriki watafanya kazi sana kwa kutumia vifaa, inashauriwa kuanza kikao kwa mchezo wa nguvu</p> |
| | Muda: Dakika 10 |

8.2

Uhariri wa video na kukamilisha

Wakati wa awamu hii ya mwisho ya semina, washiriki watamaliza mchakato wa uhariri ulioanza katika kikao cha awali Kila kikundi kitapata kazi ya kuhaniri maonyesho. Halafu, watawekwa pamoja kwenye kifaa fulani kuhitimisha kuhaniri na kuunda video ya majaribio ya mwisho.

Ili kuwahakikisha washiriki wote wanaweza kuona mchakato mzima, wakati picha zote ziko tayari, mwezeshaji anaweza kuonyesha mkutano wao wa mwisho wa video kwa kutumia projekta. Washiriki wanaweza kutekeleza uhariri wa mwisho kwa pamoja kwa kufanya kazi kwenye kifaa kimoja wakati wanashiriki skrini na timu yote.

Mara tu washiriki wote wakikubaliana na matokeo ya mwisho ya uhariri, video itakamilika na kuhifadhiwa. Washiriki wanazimika kupata kichwa cha video yao na kuandika tangazo fupi ili kubaini ujumbe wanaotaka kutoa kupitia hiyo.

Muda: Saa 1 dakika 40

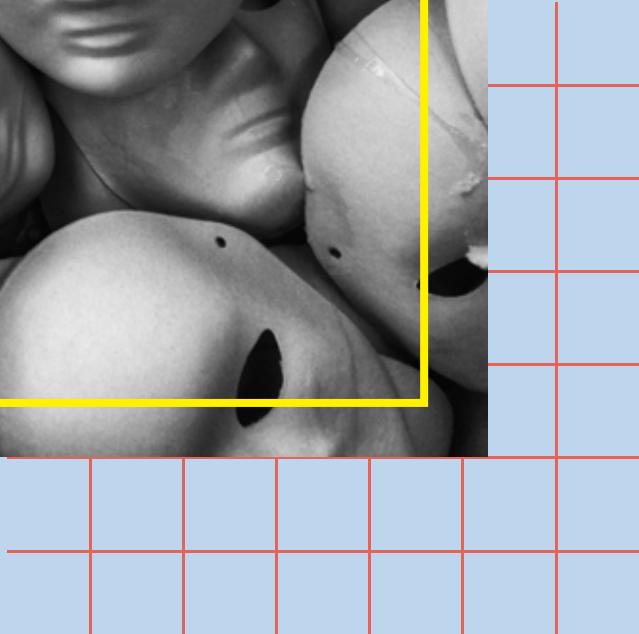
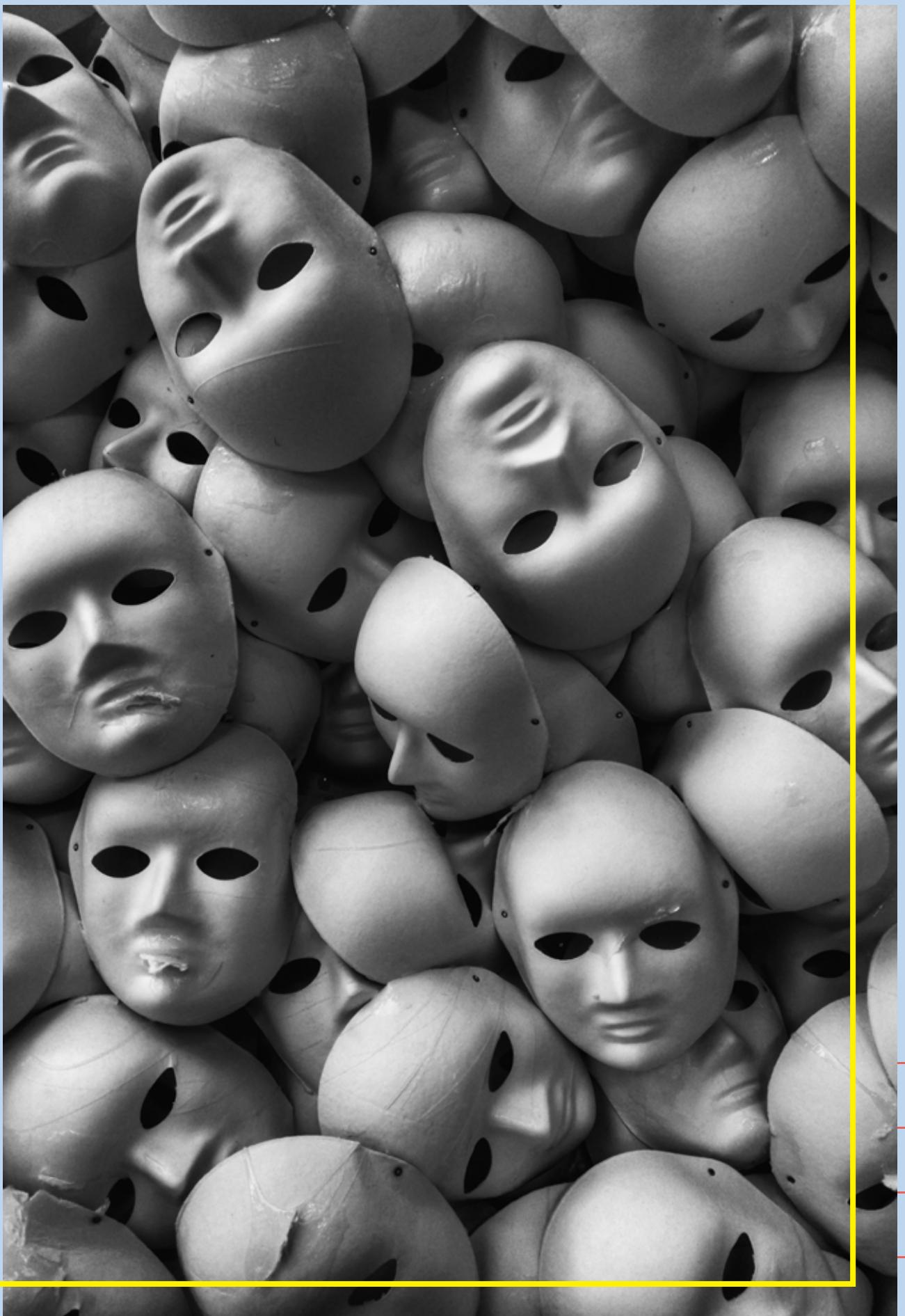
8.4

Kufungwa

Kwa kuwa hii itakuwa kufungwa kwa maabara nzima, mwezeshaji anapaswa kualika mshiriki kukaa kwenye duara, ili waweze kushiriki maoni yao na maoni juu ya kazi wamefanya. Ni muhimu kuuliza washiriki juu ya jinsi walihisi wakati wa mazoezi ya maabara kwa ujumla, ikiwa wanahisi vizuri au la, wanetaka iwe tofauti, au ni kikao gani walichokipenda zaidi. Inashauriwa kuwaelezea tena kwa umuhimu wa kupaza sauti na kupeana ujumbe kupitia njia zote zinazopatikana ili kumaliza vurugu na kuunda jamii yenye umoja zaidi. Pia wanahitaji kutafakari jinsi ujumbe wao unawenza kufanya / kubadilisha kitu ili kuboresha jamii zao.

Pia, inaweza kuwa muhimu kuuliza washiriki kutoa maoni yao juu ya semina mbele ya kamera, kwa kusudi la kuwa na rekodi ya kuona, ambayo inaweza kutazamwa mwishoni mwa kipindi chote cha REC.

Muda: Dakika 10





Maabara ya 3 ya REC

Nyuma ya Skrini: Sanaa ya
Ardhi Kuchunguza Dhuluma ya
mikahawa bwaka



YALIYOMO KATIKA MAABARA

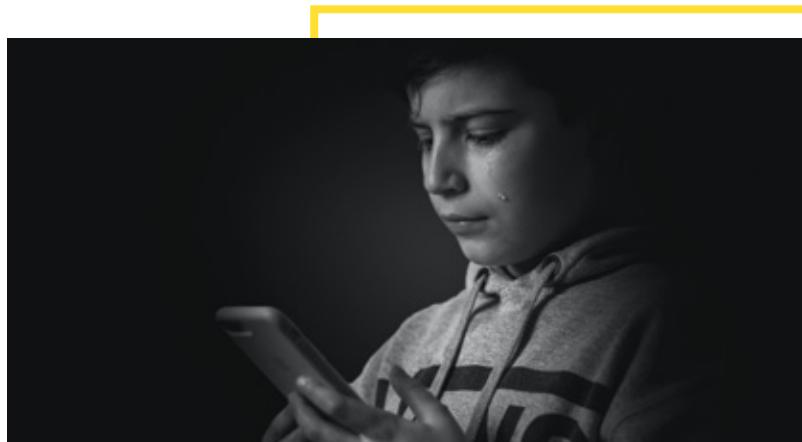
| | |
|------------------------------------|--|
| Mada | Dhuluma ya mikahawa bwaka: uadui bila mipaka ya kimwili |
| Mbinu ya plastiki | Sanaa ya ardhi |
| Vikao iliyoundwa na | CESIE |
| Ujumla muda (pamoja maandalizi) | Masaa 32 |
| Malengo ya Kujifunza | <ul style="list-style-type: none"> » Tafakari juu ya dhuluma ya mikahawa bwaka, sababu zake, matokeo na njia ya kuzuia uboreshaji wake. » Chunguza na ujifunze mbinu ya sanaa ya ardhi. » Pata uwezo wa teknolojia ya kurekodi video na kuhariri. » Boresha ustadi wa mawasiliano na uwezo wa kufikisha ujumbe wenyewe maana. » Boresha ubunifu na fikira za mseto. » Thamini utajiri wa utofauti. |
| Kikao 1 | 1.1 Karibu katika Jalada la REC 3! 1.2 Mawazo, hisia na uzoefu juu ya mikahawa bwaka 1.3 Kufungwa |
| Kikao 2 | 2.1 Utangulizi 2.2 Uzuiaji wa 2.3 Azimio la ugomvi 2.4 Kufungwa |
| Kikao 3 | 3.1 Utangulizi 3.2 Kuchunguza kwa njia ya tasnifu zinazohusiana na ujuaji 3.3 Kufungwa |
| Kikao 4 | 4.1 Utangulizi 4.2 Chunguza rasilimali na upewe msukumo wa 4.3 Kufungwa |
| Kikao 5 | 5.1 Utangulizi 5.2 Kupanga na kufafanua majukumu kwa mchakato wa ubunifu 5.3 Taja hadithi 5.4 Kufungwa |
| Kikao 6 | 6.1 Utangulizi 6.2 Uundaji wa ramani ya barabara 6.3 Kufungwa |
| Kikao 7 | 7.1 Utangulizi 7.2 Uzalishaji wa kuona na sauti : wakati wa kurekodi! 7.3 Sehemu ya uhariri wa video 7.4 Kufungwa |
| Kikao 8 | 8.1 Utangulizi 8.2 Kuhariri video na kumaliza 8.3 Majadiliano 8.4 Kufungwa kwa video |

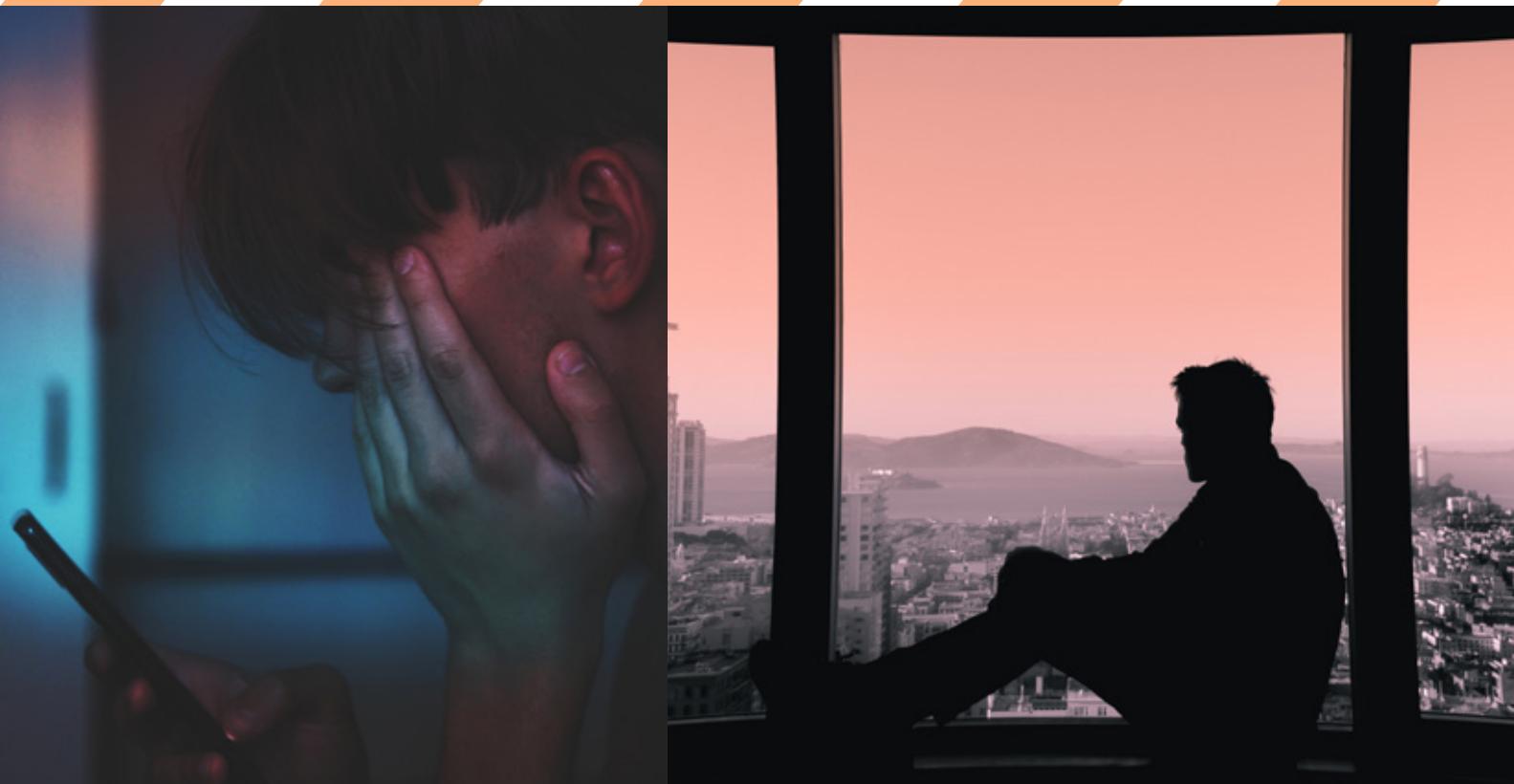
Dhuluma ya mikahawa bwaka: Uadui bila Mipaka ya Kimisingi

Dhuluma ya mikahawa bwaka ni aina maalum ya uonevu unaotekelzeza kwa **kutuma madhara** au **vifaa yya kikatili**, au kujingiza katika aina zingine za uhasama wa kijamii kwa kutumia **mtandao** au dijiti nyingine za **teknolojia** (Willard, 2007).

Mitando ya kijamii ndio mahali pa kawaida pa dhuluma ya mikahawa bwaka, lakini pia hufanya kuitia **programu za kutuma ujumbe, vikao vya mkondoni, barua pepe na jamii za michezo ya kubahatisha kwenye mtandao**. Kwa sababu ya utumiaji wao mkubwa miongoni mwa vijana, vurugu hii haishii mara tu mwanafunzi anapotoka darasani. Kwa kweli haina mipaka. Kwa hivyo, inaweza kuwa ya **kuendelea**, ambayo inabadilisha maisha yote ya wahasiriwa kuwa ndoto za usiku. Yaliyomo yaliyoshirikiwa mkondoni yanaishia kuunda rekodi ya **kudumu ya umma**, ambayo itaathiri sifa mkondoni ya mwathirika na ya mwathiri. Pia ina athari ya kiingilio cha shule, ajira na maonyesho mengine ya maisha, na hivyo kuathiri maisha yao ya baadaye.

Aina zingine za dhuluma ya mikahawa bwaka ni pamoja na: **kuwaka moto**, inamaanisha kuwa mtu hutuma ujumbe wa hasira, wa kinyama, au mbaya kwa mtu au watu kwa faragha au kuitia kikundi cha mtandaoni; **unyanyasaji**, hufafanuliwa kwa kutuma ujumbe wa kukera kwa mtu kwa kurudia; kufuatilia mtu mtandaoni, ambayo ni pamoja na vitisho vya kudhuru au vitisho kubwa; **udhalilishaji**, ambayo hutuma au kuchapisha taarifa zenyewe kudhuru, zisizo za kweli, au za kikatili kuhusu mtu kwa watu wengine; anajifanya kuwa mtu mwagine katika kutuma vifaa ambavyo hufanya mtu huyo aonekane mbaya au kumweka mtu huyo katika hatari inayowezekana; **kwenda nje** na **hila**, ambayo hutuma au kuchapisha nyenzo juu ya mtu, ambayo ina habari nyeti, ya faragha, au ya aibu, pamoja na kupeleka ujumbe wa kibinaksi au picha, kujingiza katika hila





za kutafuta habari ya aibu ambayo basi inatangazwa kwa umma; na **kutengwa**, wakati mtu ametengwa na kwa makusudi kutoka kwa kikundi cha mkondoni.

Mwathirika wa mikahawa bwaka anaweza kupata hisia tofauti. Wanaweza kuhisi hawana nguvu na kudhalilishwa. Teknolojia ya mpya inaruhusu habari kuenea haraka sana. Hii inaweza kusababisha uharibifu mkubwa kwa **sifa** ya waathiriwa wa dhuluma ya mikahawa bwaka. Hali inaweza kuwa kubwa na haiwezekani kushughulikia. Wahasiriwa wanaweza pia kujisikia wasio na dhamana na wasio na kuridhika wenyewe. Wanaweza kujibu hisia hizi kwa kujiumpiza wenyewe kwa njia kadhaa. Wanaweza kuhisi kutokuwa na tumaini na kukosa maana. Wanapoteza hamu ya vitu ambavyo walifurahia hapo awali na hutumia wakati mdogo katika kuwasiliana na familia na marafiki. Hisia mbaya kama hizo zinaweza kufungua mlango wa **unyogovu** na **mawazo ya kujiua**. Shinikizo inayotokana na mikahawa bwaka pia inaweza kusababisha **hali zinazohusiana na mafadhaiko** kama maumivu ya kichwa, maumivu ya tumbo, vidonda vya tumbo na hali ya ngozi (Forman, 2019).

Tofauti na unyanyasaji wa kitamaduni, dhuluma ya mikahawa bwaka inaweza kuwa **bila jina**, ambayo inaweza kuwafanya wahasiriwa kuhisi kujisikia wanyonge zaidi. Wakati huo huo, wahasiri wa mikahawa bwaka wanajiona kuwa na hatia kidogo kwani hawawezi kuona athari za waathiriwa wao. Kabla ya mwathirika kugundua kitambulisho cha mnyanyasaji, habari hiyo inaweza kuenea kwa **hadhira ya ulimwenguni kote** (Berry, 2020).

Kwa sababu ya maumbile ya jambo hili, linaonekana kuwa la uharibifu zaidi kuliko uonevu nje ya mkondo na uwezekano mkubwa wa kuenea pamoja na uboreshaji wa onyesho la kiteknolojia kuititia majukwaa mapya.



Mbinu ya Usanii:

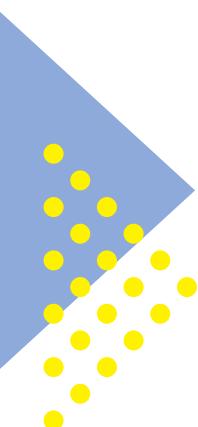
Sanaa ya ardhi na Matumizi ya Vitu vya Asili

Maabara hii ya tatu ya REC inapendekeza **sanaa ya ardhi** kama njia kuu ya utengenezaji wa yaliyomo kwenye video ya majaribio. Marejeleo ya mbinu hii ni masharti kwenye Kiambatisho II.

Sanaa ya ardhi ni harakati ya kisanii ambayo inachanganya, kwa njia ya asili, **mazingira na uumbaji wa kisanii wa mwanadamu**. Iliibuka Amerika mnamo 1968, muda mfupi baada ya kuchapishwa kwa insha ya Robert Smithson "Upepo wa Akili: Miradi ya Dunia", ambayo ililenga kuamsha ufahamu juu ya uhusiano kati ya **watu na maumbile**. Siku hizi, wasanii wengi wa sanaa ya ardhi huzingatia kazi zao kwenye maswala kuhusu uendelevu na mabadiliko ya hali ya hewa.

Sanaa ya ardhi inaweza kuwaruhusu washiriki wa REC kuchunguza mazingira yao wakati wa kuchunguza fursa za ubunifu na za kisanii ambazo vifaa vya asili na vitu vinaweza kutoa kwa uzalishaji wa bidhaa za video za majaribio.

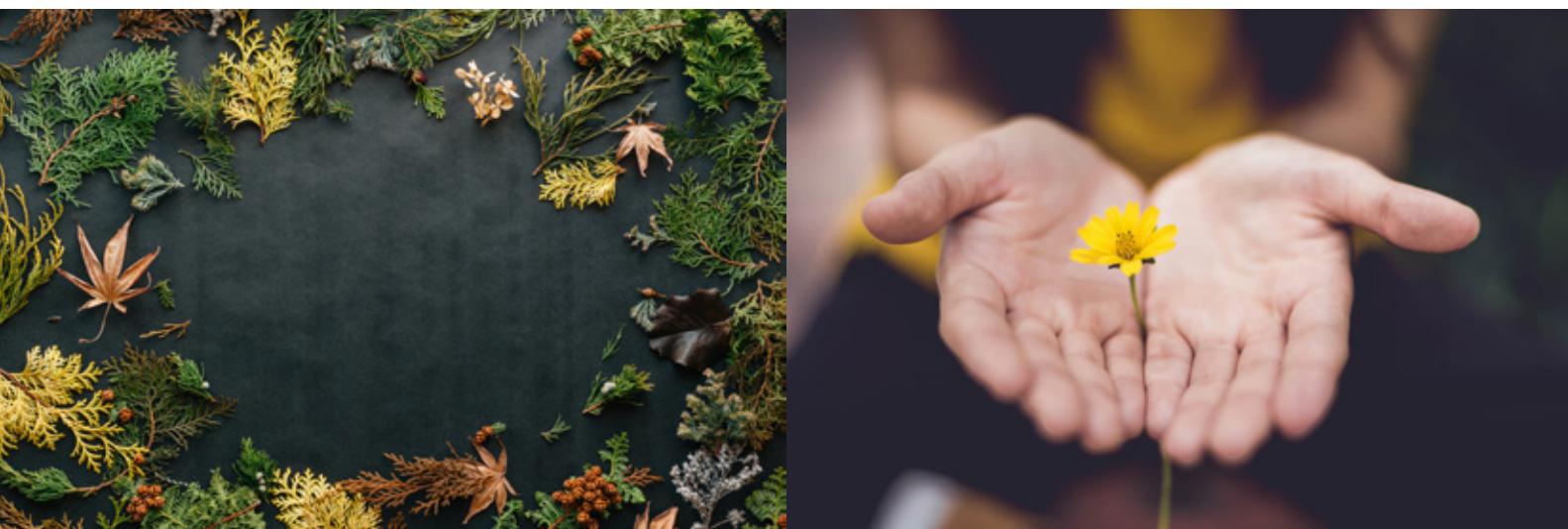
Sanaa ya ardhi ni kubadilisha mazingira au kuunda **usanikishaji** kusudi na vitu vya asili ili kutoa athari fulani, hisia na kuchochaea hisia za mtazamaji. Kazi za ardhi zimeundwa kwa maumbile na vifaa ambavyo havijasindika, kwa hivyo ni



ya muda mfupi na itabaki kwenye historia ya sanaa kwa msaada wa rekodi na picha. Kwa upande wa mradi wa REC, tutatunza kazi ya ardhi iliyoundwa kwa sababu itakuwa sehemu ya video ya majaribio.

Kwa kuwa mbinu hii inajumuisha utumiaji wa vitu vya asili, matumizi yake yanaweza kuwa ya bei nafuu sana. Inapendekezwa kuwafanya washiriki kujua kuwa tunaweza kuunda sanaa kutoka kwa kitu chochote. Hii inaweza kuwahimiza na kuwafanya waelewe kwamba kuweka juhudini katika mradi wakati mwingine ni muhimu zaidi kuliko kuwa na rasilimali zote zinazotekelizwa. Matumizi ya vitu vya kawaida kama vile **mawe, ardhi** na **majani makavu** yatawachochea washiriki kuunda njia za ubunifu za kuelezea ujumbe wao.

Utumiaji wa mbinu hii utafanyika vyema nje. Yatasimua **mawazo** na **maoni** sana kwa kufanya kazi katika mazingira wazi na ya asili. Ingawa kunaweza kuwa na nafasi ya kutafakari kwa kibinagsi, shughuli hizo hasa itakuwa kazi ya kushirikiana. Kufanya kazi kwa mawasiliano ya karibu na maumbile pia kunachangia ujenzi wa kitambulisho cha mahali na jamii. Kwa kuingilia kwao, vijana wanaweza kudai uhusiano wao mahali na uzoefu wa mazingira kama kitu muhimu, kitu wanachoshiriki. Kupitia njia hii, washiriki wanaweza kuelewa umuhimu wa hatua zao. Njia ya **heshma kwa maumbile** inahimizwa, pia heshima kwa washiriki wengine wa jamii. Tunapaswa kujali yale yanayotuzunguka, maumbile na mwanadamu mwingine, kwani sote sisi ni sehemu ya ulimwengu mmoja.



Maagizo ya Maabara

| SOMO 1 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kutana na washiriki na endelea kuunda kifungo. » Gundua madhumuni ya Jalada la REC 3 na uleze mradi wa kawaida wa kufanya kazi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Karatasi » Kalamu za rangi |
| UTENDO WA KAZI | |
| 1.1 | <p>Karibu kwenye jalada ya 3 ya REC!</p> <p>Katika kikao hiki, mwezeshaji ataanzisha shughuli ya marejeleo kwa kifupi ili kuimarisha kifungo cha kikundi. Shughuli hiyo itaunda nafasi ya kuwakaribisha washiriki wapya (ikiwa inahitajika), wataunda nafasi skalama ya kibao na mazingira ili kuruhusu uhuru wa kujieza na hotuba juu ya mada za majadiliano.</p> <p>Maelezo ya hima: Zamani, za sasa na za siku za usoni</p> <ul style="list-style-type: none"> » Mpatie kila mtu karatasi 3 za A4 na kalamu. » Wafanye waandike "zamani „juu ya karatasi ya kwanza,"sasa „juu ya karatasi ya pili na" siku zijazo „juu ya karatasi ya tatu. » Waalike waandike au kuchora kitu muhimu katika kila ukurasa, kwa kuzingatia kwamba watalazimika kuishiriki na kikundi kingine (yaani chini ya zamani, wanaweza kuandika kitu kama: ,kusafiri, London na chuo kikuu'). » Waulize washiriki kukaa kwenye duara inayoangalia uso. Kwa zamani, kila mtu atatoa maelezo mafupi ya karatasi 3 zao na atapea kila mtu mwingine kwenye kikundi hisia ya wao. Washiriki wapya watafahamiana na washiriki kutoka maabara iliyopita. <p>Baada ya shughuli ya marejeleo kwa kifupi, kikundi kitaangalia tena video ya majoribio ya mwisho ambayo imeundwa wakati wa Jalada la REC 2.</p> <p>Kurudiwa kwa semina iliyopita kutaunda nafasi ya kuanzisha upya na pia kuongeza maoni mazuri yaliyokusanywa kutoka kwa maabara ya kwanza. Pia itasaidia washiriki wapya kupata mguso wa kile kimefanywa katika maabara iliyopita, haswa kuandaa akili za wao.</p> <p>Ni muhimu kwamba washiriki wote waanze safari hii pamoja na waepuke hali ambayo washiriki wengine wanaona kuwa wao sio wa timu. Halafu, mwezeshaji ataanzisha semina hiyo kwa kuwa na uporaji wa haraka wa jalada la 3 la REC. Hii ni kuandaa tu akili za washiriki juu ya kile wanachotarajia.</p> <p>Muda: Dakika 30</p> |

1.2

Mawazo, hisia na uzoefu juu ya dhuluma ya mkahawa bwaka

Ni wakati wa kuanzisha mada ya maabara ya tatu ya REC:

Dhuluma ya mikahawa bwaka: uhasama bila mipaka ya mwili

Maelezo ya hima: *Ukumbi wa michezo*

- » Washiriki wataulizwa kuunda vikundi viwili; kila mmoja wao atafanya jukumu la kuigiza kwa matukio yafuatayo:
 - Eva alishtuka wakati aliingia kwenye Facebook: Marko alichapisha picha zake kwenye ratiba yake ya muda na kumtambulisha. Hakuwa na wazo kwamba alikuwa akipigwa picha na hangeruhusu picha zake kushirikiwa mkondoni. Kabla angefanya chochote juu ya hilo, Iva alikuwa tayari amepokea maoni mengi, ambayo mengine hayakuwa sawa. Kwa maoni ya Marko, picha hizo zilikuwa nzuri na alipuuza kabisa ombi la Iva la kufuta.
 - Maria amekuwa na haya kila wakati na ni vigumu kwake kupata marafiki. Baada ya kuhamia shule mpya, hapo awali alikaribishwa kwa uchangamfu na kikundi cha wasichana. Alidhani mwishowe alipata marafiki wapya, lakini baadaye alianza kupokea barua pepe zisizofaa. Mtu aliyetuma barua pepe ni wazi alikuwa anajua mengi juu yake. Siku chache baadaye, aligundua ni nani alikuwa akimnyanyasa baada ya kusoma maoni kwenye moja ya ratiba ya Facebook ya marafiki wake wapya.
- » Mwezeshaji atahitaji vikundi vyote kukusanyika pande zote kujadili hisia walizonazo wakati na baada ya jukumu.

Shughuli hii itasababisha tafakari ya kina juu ya mada hiyo. Mwezeshaji anahitajika kuwa na utafiti kamili juu ya mada hiyo ili kuwaongoza washiriki kupitia majadiliano ya vikundi vyao. Mapendekizo hutolewa katika maagizo ya maabara ya zamani. Katika kujadili masuala haya magumu na vijana, ni muhimu kwa mwezeshaji kuendelea kuwa muhimu. Vikundi baadaye vitachagua mtu mmoja kuwasilisha matokeo yao kutoka kwa shughuli iliyopita. Mwezeshaji ataandika maneno ya kawaida yanayopatikana katika vikundi vyote kwenye karatasi. Pamoja na haya, washiriki wataweza kuja na ufanuzi wao wenyewe wa mikahawa bwaka, kwa msaada kutoka kwa mwezeshaji.

Kukamilisha ufanuzi wa mikahawa bwaka, mwezeshaji atawasilisha washiriki jinsi zinaweza kuchukua aina ngapi.

Kukamilisha shughuli, washiriki watagawanya katika vikundi vidogo 3 ili kuhakikisha kila mwanachama wa timu anashiriki katika majadiliano. Kila kikundi kitaketi sakafuni na kuandika maoni yao kwenye karatasi. Mazungumzo yataongozwa na mambo yafuatayo:

| | |
|------------|---|
| | <ul style="list-style-type: none"> » Je! Ni faida gani za mtando na vyombo nya habari ya kijamii inayotumiwa na vijana? » Kuna hatari gani? » Je! Vijana gani hutumia mitandaoni kwenye wavuti ambayo inaweza kutumika kwa ujuaji? » Je! Umekuwa mwathirika wa Dhuluma ya mikahawa bwaka? » Je! Kuna yeyote wa marafiki / familia yako amekuwa mwathirika wa Dhuluma ya mikahawa bwaka? » Una maoni gani ni sababu kubwa ya Dhuluma ya mikahawa bwaka? » Je! Ni aina gani ya dhuru ya kisaikoloja inayoweza kusababisha? » (Mapendekezo ya majibu: Kujithamini kwa kiwango cha chini, kutofaulu kwa kazi ya shule, hasira, wasiwasu, unyogovu, shule au kujiepusha na kazi, vurugu) » Je! Ni zipi njia ambazo uzuiaji wa mkahawa bwaka unaweza kuzuiwa? » Je! Ni hatua gani ambazo mtu anapaswa kuchukua baada ya yeye kuwa mwathirika wa dhuluma ya mikahawa bwaka? <p>Timu hizo zitawasilisha maoni yao kwa kundi lote. Mwezeshaji atakusanya maoni, kwa hivyo washiriki wanaweza kuyatumia kuunda kulinganisha na vitu nya asili katika kuunda sanaa ya ardhi katika kikao cha baadaye.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |
| 1.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Kikao cha kumalizia ni muhimu kwani katika kikao cha kwanza washiriki watajadili na kuelezea hisia zinazohusiana na dhuluma ya mkahawa bwaka. Kwa sababu hii, angalau wakati wa kikao cha kwanza, mwezeshaji lazima ahakikishe kwamba mwisho wa semina, washiriki wanaweza kutengana na hawabakii kwa kumbukumbu zenyet uchungu wa zamani au mawazo hasi. Kwa hivyo, kikao hicho kinapaswa kufungwa kwa shughuli ya furaha.</p> <p>Kwa mfano, shughuli za kufunga mech:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Wape kila mshiriki mech. » Waulize washiriki kutengeneza duara, mwezeshaji atashiriki pia. » Kila mtu atalazimika kusema kitu walicho kifurahia kwenye kikao kabla ya mech kuanza. <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO LA 2 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Endelea kujadili juu ya dhuluma ya mkahawa bwaka, sababu zake na matokeo yake. » Tengeneza maoni, dhana na tafakari juu ya mada zilizojadiliwa. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Karatasi » Kalamu za rangi na kalama ya kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 2.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kipindi hiki kitaanza na kumbukumbu fupi ya mteremko wa mawazo uliofanyika wakati wa mkuutano uliopita na kisha fanya shughuli za uwezeshaji.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 2.2 | <p>Kuzuia dhuluma ya mkahawa bwaka</p> <p>Washiriki watatoa nakala kuhusu mawazo waliokuwa nayo wakati wa majadiliano ya timu yao ya hapo awali. Kila timu ya watatu itawasilisha uchambuzi wao na maoni yao kwa kundi lote. Mawazo haya na maneno baadaye yatatumika wakati wa kuunda hadithi zetu. Washiriki watalazimika kuongeza maoni wakati wa kuja na hadithi za uumbaji.</p> <p>Mwezeshaji ataleta kikundi kizima pamoja katika mchakato huu wote wa maonyesho. Maneno na misemo muhimu inayotokana na majadiliano yatatumika wakati unachanganya dhuluma ya mkahawa bwaka kama aina ya vurugu na sanaa ya ardhi.</p> <p>Kwa msaada kutoka kwa mwezeshaji, washiriki wanaweza kujadili ni nini kifanyike kupunguza au kuzuia dhuluma ya mkahawa bwaka, kwa mfano:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Zingatia tahadhari kabla ya kupeleka bidhaa za aina yoyote mkondoni. » Kamwe usilipe kisasi au jibu. » Zuia vurugu na urekebishe mipangilio ya uskalama ya kibao wa mtandao. » Ripoti uonevu kwa watoa huduma sahihi mkondoni. » Kusanya ushahidi wote- usifute ujumbe wa maandishi, barua pepe na mazungumzo ya mtandao. » Ongea na yejote unayemwamini, mtu wa familia, rafiki, au mwalimu. » Kikao kitafungwa na video inayohusu dhuluma ya mkahawa bwaka ili kuingiza vyombo vya habari vya kuona kwa sauti kwenye mada hiyo. <p>Muda: Dakika 40</p> |

2.3

Usuluhishi wa migogoro

Baada ya majadiliano juu ya jinsi ya kuzuia ujangili kwa njia ya mtandao, mwezeshaji ataleta mbinu kadhaa za kuelewa jinsi ya kusuluhisha mzozo kuhusiana na mada.

Maelezo ya hima: *Penseli moja, watu wawili*

- » Washiriki wawili. Kila jozi hupewa karatasi na kalamu ya ncha. Kazi yao ni kuteka picha wakiwa wameshika kalamu pamoja.
- » Ni muhimu wachore kwa kimya kabisa, bila kukubaliana nini cha kuchora.
 - Baada ya kufanya sehemu ya kwanza ya kazi, waambie kwamba sasa wanapaswa kuchora picha, tena kwa kimya bila makubaliano ya hapo awali, wakiwa wameshika kalamu pamoja.
- » Baada ya kumaliza, waombe wakuonyeshe picha zote mbili.
- » Baada ya kumaliza shughuli, kila jozi litaelezee jinsi walihisi wakati wa kuchora picha ya kwanza na ya pili. Maswali haya yanaweza kuwezesha majadiliano:
 - *Je! Kulikuwa na migogoro yoyote?*
 - *Je! Walifanikiwa kukubaliana (bila kuruhusiwa kuzungumza)*
 - *Je! Kuna ye yoyote alilazimisha maoni yao?*
 - *Je! Umeshughulikiae migogoro / mafadhaiko (ikiwa yapo)?*

Washiriki waalikwa waangalie mchoro wa mwisho na watafakari tabia zao wanapokuwa wakifanya shughuli hiyo. Shughuli hii itatumika kama kiunga cha kuanzisha ijayo, ambayo inakusudia kuwasilisha mitindo tofauti ya utatuzi wa mzozo, kama vile kushindana, kutunza, kuzuia, kuachana na kushirikiana.

Kusudi ni kujifunza juu ya utatuzi wa shida na mawasiliano na kujifunza misingi ya utatuzi wa migogoro inayotumika kwa dhuluma ya mkahawa bwaka.

Maelezo ya hima: *Na sasa nini?*

- » Waambie washiriki kwamba leo watatatua shida na migogoro pamoja.
 - Waulize nani mfano wa kuigwa inapokuja suala la utatuzi wa migogoro na kwa nini.
- » Ongea juu ya njia tofauti na njia za kawaida ambazo watu hutumia wanapofanya kazi kwenye shida au kutatua mzozo.
- » Sema mitindo mitano ya utatuzi wa mzozo na waulize wanafikiria nini kila moja yao inahusu.
- » Waonyeshe mfano wa mitindo mitano ya utatuzi wa migogoro, pamoja na mifano ya mifano na waulize ikiwa wanajitambua katika wengine au kwa wote na ni mtindo gani amba wanapenda zaidi.
- » Andika maoni yote yanayokuja kwenye karatasi.
- » Waambie washiriki kwamba wanahitaji kuiga hali ya migogoro, majibu na suluhisho kulingana na mtindo mmoja wa utatuzi wa migogoro. Agiza mtindo mmoja kwa kila jozi. Washiriki watafanya jukumu katika vikundi vidogo. Baadaye, kila kikundi kitaandaa uwasilishaji mfupi.
- » Mwezeshaji atahakikisha washiriki wote wanaelewa kila mtindo wazi.
- » Hali ya migogoro ni:

| | |
|------------|--|
| | <p>Uko kwenye safari ya shule / chuo kikuu na marafiki wawili, Alex na Sam. Unashiriki chumba nao. Wakati wa kuzungumza usiku huo, Alex anakwambia kwamba ye ye anafikiria ye ye ni shoga. Asubuhi, kabla ya Alex kutulia kwa kiamsha kinywa, Sam hutuma maandishi na picha ya kejeli kwa kila mtu unayemjua (pamoja na wewe) akisema kwamba Alex alikiri jana usiku kuwa shoga. Alex anashuka kupata kiamsha kinywa, kila mtu anamcheka na Sam haongei naye...</p> <p>Baada maonyesho, washiriki watakaa kwenye duara na mwezeshaji kuwahamasisha zaidi kujadili kuhusu azimio la mitindo ya migogoro, kwa njia ya maswali haya:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Hali hiyo ilionyehsa aina gani ya vurugu? Dhuluma ya mkahawa bwaka. » Ni mtindo gani ambao ni rahisi kuwakilisha na ni upi ni mgumu zaidi na kwa nini? » Ni nini hufanya kila mtindo uwe mzuri na hasi? » Je, unajua mtu ambaye ni mzuri kushirikiana? Ikiwa ndio, ni mtu wa aina gani? » Je! Unatambua mitindo yao kwa watu unaowajua? » Je! Unatambua mitindo ndani yako? Inategemea hali hiyo? Je! Inategemea sifa za kibinadamu? » Je, unafikiri kwamba mitindo tofauti inaweza kutumika bora ya hali tofauti? <p>Wakati ukiwa mfupi, washiriki watatoa maoni juu ya hali iliyochaguliwa na kisha kuititia mitindo mitano ya utatuvi wa mzozo, fikiria majibu katika kila mtindo na ni aina gani ya suluhisho itatoa. Kikao kitahitimishwa na majadiliano sawa na hapo juu.</p> <p>Muda: Dakika 60</p> |
| 2.4 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwezeshaji atafunga kikao kwa kutoa kwa kurudisha kwa kifupi na matarajio juu ya kikao kijacho. Hii inalenga kuweka washiriki kushiriki na kukuza udadisi wao. Kukaa kwenye mduara, washiriki wataalikwa kushiriki juu ya hisia zao kwenye kikao, kama vile wanachopenda na wasichokipenda.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO LA 3 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuanzisha mbinu ya kisanii: sanaa ya ardhi. » Anza kuunganisha mada ya vurugu na rasilimali mpya ya kisanii. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Vitu vya asili (mawe, majani, maua) » Rangi Nyekundu / samawati / kijani / nyeusi » Karatasi » Kalamu za rangi na kalama ya kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 3.1 | <p>Utangulizi wa sanaa ya ardhi</p> <p>Utangulizi wa Sanaa ya ardhi utafanywa na uwasilishaji wa vifaa vya asili tofauti kwa kikundi. Mfano wa vifaa vya kutumika: mawe, majani, matawi, vijiti, manyoya, maua na mchanga.</p> <p>Mwezeshaji atauliza maswali yafuatayo:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Je! Unafikiri hii ni nini?</i> » <i>Je, unafikiri hii ni ya nini?</i> <p>Uwasilishaji mfupi au majadiliano juu ya sanaa ya ardhi utafanyika na utafanywa na mwezeshaji pamoja na washiriki.</p> <p>Mwezeshaji atatumia habari iliyotolewa katika mwongozo huu kuelezea washiriki ni sanaa gani ya ardhi, pia kuwapa washiriki kumbukumbu za kuona. Washiriki wanaweza kutumia tarakilishi, kibao au simu zao kutafuta mfano wa sanaa ya ardhi.</p> <p>Muda: Dakika 45</p> |
| 3.2 | <p>Kuchunguza kuitia taswira zinazohusiana na dhuluma ya mikahawa bwaka</p> <p>Chati mgeuzo, zilizo na mtazamo wa mawazo kutoka kwa kikao cha awali zinahitajika. Katika kikao hiki, washiriki wanapaswa kukusanyika katika vikundi vya watu watatu na waanze kufikiria ni vitu gani vya kiteknolojia ambavyo vinaweza kutumia kutafsiri hisia zinazohusiana na dhuluma ya mikahawa bwaka ndani ya sanaa kwa kutumia rangi na vitu asili kwa hadithi zao na utengenezaji wa video. Shughuli hii itawawezesha washiriki kuanzisha mchakato wa ubunifu.</p> <p>Muda: Dakika 45</p> |

| | |
|-----|--|
| 3.3 | Kufungwa |
| | <p>Kufungwa kwa kikao, washiriki watatengeneza picha kubwa kwa kutumia ubunifu na tafakari yao kuhusu dhuluma ya mkahawa bwaka, kwa hivyo wataona mchango wa kila mtu unaweza kuunda. Maagizo ya ukuta wa graffiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Weka karatasi kadhaa kwenye ukuta. » Waombe washiriki waandike mawazo yao juu ya yale yaliyotokana na shughuli ya mwisho ukutani. Ni mara nyingi inasaidia kuanza kwa kuandika kadhaa. Waalike wawe wabunifu na watumie rangi tofauti ili kuwakilisha mawazo yao, hisia na hisia kupitia kalama ya kibao na mifano. |
| | Muda: Dakika 30 |

| SOMO 4 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Amilisha michakato ya ubunifu kupitia mazoezi ya kisanii. » Pata msukumo kisha anza kuunda. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Vidokezo vya » Kalamu za rangi na kalama ya kibao » Mifuko ya taki |
| UTENDO WA KAZI | |
| 4.1 | Utangulizi |
| | <p>Katika kikao hiki, kundi lote litakusanya nje ya chumba cha mafunzo ili kuwa na uhusiano wa kujisikia na wa kwanza na mambo ya asili ya ardhi. Kwenye njia ya kwenda mahali palipochaguliwa na msimamizi wa shughuli hii, vikao vitaletwa.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |
| 4.2 | Chunguza rasilimali na upewe msukumo |
| | <p>Ni wakati wa washiriki kuanza kutumia vitu vya asili kuanza kukuza wazo lao la video ya majaribio.</p> <p>Washiriki watakusanya vitu vya asili kadri wanavyoweza na kuzirudisha kwenye kundi. Watahusika katika majadiliano juu ya jinsi wanaweza kutumia vitu vya asili kuwakilisha mikahawa bwaka; dhana mbili tofauti. Washiriki watalazimika kutafsiri hisia kuwa kitu kinacho onekana na kuwa na mbinu ya kwanza kwa vitu vya asili.</p> <p>Ikiwa wanataka hivyo, washiriki wanaweza kuanza kupiga cinema au kuchukua picha za ubunifu wao kutumika kwenye video baadaye.</p> |

| | |
|------------|--|
| | <p>Washiriki huwasilisha na kuelezea ubunifu wao na kupata maoni kuhusiana na muundo, mbinu tofauti zinazotumiwa, vitu vya asili vilivyoingizwa, ujumbe ulioonyeshwa, nk.</p> <p>Hapa ni baadhi ya vidokezo kuchanganya mada na mapendekezo ya mbinu za kisanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Zoezi hilo litahusisha safari ya sitiari kwa kuonyesha madhara wakati kuna athari mbaya kwa mtandao.</i> » <i>Mimea nzuri na yenye afya, mawe na maua inaweza kuwa tasnifu kuashiria akili ya mwanadamu mwenye afya. Wakati huo huo, maua yaliyokauka, mimea na mawe kavu yanaweza kuwa taswira ya kuashiria akili iliyoteswa.</i> » <i>Mawe ya kokoto yanaweza kuunda aina ya kalama ya kibao ya Wi-Fi kuonyesha unganisho.</i> » <i>Baadhi ya mawe yanaweza kupakwa rangi nyekundu kuashiria damu, maumivu na mateso, wakati mawe mengine yanaweza kuwa na rangi tofauti za kufurahisha, kama bluu, zambarau, nyeupe, n.k kama ishara ya akili nzuri ya kiafya.</i> » <i>Mimea yenye afya inaweza kuwa wazi kwa jua; mimea iliyokauka itafichwa kutoka kwa jua kuashiria mfiduo duni...</i> » <i>Vitu vya asili vilivyojumuishwa katika shughuli hii vinaweza kutumika kuunda kalama ya kibao au muundo tofauti. Kwa mfano, kalama ya kibao za simu, nyuso, miili ya wanadamu nk</i> <p>Muda: Dakika 90</p> |
| 4.3 | <p>Kufunga</p> <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatura mashaka ambayo yanaweza kutokea na uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao. Washiriki watashiriki maoni yao na uumbaji, pia watachukua nafasi ya kukusanya vitu vingi vya asili iwezekanavyo kutumia kwa kikao kifuatacho.</p> <p>Muda: dakika 20</p> |

| SOMO LA 5 | |
|------------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Pata msukumo kutoka kwa matokeo ya kikao kilichopita na ueleze hadithi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Karatasi » Kalamu za rangi na kalama ya kibao » Hadithi zilizoundwa katika kikao cha zamani » Vinyago viliyoundwa katika vikao yya zamani » Seti ya kiolezo ya kuelezea hadithi na kuunda bidhaa ya kutazama (kiambatisho) |

UTENDO WA KAZI

| | |
|------------|--|
| 5.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Katika kipindi hiki, mshiriki atapitia tafakari zilizofanywa katika vikao yya zamani na ataanza kupanga mchakato wa ubunifu ufuatao. Ili kufanya hivyo, mwezeshaji ataandika kwa kifupi hoja ya mawazo waliyokuwa nayo katika vikao yya kwanza na mbinu iliyopendekezwa ya kisanii.</p> <p>Washiriki pia wanapaswa kushirikiana kuunda pamoja filamu ya majaribio ya mwisho. Kwa hivyo, inashauriwa kuanzisha kikao hiki na nguvu ya ujenzi wa timu.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 5.2 | <p>Kupanga na kufafanua majukumu kwa mchakato wa ubunifu</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kuhakikisha kuwa washiriki wanaelewa majukumu tofauti ya filamu. Pia wanazunguka majukumu tofauti, kwa hivyo kila mtu anaweza kuchangia mradi huo na kupata kujifunza yale yamefundishwa wakati wa mafunzo. Mwezeshaji atasaidia mshiriki kwa kutumia mwongozo wa "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti".</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 5.3 | <p>Eleza hadithi</p> <p>Washiriki wanahitajika kuunda bodi la hadithi. Pia wanahitaji kuelezea wahusika, mipangilio na kivumishi cha hadithi kwa kutumia kiolezo zilizowekwa. Tutarejea kwenye nakala zilizotengenezwa wakati wa dhoruba za mawazo na uchanganuzi wa kimafumbo uliyofanywa kuhusu dhuluma ya mkahawa bwaka na sanaa ya Ardhi iliyoundwa katika vikao yya awali kwa mwongozo wakati wa kupanga.</p> <p>Wawezeshaji wanaweza kuwaongoza washiriki katika sehemu hii ya uumbaji kwa kutumia hatua zifuatazo kama kumbukumbu:</p> <ul style="list-style-type: none"> » MSUKUMO: wazo la msukumo linaweza kutoka kwa neno mikahawa bwaka, hisia na mawazo, ambayo hutoka kwa kutafakari. » UCHAMBUZI: Washiriki watatoa nafasi kwa wazo kuzama, kuhakikisha kuwa kila mshiriki wa timu yuko sawa na wazo hilo. » MAANDALIZI: Washiriki sasa wataandaa mawazo yao kwa kuunda bodi za hadithi ambazo zinafaa na mchakato muhimu sana katika hatua ya uzalishaji. » TAFAKARI: Washiriki watafakari juu ya wazo lao kabla ya kuanza uumbaji. Wakiongozwa na mwezeshaji, wataliona wazo hilo machoni pa hadhira na kupima kiwango cha ubunifu wa mpango huo. <p>Mwezeshaji lazima ahakikishe kuwa washiriki wanajua kila wakati majukumu ya utengenezaji wa cinema ili kuhakikisha kuwa kila mtu amejumuishwa.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |

**5.4****Kufunga**

Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatu mashaka ambayo yanaweza kutokea kuhusu mchakato. Mwezeshaji pia anawataka washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.

Washiriki watamuunga mkono mwezeshaji katika kupanga mpangilio wa vikao vifuatavyo vya mradi. Kwa wakati huu wa programu ya REC, wanapaswa kuhamasishwa kuwa huru zaidi kutoka kwa mwezeshaji. Wataandaa vifaa vyao kulingana na mpango uliowekwa, kuhakikisha kwamba mwezeshaji hufanya mipango ya kutoa kile kinachohitajika na washiriki wanaweza kuleta nyongeza yoyote ambayo wangependelea. Mwezeshaji anaweza kuhusisha washiriki katika kukagua maonyesho yanayofaa kwa mchakato wa uundaji.

Muda: dakika 20

MKUTANO 6

| | |
|---------|---|
| Muda | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none">» Kukamilisha awamu ya kabla ya uzalishaji.» Anzisha utengenezaji wa yaliyomo hadithi, ukitumia mbinu ya picha ya majaribio.» Jiandae kwa awamu ya uzalishaji wa kuona kwa sauti. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none">» Jalada la kiolezo liliojazwa katika kikao cha awali ili kuelezea hadithi» Kiolezo kipycha kuwezesha mchakato wa uzalishaji wa matunzio» Karatasi» Kalamu za rangi na kalama ya kibao |

UTENDO WA KAZI**6.1****Utangulizi**

Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuwa wazi na muhtasari wake. Kuanza kikao hiki, kinashauriwa kurudisha hadithi kwa pamoja na mbinu za kuiwakilisha kabla ya kufikiria kuhusu mabadiliko yake katika yaliyomo kwa kuona kwa sauti.

Mwezeshaji anaweza kuchagua kuanza kikao kama anavyoona inafaa, lakini imeombewa kuwaongoza washiriki moja kwa moja kwenye uundaji. Pia ni muhimu sana kwamba maelezo hapa chini yanaangaliwa sana.

Mwezeshaji anapaswa kuwaomba washiriki ku:

- » *Hakikisha kila mjumbe wa timu anapata nafasi ya kushiriki katika mradi huo na hakuna mtu anayehisi ameachwa. Imeombewa sana washiriki kugawa majukumu kama ilivyojadiliwa katika jalada ya kwanza ya REC kabla ya majukumu tofauti ya filamu kwenye seti.*

| | |
|------------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> » Kufanya mazoezi ya vitu vyote ambavyo wamejifunza wakati wa mafunzo na pia wawe katika nafasi ya kusaidiana kukumbuka yaliyofundishwa. » Kuleta maoni zaidi, kwani utofauti unalingana katika ubunifu. » Kuweka hali ya nguvu ya kukubalika. <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 6.2 | <p>Uundaji wa ramani ya barabara</p> <p>Kwa wakati huu, kikundi kinahitaji kuandaa mchakato wa uzalishaji wa bidhaa ya kuona kwa sauti kwa msingi wa ubao wa hadithi uliokuzwa. Wanawenza kutumia violezo vingine kuwezesha mchakato huu (kiolezo cha kuvunjika kwa onyesho, kiolezo cha muhtasari wa hatua na kiolezo cha ratiba ya shuti).</p> <p>Baada ya kugawa kazi kati ya washiriki, njia ya utengenezaji wa bidhaa ya kuona kwa sauti itakuwa tayari. Washiriki wanahitaji kusambaza kazi kwa uhuru, kwa kuzingatia pia uzoefu wao katika maabara ya zamani. Wanawenza kutaka kuwa na kazi tofauti au la. Mwezeshaji atahakikisha washiriki wapya wanaelewa michakato na wanashiriki kikamilifu.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 40</p> |
| 6.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwezeshaji anawenza kutumia kikao hiki kujadili na washiriki changamoto kadhaa zinazokuwa zinakabiliwa wakati wa uumbaji. Shughuli hii itarekebisha wakati kwa kuunda kicheko na tafakari nzuri kwa vikao vilivyobaki vya uundaji.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

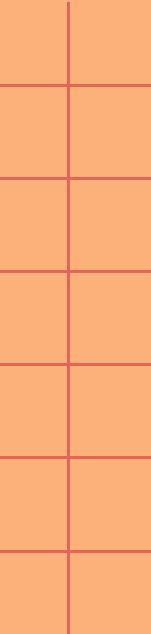
| SOMO 7 | |
|---------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Fanya uzalishaji wa kuona kwa sauti. » Anzisha kipindi cha uhariri. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Vitu vya kurekodi video » Violezo vilivyojazwa katika vikao vya zamani » Nyenzo ambazo zinapaswa kuonekana katika kila onyesho » Ubao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video imewekwa. Itakuwa muhimu kuwa na toleo la malipo ili kupata chaguzi za kuhariri za kutosha |

| UTENDO WA KAZI | |
|----------------|--|
| 7.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Mwisho ni wakati wa kutengeneza video kama ilivyopangwa wakati wa vipindi vya awali. Washiriki wanapaswa kufahamu maandishi na mlolongo wa maonyesho. Kikao hiki kinaweza kufunguliwa na mchezo wa nishati, ambaao unalenga kuunda mazingira mazuri katika kutekeleza awamu ya mwisho ya semina.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 7.2 | <p>Uzalishaji wa kuona kwa sauti: Wakati wa shuti!</p> <p>Katika kikao hiki, washiriki wataandika rekodi zote za hadithi, kwa kufuata ubao wa hadithi. Ni muhimu kwa washiriki wote wa timu kushiriki katika mchakato mzima, kutoka kwa kushughulikia vidonge hadi mpangilio wa picha za kurekodiwa. Wawezeshaji wanaweza kuiongoza timu katika kushiriki-jukumu na watahakikishia washiriki tofauti kutumia vifaa vya kiufundi.</p> <p><i>"Uzalishaji wa kuona kwa sauti"</i> Kiambatisho kitasaidia sana kwa mazoezi haya, kwani washiriki watapata maoni na mapendekezo juu ya jinsi ya kutengeneza fremu na harakati za kamera ndani yake.</p> <p>Hata ingawa washiriki wengine watakuwa na uzoefu wa kuhariri, ni muhimu kila mshiriki wa timu kupata nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 20</p> |
| 7.3 | <p>Awamu ya uhariri wa video</p> <p>Mwisho wa rekodi, washiriki wataendelea kwenye hatua ya uhariri. Hapa, inahitajika kwamba timu ziko katika nafasi nzuri, na kutoa fursa kwa wanachama wote wa timu kuona picha na kupata kibao. Hata ingawa washiriki wengine wanaweza kuwa na uzoefu katika uhariri, ni muhimu kwamba kila mshiriki wa timu anapata nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri. Mwezeshaji pia anapaswa kuwa mwangalifu kwa mahitaji yoyote ya washiriki. Wengine wa washiriki walio na maarifa juu ya uhariri wanaweza kusaidia kwenye ujifunzaji wa rika kwa njia ambayo haitokei kama ya kutisha.</p> <p>Katika hatua hii, mwezeshaji hapaswi kutarajia kupata toleo la mwisho la video. Katika kipindi hiki, washiriki wana uhuru wa kujaribu na kuchunguza chaguzi zote za kuhariri zinazotolewa na programu. Uchunguzi huu utatoa maoni na msukumo mpya kuunda toleo la mwisho la video. Mwezeshaji atachochaea majadiliano ya kikundi na kubadilishana juu ya uwezekano wote wao wa kuunda video nzuri.</p> <p>Katika hatua hii, vikundi tofauti vinaweza kufanya kazi kando na kukagua chaguzi zote za uhariri zinazotolewa na programu ya uhariri wa video.</p> <p>Muda: Dakika 20</p> |

| | |
|------------|--|
| 7.4 | Kufunga |
| | <p>Kwa kufunga kikao, waulize washiriki kumshukuru mtu mwengine kwenye kikundi (isipokuwa mwezeshaji) ili kuelewa kwamba kujifunza ni mchakato mgumu ambao unaweza kuja kupitia vyanzo tofauti. Mtu anaweza kumshukuru mwengine ikiwa mtu amemsaidia kuelewa jambo bora, au maswali yake na maoni yamewapa uelewa zaidi juu ya suala. Mtu anaweza kusema, "Asante!" na jibu linapaswa kuwa rahisi, "karibu!"</p> |
| | Muda: Dakika 10 |

| SOMO 8 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Maliza mchakato wa uhariri. » Angalia video ya majoribio ya mwisho na ushiriki maoni kuhusu hilo. » Funga Jalada la REC 3. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » Ubao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video iliyosanikishwa » Projekta |
| UTENDO WA KAZI | |
| 8.1 | Utangulizi |
| | <p>Kikao cha mwisho cha maabara kitatolewa kabisa kwa uhariri wa video. Kwa kuwa washiriki watafanya kazi sana kwa kutumia vifaa, inashauriwa kuanza kikao kwa kufanya mchezo wa nguvu.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |
| 8.2 | Uhariri na kukamilisha video |
| | <p>Wakati huu wa mwisho wa semina, washiriki watakamilisha mchakato wa uhariri ambao umeanza katika kikao kilichopita. Kila kundi litapata mgawo wa hariri zingine. Halafu, watawekwa pamoja kwenye kifaa fulani kuhitimisha kuhariri na kuunda video ya majoribio ya mwisho.</p> <p>Ili kuwashakikishia washiriki wote wanaweza kuona mchakato mzima, wakati picha zote ziko tayari, mwezeshaji anaweza kuonyesha mukutano wao wa mwisho wa video kwa kutumia projekta.</p> <p>Washiriki wanaweza kutekeleza uhariri wa mwisho kwa pamoja kwa kufanya kazi kwenye kifaa kimoja wakati wanashiriki skrini na timu yote.</p> <p>Mara tu washiriki wote wakikubaliana na matokeo ya mwisho ya uhariri, video itakamilika na kuokolewa. Washiriki wanalazimika kupata kichwa cha video yao na kuandika tangazo fupi ili kubaini ujumbe wanaotaka kupeleka kupitia hiyo.</p> |
| | Muda: Dakika 80 |

| | |
|------------|---|
| 8.3 | Majadiliano |
| | <p>Washiriki wataangalia video pamoja. Jukwaa litaundwa kuunda majadiliano kwenye jalada nzima ya REC. Watashiriki mawazo yao kuhusu semina na safari yao kwa kuanzia mwanzo hadi hatua ya mwisho ya uundaji.</p> <p>Watajadili hisia zao katika mradi wote na njia ambazo maoni yao juu ya dhuluma ya mkahawa bwaka ulibadilishwa.</p> <p>Pia watagusa njia ambazo wanaweza kuchangia kwa jamii kwa njia ya kuzuia "dhuluma ya mkahawa bwaka". Mwishowe, washiriki pia watajadili changamoto mbali mbali walizozishughulikia wakati wa semina nzima, mambo muhimu ya kupenda na pia kukutana vibaya.</p> |
| | Muda: Dakika 20 |
| 8.4 | Kufungwa |
| | <p>Warsha itakamilika kwa njia ifwatayo:</p> <p>Maelezo ya hima: <i>Ujumbe mgongoni mwako</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Kila mshiriki anapaswa kushika karatasi kwenye migongo yao. » Washiriki wote wanapaswa kuzunguka chumba na kuandika ujumbe mzuri na / au kitu warnejifunza kutoka kwa wengine kwa kila mtu. » Mwishowe, washiriki wote wasome ujumbe ambao wenzi wao wamewaandikia ili kufunga semina hiyo kwa maelezo mazuri. |
| | Muda: Dakika 10 |





Maabara ya 4 ya REC

Kuchunguza Unyanyasaji wa
Kijinsia kwa njia ya michoro
kwenye jora

YALIYOMO KATIKA MAABARA

| | |
|---|---|
| Mada | Unyanyasaji wa kijinsia |
| Plastiki/mbinu | Michoro kwenye jora |
| Vikao iliyoundwa na | Dejavato Foundation |
| Muda kwa ujumla (pamoja na maandalizi) | Masaa 32 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Tafakari juu ya dhuluma inayotokana na jinsia, sababu zake, matokeo na njia ya kuzuia uboreshaji wake. » Chunguza na ujifunze mbinu ya michoro kwenye jora. » Pata uwezo wa teknolojia wa kurekodi video na kuhariri. » Boresha ustadi wa mawasiliano na uwezo wa kufikisha ujumbe wenye maana. » Boresha ubunifu na fikira za mseto. » Thamini utajiri wa utofauti. |
| Kikao 1 | 1.1 Karibu katika Jalada la REC 4! 1.2 Mawazo, hisia na uzoefu juu ya dhuluma inayotokana na kijinsia 1.3 Majadiliano ya kikundi 1.4 Kufungwa |
| Kikao 2 | 2.1 Utangulizi 2.2 Uzuiaji wa unyanyasaji wa kijinsia 2.3 Akili ya ramani ya ukatili wa kijinsia 2.4 Kufungwa |
| Kikao 3 | 3.1 Utangulizi 3.2 Utangulizi wa michoro kwenye jora 3.3 Kalama ya kibao za maandishi kama uwakilishi wa unyanyasaji wa kijinsia 3.4 Kufungwa |
| Kikao 4 | 4.1 Utangulizi 4.2 Mazoezi ya michoro kwenye jora 4.3 Kufungwa |
| Kikao 5 | 5.1 Utangulizi 5.2 Kupanga na kufafanua majukumu kwa mchakato wa ubunifu 5.3 Eleza hadithi 5.4 Kufungwa |
| Kikao 6 | 6.1 Utangulizi 6.2 Uundaji wa njia ya kurekodi 6.3 Kufungwa |
| Kikao 7 | 7.1 Utangulizi 7.2 Uzalishaji wa video na sauti: Wakati wa shuti! 7.3 Sehemu ya uharihi wa video 7.4 Kufungwa |
| Kikao 8 | 8.1 Utangulizi 8.2 Kuhariri video na kumaliza 8.3 Majadiliano 8.4 Kufungwa kwa video |

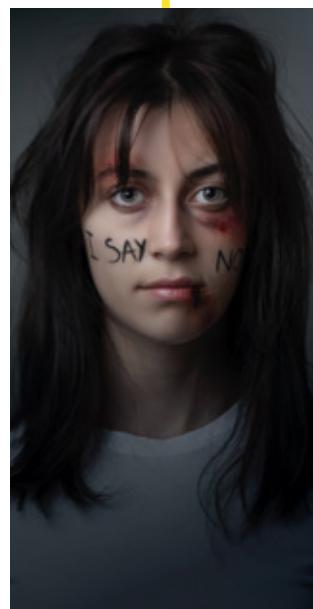
Vurugu zinazotokana na unyanyasaji wa kijinsia

Vurugu zinazo tokana na unyanyasaji wa kijinsia ni dhuluma inayoelekezwa dhidi ya mtu kwa sababu ya jinsia zao. Wote, wanawake na wanaume wanapata dhuluma inayotokana na kijinsia, lakini idadi kubwa ya wahasiriwa ni wanawake na wasichana. Hakika, unyanyasaji wa kijinsia na dhuluma dhidi ya wanawake ni maneno ambayo mara nyingi hutumiwa kwa kubadilishana. Vikundi tofauti vya **wanawake** na **wanaume**, kama vile vya watu wa **vikundi vya wachache vya kijinsia** (wale ambao mwelekeo wa kijinsia hutofautiana na idadi ya wanaodhaniwa) pia wanaweza kuathiriwa na ukatili wa kijinsia (Taasisi ya Ulaya ya Usawa wa Jinsia, n.d.).

Licha ya unyanyasaji wa majumbani, ambayo ni pamoja na **dhuluma ya mwenzi wa karibu** (tabia ya dhuluma inayotumiwa na mwenzi mmoja kudumisha nguvu na kudhibiti juu ya mwenzi mwininge kwenye uhusiano wa karibu) na **dhuluma ya familia** (tabia ya unyanyasaji ambayo hufanyika katika wanafamilia au kaya ambao hawahusiki na uhusiano wa kimpenzi), dhuluma inayotokana na jinsia pia inaweza kuchukua fomu ya **ukatili wa kijinsia, kuiga na biashara ya wanadamu**.

Dhuluma inayotokana na jinsia ni jambo lenye msingi wa usawa wa kijinsia. Inaendelea kuwa moja ya ukiukaji mkubwa wa haki za binadamu katika jamii zote. Inaweza kuchukua aina nyingi tofauti: **dhuluma ya** mwili- kwa njia ya shambulio kubwa au dogo, ambayo husababisha kuumia kwa mwili; **ukatili wa kijinsia**- tendo la kijinsia linalofanywa kwa mtu binafsi bila ridhaa; **dhuluma ya kisaikolojia**- inaweza kuchukua fomu ya kulazimisha, kutania jina, kutukana matusi, au kudhalilishwa; **vurugu za kiuchumi**- ni kama uharibifu wa mali, kuzuia upatikanaji wa rasilimali za kifedha, elimu au soko la ajira (Ott, 2017).

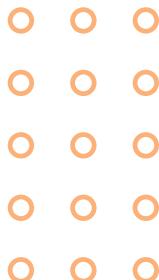
Wanawake kawaida huwa wahasiriwa wa karibu wa ukatili wa kijinsia, ingawa athari za aina hii ya dhuluma zinaenea zaidi ya mwathirika kwa jamii kwa ujumla. Kwa sababu hii, kwa miongo michache iliyopita, dhuluma inayotokana na jinsia imetambuliwa na kujadiliwa kama shida ya **umma** badala ya faragha. Ukatili wa kijinsia unatishia **miundo ya familia**. Watoto, kwa upande mmoja, wanaumia kihisia wakati wanapoona mama na dada zao wakiwa wahasiriwa. Baadaye, wanaweza kukubali vurugu kama njia mbadala ya utatuzi wa migogoro na mawasiliano. Hizi ni mfano wa njia ambazo unyanyasaji huzaliwa tena na kuendeleza. Familia nyingi zinaweza kuvunjika, na kuacha kike kama mchungaji wa kaya. Wakati huo huo, lazima apigane na umaskini ulioongeza



namba ya **athari za kijamii**. Makovu ya kisaikolojia pia mara nyingi huzuia kuanzishwa kwa uhusiano mpya wenyewe afya katika siku zijazo.

Aina zote za unyanyasaji wa kijinsia huandaliwa katika tabia ya **kubagua jinsia**. Pia imechukua mizizi katika jamii yetu. Vitu anuwai kama vile mtu binafsi, familia, jamii na mambo ya kijamii mara nyingi vinahusiana, ambayo inaweza kuongeza tukio la vurugu. Wakati huo huo, kuna sababu kadhaa zinazochangia ambazo zinahusishwa na tukio la unyanyasaji wa kijinsia: **unywaji pombe na dawa za kulevyia, umaskini, migogoro, ukosefu wa ulinzi wa polisi, kutokujali, kupoteza nguvu za kiume na jukumu** katika familia, pia katika jamii. Ni muhimu pia kushughulikia mzizi na suluhisho la suala hili kupitia shughuli za kuzuia. Walakini, hii inaweza kuhitaji hatua za muda mrefu ili kumaliza matumizi mabaya ya madaraka, usawa wa kijinsia na ukosefu wa imani katika usawa wa haki za binadamu.





Mbinu ya Usanii: Michoro kwenye jora

Hii maabara ya nne ya REC inapendekeza **michoro kwenye jora** kama mbinu kuu kwa ajili ya uzalishaji ya maudhui ya video ya majaribio. Marejeleo ya mbinu hii ni masharti kwenye Kiambatisho II.

Jora ni mbinu ambayo ina vifaa vya **kukusanyika** vilivyo na muundo au visivyoundwa ili kutengeneza ubunifu wa kisanii. Neno jora linatokana na Kitenzi cha Kifaransa *Coller*, ambayo maana yake ni "gundi". Mbinu hiyo ina vifaa vya ujenzi vya plastiki kuititia **mchanganyiko** wa vipande vilivyokatwa kutoka asili tofauti, ambazo zinalenga kuwapa sauti ya umoja. Ni njia ya kukusanyika kwa kazi na vipande vidogo vilivyochaguliwa kutoka kwa vyanzo vingine. Mchanganyiko wa vifaa hutoa uwezekano usio na kipimo wa kujaribu na kuchunguza muundo tofauti. Jora mara nydingi hufanywa na karatasi.

Jora ni uwakilishi wa kuona kutoka kwa mkutano wa aina tofauti ya kuunda mpya kabisa. Madhumuni ya kutumia Jora katika mchakato wa kubuni ni kuleta pamoja vitu vya kuona ili kuchunguza hali zao za kawaida na mwingiliano wao ambao huunda ujumbe. Jora husaidia katika **muundo**, **kukuza**, **kuchambua** na **kuwakilisha maswala** ambayo ni ngumu kuelezea kwa maneno. Kupitia Jora,

badala ya kupendekeza burudani ya ukweli, muumba hubadilisha ukweli huo na mwininge; akiiwakilisha kuititia vifaa visivyo vya kawaida. Badala ya kutoa ukwepaji wa muda, usemi huu wa kisanii hutoa njia mpya za kuwakilisha na kuelewa ukweli.

Kwa upande wa Jalada la REC, Jora itachanganywa na sanaa ya nguo, ambayo inamaanisha mchakato wa kuunda kitu kwa kutumia **nyuzi** au **vifaa vya kusanidiwa**. Vipengee vya nguo vitatumika kwani vinazingatiwa kama vitu vyenye nguvu kwa uundaji wa kazi za mfano na za uwakilishi. Pia ni sehemu ya malezi yetu ya kitamaduni na kitambulisho. Nguo hutumikia mahitaji ya kila siku ya watu, lakini pia hufanya kazi kutofautisha watu na vikundi kwa suala la jamii, jinsia, nk **Vitambaa, rangi** na **mifumo** huingizwa na **maana za kitamaduni**, ambazo zinaweza kufurahisha sana kugundua na kuthamini.

Kwa kujenga Jora, tunaweza kuchunguza baadhi ya mbinu (uchoraji wa nguo, uchapishaji, kupamba, **kushona**, nk) na baadhi ya ujenzi wa fomu. Kupitia Jora, inawezekana kukusanyika lugha za picha kutoka hali tofauti-ambazo pia zinaunganishwa na maisha ya kila siku- na kuunda haya yote bila sheria ya kufuata.

Kupitia utumiaji wa mbinu hii, washiriki wa REC watafanya kazi kwa pamoja na kupata usawa ndani ya maono yao ya kibinafsi na ya wenzao.



Maagizo ya Maabara

| SOMO 1 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kutana na washiriki na endelea kuunda kifungo. » Gundua lengo la maabara ya nne ya REC na eleza mradi wa kawaida wa kufanya kazi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Karatasi » Kalamu za Rangi na kalama ya kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 1.1 | <p>Karibu kwenye Jalada la 4 la REC!</p> <p>Katika kikao hiki, mwezeshaji ataanzisha shughuli ya marejeleo kwa kifupi ili kuimarisha kifungo cha kikundi. Shughuli hiyo itaunda nafasi ya kuwakaribisha washiriki wapya (ikiwa inahitajika), wataunda nafasi skalama ya kibao na mazingira huruhusu uhuru wa kujieleza na hotuba juu ya mada ya majadiliano.</p> <p>Maelezo ya hima: <i>Nifahamu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Ili kuanzisha mchezo, pitisha karatasi na kalamu kwa kila mshiriki. » Waulize kila mtu aandike jambo la kuvutia ambalo wamefanya, yaani, <i>nilikwenda Japoni</i>, nk. » Jaribu kuwafundisha waandike ukweli ambaao watu wengi hawajui tayari. » Kusanya kadi zote (uzigawanye katika fundo mbili ikiwa timu mbili zinacheza). Shinikiza kadi na uzipitishe. Kila mtu atabadilishana kwa kusoma kwa sauti kadi zao na kisha msomaji lazima afikirie ukweli ambaao alisoma. » Baada ya yeye kubahatisha, mtu anayekadiriwa anasema tu "ndio „au“ hapana". Ikiwa mtu atabahatisha kwa usahihi, mtu anayebahatisha anaweza kuelezea kwa kifupi kile walichokiandika kukisia kinaendelea hadi kadi zote zitakapomalizika. Kila mtu atafunua ni nani aliyeandika kadi mwisho. <p>Maelezo ya hima: <i>Angalia Bingo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Mwezeshaji huandaa karatasi kwa washiriki wote ambaao hujazwa na sanduku 9 za ukaguzi na sentensi kadhaa kama ifuatavyo kwa mifano: <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.</i> ○ <i>Nimewahi kwenda nje ya nchi.</i> ○ <i>Napenda chakula cha viungo.</i> ○ <i>Nimewahi kutazama sinema kwenye ukumbi wa sinema peke yangu.</i> ○ <i>Nimewahi kuoka keki peke yangu.</i> ○ <i>Napenda kukusanya vitabu</i> ○ <i>Mimi hula vyakula vya mboga.</i> ○ <i>Napenda michezo ya maji.</i> ○ <i>Mimi ni mtu wa ubunifu</i> |

| | |
|-----|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> » Halafu, washiriki wana karatasi moja kwa kila mtu. » Mtu mmoja anapaswa kuuliza mtu mwininge swalii moja inayofuata sentensi kwenye karatasi. Ikiwa zinafanana, wanapaswa kuangalia sanduku la kuangalia na kwenda kwa mtu mwininge na kuuliza swalii lingine. » Swalii moja tu kwa mtu mmoja na wanapo kagua kwa usawa au wima kwa hivyo wanapata! "BINGO!" » Baada ya mchezo washiriki watakuwa na mazungumzo kwa kawaida ili kufahamiana. » Baada ya shughuli hizi za marejeleo kwa kifupi, kikundi kitaangalia tena video ya mwisho ya majaribio iliyoundwa wakati wa semina ya tatu. » Kurudiwa kwa semina iliyopita kutaunda nafasi ya kuanzisha upya na pia kuongeza maoni mazuri yaliyokusanya kutoka kwa maabara ya kwanza. Pia itasaidia washiriki wapya kupata mguso wa kile kimefanywa katika maabara iliyopita, haswa kuandaa akili zao kwa semina inayokuja. <p>Ni muhimu kwamba washiriki wote waanze safari hii kwa pamoja na waepuke hali ambayo washiriki wengine wanaona kuwa wao sio wa timu. Halafu, mwezeshaji ataanzisha semina hiyo kwa kuwa na uporaji wa haraka wa Jalada la REC 3. Hii ni kuandaa tu akili za washiriki juu ya kile wanachotarajia.</p> <p>Muda: Dakika 20</p> |
| 1.2 | <p>Mawazo, hisia na uzoefu juu ya dhuluma inayotokana na jinsia</p> <p>Ni wakati wa kuanzisha mada ya maabara ya nne ya REC:</p> <p>Vurugu ya msingi wa kijinsia Mada hiyo italetwa na nguvu inayojumuisha ushairi. Kuna mashairi juu ya karibu kila kitu. Kwa hivyo, mwezeshaji pia anaweza kuamua kuunda shairi au kuibinafsisha kwa mahitaji maalum ya shughuli hii.</p> <p>Wakati wa kutumia mashairi, chukua hatua zaidi na unda jozi au kikundi cha washiriki, kisha wape kila kikundi shairi tofauti juu ya mada hiyo hiyo. Hii ni rahisi kufanya wakati wanaweza kupata kitabu cha mashairi juu ya mada hiyo hiyo na mwandishi maalum. Halafu, linganisha habari kutoka kwa kila shairi. Pia ni njia rahisi ya kuteleza katika mazoezi ya ziada ya ufasaha.</p> <p>Maelezo ya kubadilika: <i>Kutoa shairi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Washiriki watagawanya nasibu katika vikundi viwili. » Vikundi vyote vitapata shairi kama zilizopendekezwa hapa chini » Vikundi viwili vyote vitatoa shairi: |



Mwanaume aliye dhulumiwa

(Shairi la Robert Mackerill)

Mtu aliniuliza siku moja
Jinsi ilivyo kuwa mtu na kupigwa na kudhibitiwa?
Kwanza wajihisi mwenye hatia
kana kwamba ni kosa lako
Halafu huja maumivu na machozi
kishu huja aibu kuu.
Na upotezaji kamili na kuelewa
Ifuatayo unakosa kujiamini
Kasha unaanza kuweka siri
Vidogo tu kuanzia
Ili tu kudumisha amani
Kadri mambo yanavyozidi kuwa mbaya siri zazidi kuwa kubwa
Kila siku inakuwa hofu
Huna hakikai ni nini au vipi kutoka kwa hili
Halafu unajiridhisha kuwa yeye anafanya tu kwa kuwa anakupenda
Kisha unaanza kufikiria hili sio sawa
Lakini unaogopa kumtaja kwa mtu ye yeyote
Watanicheka wakiniita mzaha
Wanawake hawapigi wanaume ndivyo watakavyosema
Wewe ni dhaifu, wakusikitisha
Siku moja utapata ujasiri wa kusema
Unashangaa kuwa watu wengi walijua lakini hawangefanya lolote hadi uwe
kuwa tayari
Wanakupa njia ya kutoroka
Miezi michache ya kwanza baadaye ni kuzimu
Unajiuuliza kila wakati kwanini lakini bila kujua jibu
Kukubali kamwe huwa hakukuwi rahisi
Uwezo tu wa kuhimili na kuikubali

Ukatili wa kijinsia

(shairi la John Sensele)

*Upendeleo wa kijinsia na utamaduni wa ubaba linachukulia wanawake vibaya,
Inadhoofisha jamii,
Inagandisha mantiki kuwa uwasilishaji
Huendesha ubaguzi mbele,
Hutumia nishati ya kikatili kwa wahasiriwa wasio na bahati, wasio na msaada, wasio na matumaini,
Inarudisha nyuma maendeleo katika familia na jamii.*

*Ukatili katika vita na uwasiliano wa kistaarabu,
kinathibitisha sera zinazofaa wanawake, michakato, taratibu na mifumo ni muhimu,
mazoea ya jamii yanahitaji mabadiliko ya kimfumo,
Wawezeshaji wanahitajika,
Kukataliwa kwa haki za wanawake ni kinyume na maendeleo ya wanadamu.*

*Ukiukaji wa haki za kiuchumi, kihemko, kifedha, za ndoa,
Kukosa usawa na upendeleo,
Ukandamizaji uliowazi na uliosiri,
Unyanyasaji wa wanawake uliofichwa,
Kiburi cha kiumei killiokithiri kinahitaji kutolewa,
Mtazamo hasi wa jukumu la wanawake,
Kusulubiwa kwa wahasiriwa bila haja,
Kukomeza kwa sera na mazoea mabaya ni muhimu katika kuzuia ukatili wa kijinsia.*

Baada ya kutoa shairi, mwezeshaji atahitaji vikundi kukusanya kwa pande zote na kujadili hisia. Mwezeshaji atamwuliza mshiriki kuchambua shairi kuitia maswali kama:

» *Je! Unafikiria ,kitendo hiki cha dharau' kinamaanisha nini?*
(kuhusu shairi la kwanza lililopendekezwa)

Ili kusaidia washiriki kuelewa mashairi, mwezeshaji ataipitia mstari kwa mstari na kusaidia mshiriki kuelewa maana yake kabisa. Mwezeshaji anaweza pia kusomea mshiriki mashairi, tumia sauti ya kutilia shaka kuwasilisha maana na kisha kuwashirikisha washiriki katika majadiliano. Mwezeshaji anaweza waambia washiriki waunde taswira za kwenda na mistari ya shairi ili kuwasaidia kuibua na kuelewa.

Muda: dakika 50

1.3

Majadiliano ya Vikundi

Vikundi vitajadili mada ya vurugu. Halafu, watachagua mtu mmoja kuwasilisha matokeo yao kutoka kwa shughuli iliyopita. Washiriki watashiriki maneno yao kwa vikundi vyote. Kwa kubadilishana mawazo, wataweza kufafanua unyanyasaji wa kijinsia. Njia tofauti za unyanyasaji wa kijinsia itawasilishwa pia.

Majadiliano yataanzishwa na mwezeshaji kupitia maswali kama yafuatayo:

- » *Ni nani unayeiga kimaisha? Je! Ni tabia gani ambazo unaowaiga kimaisha huonyesha katika mahusiano? Je! Maneno yao na hatua zao hutuma ujumbe gani kuhusu wanaume na wanawake?*
- » *Je! Ni vipi wavulana na wasichana, wanaume na wanawake wanaonyesha kuheshimiana?*
- » *Je! Wanaume na wavulana wanaweza kufanya nini ili kusaidia kumaliza ukatili dhidi ya wanawake na wasichana?*
- » *Dhuluma ya kijinsia ni nini? Je! Unaweza kuelezea tukio ambalo umeshuhudia au umepitia unyanyasaji? Ulifanyaje? Kulikuwa na kitu ambacho ungeweza kufanya tofauti?*
- » *Je! Unyanyasaji wa kijinsia hufanyika katika shule yako? Kwenye jamii? Tabia hii inaonekana kana kwamba inakubalika?*
- » *Dharau ni nini? Je! Umeona mifano ya dharau kwenye vyombo vya habari au kwenye maisha yako?*
- » *Je! Vijana wanawezajae kipingana na mitazamo ya kijinsia na kukuza usawa katи ya jinsia shulenі na katika jamii?*
- » *Je! Televisheni, sinema, muziki, majarida na mtandao zimeunda mtazamo wako juu ya wanaume, wanawake, wavulana, wasichana na wewe mwenyewe? Vipi?*
- » *Je! Kwanini wahasiriwa wa dhuluma za kijinsia mara nydingi hukaa kimya juu ya dhuluma waliyopata? Je! Ni nini kinachoweza fanywa kusaidia wahasiriwa waweze kuzungumza kuhusu jambo hili bila wasiwasii?*
- » *Je! Vijana wana uwezo unaotakikana kushughulikia ukatili wa kijinsia na unyanyasaji kingono? Je! Wanaweza pata msaada wa kutosha na / au zana?*
- » *Una maoni gani kuhusu ukatili dhidi ya wanaotambua jinsia zao kitofauti na alivyozaliwa?*
- » *Una maoni gani ikiwa ndugu yako wa karibu au rafiki wa karibu anatambua jinsia yake tofauti na alivyozaliwa ?*
- » *Utafanya nini ukipata mtu anayetambua jinsia yake itofauti na alivyozaliwa katika mazingira yako?*

Muda: Dakika 50

1.4

Kufungwa

Kikao cha kumalizia ni muhimu kwani katika kikao cha kwanza washiriki watajadili na kuelezea hisia zinazohusiana na ukatili wa kijinsia. Kwa sababu hii, angalau wakati wa kikao cha kwanza, mwezeshaji lazima ahakikishe kwamba mwisho wa semina, washiriki wanaweza kutengana na hawabakii kwa kumbukumbu zenye uchungu za zamani au mawazo hasi. Kwa hivyo, kikao hicho kinapaswa kufungwa kwa shughuli ya furaha.

Muda: Dakika 10

| SOMO LA 2 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Endelea kujadili juu ya dhuluma ya mwili, sababu zake na matokeo yake. » Tengeneza maoni, dhana na tafakari juu ya mada zilizojadiliwa. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Karatasi » Kalamu za rangi na kalamu za kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 2.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kipindi hiki kitaanza na kumbukumbu fupi ya mabadilisho ya mawazo iliofanyika wakati wa mkuutano uliopita na shughuli ya hima.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 2.2 | <p>Uzuiaji wa unyanyasaji wa kijinsia</p> <p>Katika sehemu hii, washiriki watatoa karatasi kuhusu maoni walio kuwa nayo wakati wa majadiliano ya timu yao ya hapo awali. Kila timu itawasilisha uchambuzi wao mbele ya kundi lingine.</p> <p>Mwezeshaji atakileta pamoja kikundi kizima katika mchakato huu wote wa maonyesho. Matokeo kutoka kwa majadiliano yatatumika wakati unachanganya msingi wa kijinsia kama aina ya vurugu na jora ya nguo, mbinu ya kisanii ambayo itatumika kuunda video ya majoribio ya maabara hii.</p> <p>Kwa msaada kutoka kwa mwezeshaji, washiriki wanaweza kujadili ni nini kinachoweza fanywa ili kukabiliana au kuzuia unyanyasaji wa kijinsia, kwa mfano:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Afya ya kijinsia, uwezeshaji na hatua za kuimarisha uchumi, pamoja na mafunzo ya ufundi au ufahamu wa kifedha. » Hatua ya kujilinda kwa wasichana pamoja na mafunzo ya usawa wa kijinsia kwa wavulana. Hatua hizi ziliwafundisha wasichana kujilinda, mbinu za kupunguza vurugu na jinsi ya kutambua nafasi salama katika jamii zao. Wavulana wanafunzwa juu ya usawa wa kijinsia na jinsi ya kupunguza vurugu wanapoona msichana anashambuliwa. <p>Kikao kitafungwa na video ya unyanyasaji wa kijinsia ili kuingiza vyombo vyta habari ya kuona kwa sauti kwenye mada hiyo.</p> <p>Muda: Dakika 50</p> |

2.3

Ramani za akili katika ukatili wa kijinsia

Ramani ya akili ni zana ya utunzaji wa habari ya kuona ambayo husaidia kuunda, kupanga, kukariri, kubadilisha mawazo na kujifunza habari kwa njia maalum.

Masomo haya yameangazia kwamba uwezo wetu wa kufikiria kwa ufanisi na kwa haraka imekaribia sana ubunifu wetu na uwezo wetu wa kuunda vyama kati ya mikato tofauti ya habari.

Hapa kuna miongozo kadhaa ya haraka ambayo mwezeshaji atazingatia kusaidia washiriki kuunda ramani ya akili juu ya dhuluma inayotokana na jinsia:

- » Chukua karatasi kubwa na uweke usawa.
- » Chora picha ya kati itakayokumbukwa ya saizi nzuri na rangi inayowakilisha mada, ambayo itawekwa kwenye ramani. Vinginevyo, chora duara na uandike maneno kadhaa ndani ya duara kuwakilisha picha hiyo.
- » Chora angalau matawi manne ya kikaboni ambayo yanatoka nje kutoka kwa picha ya kati. Kutumia rangi tofauti kwa kila tawi kunasaidia.
- » Andika maneno (vichwa) kando ya matawi haya ambayo yanawakilisha picha ya kati na mada.
- » Chora matawi mengine ambayo yanapanuka kutoka matawi kuu. Maneno kwenye matawi haya ni mada ndogo ya maneno iliyoandika kwenye matawi kuu.
- » Endelea kupanua ramani ya mawazo nje na mada ndogo ndogo au maneno na matawi.
- » Kutumia nambari, picha, uongozi wa mistari, uongozi wa maneno, au maumbo pia kunaweza kusaidia sana.

Washiriki waundapo ramani ya mawazo juu ya dhuluma inayotokana na jinsia, watakuwa na muhtasari mwema wa jambo hili ngumu, pamoja na sababu za kutokea kwake na uwezekano wa kuizulia.

Muda: Dakika 50

2.4

Kufungwa

Mwezeshaji atafunga kikao kwa kurudia muhtasari na matarajio juu ya kikao kijacho. Hii inalenga kuhimiza washiriki waendele kuhusika na kukuza udadisi wao. Washiriki watakaa kwenye mviringo, na wataalikwa kusema hisia zao kwenye kikao, kama vile wanachopenda na wasichokipenda.

Muda wa dakika 10

| SOMO LA 3 | |
|----------------|--|
| Muda | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuanzisha mbinu ya kisanii: kolagi ya nguo. » Anza kuunganisha mada ya vurugu na rasilimali mpya ya kisanii. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Aina tofauti za vitambaa » Karatasi » Kalamu za rangi na alama |
| UTENDO WA KAZI | |
| 3.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kipindi hiki kitaletwa kwa ufupi na mchezo wa kukuza ubunifu wa mshiriki.</p> <p>Maelezo ya Kubadilika: <i>Hadithi ya meza ya mviringo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Anza na utangulizi wa hadithi fupi kama vile: » „Hapo zamani, marafiki wawili walikuwa wakitangatanga msituni na wakagundua hema la kambi liloachwa lililoundwa na vitambaa kadhaa nya rangi maridadi ...“ » Kisha, kila mshiriki anapaswa kuongeza sentensi ndogo kwenye hadithi. Hii ni njia ya kufurahisha na ya ubunifu wa kutumia mawazo. <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 3.2 | <p>Utangulizi wa Kolagi ya nguo</p> <p>Utangulizi wa kolagi ya nguo utafanywa na uwasilishaji na mwezeshaji, ambaye anaweza kuuliza maswali yafuatayo ili kushirikisha mshiriki katika majadiliano:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Je! Unajua jora ya nguo ni nini?</i> » <i>Una maoni gani kuhusu jora ya nguo?</i> » <i>Unadhani jora nguo ni ya nini?</i> <p>Uwasilishaji mfupi au majadiliano juu ya joraya nguo utafanyika na utafanywa na mwezeshaji pamoja na washiriki.</p> <p>Mwezeshaji atatumia habari iliyotolewa katika mwongozo huu kuelezea washiriki jora ya nguo na pia kuwapa washiriki kumbukumbu za kuona. Washiriki wanaweza kutumia tarakilishi ya kibao au simu zao kutafuta mfano wa jora ya nguo.</p> <p>Muda: Dakika 60</p> |



3.3

Alama za nguo kama uwakilishaji wa dhuluma ya kijinsia

Kwa kutumia karatasi iliyo na mabadilisho ya mawazo kutoka kwa kipindi kilichopita, washiriki wanapaswa kukusanya katika kikundi chao na kuanza kufikiria ni ishara ipi wanaweza kutumia kuwakilisha hisia zinazohusiana na vurugu ya jinsia.

Hapa kuna vidokezo kadhaa nya kuchanganya mada na mbinu iliyopendekezwa ya kisanii:

- » *Kitambaa cha mraba chenye rangi nyeusi na nyeupe (watu wa Indonesia waliliit" Saput Poleng") kwa kawaida hupatikana mbele ya nyumba ya Balinese, sanamu, hekalu, au kwenye shina la mti. Kulingana na utamaduni wa Balinese, kitambaa nyeusi na nyeupe ni ishara ya „Rwa Bhineda" ambayo inazungumzia tofauti zinazouweka usawa ulimwenguni. Rangi nyeusi ya kitambaa ina maana ya giza na rangi nyeupe ina maana ya mwangaza. Kwa kimsingi, inamaanisha kuwa kila wakati kuna zuri na mbaya, furaha na huzuni, upande safi na chafu. Halafu, ili kuishi kwa maelewano, hali hizi mbili zinazotofautiana zinahitaji kusawazishwa na wanadamu.*
- » *Kitambaa cheupe cha sutra / hariri ni ishara ya upole wa wanawake wa Indonesia ambao wanapaswa kutii mume kila wakati. Kama katika Jawa, wanatumia sutra katika „kebaya" yao. „Kebaya" ni ishara ya upole na unyenyekevu wa wanawake.*
- » *Kitambaa chekundu hueleza hasira, hisia na kiburi.*

Shughuli hii itawawezesha washiriki kuanzisha mchakato wa ubunifu.

Muda: Dakika 40

3.4

Kufungwa

Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao. Washiriki watashiriki maoni yao na uumbaji, pia watachukua nafasi ya kukusanya vitu vingi iwezekanavyo vya asili kutumia kwa kikao kifuatacho.

Muda wa dakika 10

SOMO 4

| | |
|---------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none">» Chunguza mada na upate msukumo.» Anza kuunda hadithi ya video ya majaribio ya mwisho. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none">» Tarakilishi» Projekta» Karatasi» Kalamu za rangi» Aina tofauti za vitambaa |

| | |
|-----------------------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> » Kadibodi » Makasi » Bunduki la gundi moto na gundi » Vifungo na vitu vingine vyovoyote vya mapambo |
| UTENDO WA KAZI | |
| 4.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Katika kipindi hiki, washiriki watapata nafasi ya kufanya mazoezi ya mbinu ya kolagi ya nguo. Mwezeshaji atafungua semina hiyo kwa kurudia tena kwa ufupi kikao kilichopita, ambapo mbinu hiyo imewasilishwa, pamoja na kielelezo cha ishara nyuma ya nguo ambazo zinaweza kutumiwa kuunganisha mbinu hiyo na mada ya maabara.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 4.2 | <p>Mazoezi ya kolagi ya nguo</p> <p>Wakati wa kikao hiki, washiriki watapata fursa ya kuwa wabunifu na kufanya kazi kwa pamoja katika kutengeneza vipande vyao vya kwanza vya sanaa kwa kutumia mbinu ya jora ya nguo.</p> <p>Kikundi kinapaswa kugawanywa katika vikundi vidogo, kulingana na idadi ya washiriki. Hili litawaruhusu wote wawe na nafasi ya kushiriki kikamilifu katika mchakato wa uumbaji. Kila kikundi kitaonyesha maoni yao juu ya dhuluma ya kijinsia kupitia kolagi ya nguo.</p> <p>Wakati picha ziko tayari, kila kikundi kitalazimika kupanga kazi yao katika maudhui ya kuona kwa sauti. Wanaweza kuhuisha kazi zao kupitia mwendo wa kusimamisha (kukamata picha kadhaa za kolagi na kisha kuunda mlolongo). Wanaweza kuingiza sauti ya msimulizi, kuongeza athari za sauti au kitu kingine.</p> <p>Mwezeshaji atatoa maoni na usaidizi wa kiufundi kutekeleza shughuli hii. Washiriki wanao uhuru wa kujaribu na kutafuta njia yao ya kibinafsi ya kutoa maudhui yao ya kwanza ya sauti. Hii pia ni pamoja na kupata makubaliano ya pamoja na wenzao wa timu.</p> <p>Wanapokuwa wameunda picha zao, watashirikiana kimawazo na kufafanua rasimu ya kwanza ya hadithi ya video ya majaribio ya mwisho.</p> <p>Muda: Dakika 90</p> |
| 4.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Katika mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia awaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda wa dakika 20</p> |

| MKUTANO 5 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | » Kupata msukumo kutoka matokeo ya kikao cha awali na muhtasari wa hadithi. |
| Vyombo | » Karatasi » kalamu za rangi » Hadithi zilizoundwa katika kikao cha zamani » Vinyago vilivyoundwa katika vikao vya zamani » Seti ya kiolezo la kuelezea hadithi na kuunda bidhaa ya kutazama (kiambatisho) |
| UTENDO WA KAZI | |
| 5.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Katika kipindi hiki, mshiriki atapitia tafakari zilizofanywa katika vikao vya zamani na ataanza kupanga mchakato wa ubunifu ufuatao. Ili kufanya hivi, mwezeshaji atarudia kwa ufupi hoja ya mawazo waliyokuwa nayo katika vikao vya kwanza na mbinu iliyopendekezwa ya kisanii.</p> <p>Washiriki pia wanapaswa kushirikiana kuunda pamoja filamu ya majoribio ya mwisho. Kwa hivyo, inashauriwa kuanzisha kikao hiki na shughuli ya ujenzi wa timu.</p> <p>Maelezo ya shughuli: <i>Kuwa jani jipya</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Chukua blanketi / shuka chache au kitu sawa kwa ukubwa na kubadilika. » Hesabu watu kisha waweke katika vikundi vya wanne au watano. » Weka mablanketi pahali pamentyooshwa na kila timu isimame katika blanketi yao kama ni kisiwa kidogo. Lengo la zoezi hili ni kujua jinsi ya kugeuza blanketi bila kumruhusu mtu ye yeyote kwenye timu kugusa sakafu. <p>Ni zoezi kubwa la kutatua shida ambalo kwa kawaida linahusisha kicheko kingi na kuzunguka kwenye sakafu.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 5.2 | <p>Kupanga na kufafanua majukumu kwa mchakato wa ubunifu</p> <p>Mwezeshaji anapaswa kuhakikisha kuwa washiriki wanaelewa majukumu tofauti ya filamu. Pia wanapata kuitia jukumu tofauti, kwa hivyo kila mtu anaweza kuchangia mradi huo na kupata kujifunza yale yamefundishwa wakati wa mafunzo. Mwezeshaji atasaidia mshiriki kwa kutumia mwongozo wa "Mchakato wa Uzalishaji wa Kuona kwa sauti "</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| | |
|------------|---|
| 5.3 | Elezea hadithi |
| | <p>Washiriki wanahitajika kuunda bodi la hadithi. Pia wanahitaji kuelezea wahusika, mipangilio na kivumishi cha hadithi kwa kutumia kiolezo lililowekwa. Tutarejea kwenye nakala zilizotengenezwa wakati wa ushiriki wa mawazo na uchambuzi wa mfano uliofanywa kuhusu ukatili wa kijinsia na kolaji ya nguo zilizoundwa katika vikao vya awali kwa mwongozo wakati wa kupanga.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |
| 5.4 | Kufungwa |
| | <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Washiriki watamuunga mkono mwezeshaji katika kupanga mpangilio wa vikao vinavyofuata vya mradi. Kwa wakati huu wa programu ya REC, wanapaswa kuhamasishwa kuwa huru zaidi kutoka kwa mwezeshaji. Wataandaa vifaa vyao kulingana na mpango uliowekwa, kuhakikisha kwamba mwezeshaji amefanya mipango ya kutoa kile kinacho hitajika na washiriki wanawenza kuleta nyongeza yoyote ambayo wangependelea.</p> <p>Muda wa dakika 10</p> |

| MKUTANO 6 | |
|----------------|---|
| Muda | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kukamilisha hatua liyomo kabla ya utengenezaji. » Anzisha utengenezaji wa yaliyomo kwenye hadithi, ukitumia mbinu ya jaribio la picha. » Jiandae kwa utengenezaji wa kuona kwa sauti . |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Jalada la kiolezo lililojazwa katika kikao cha awali ili kuelezea hadithi » Kiolezo kipyta cha kuwezesha mchakato wa uzalishaji wa matunzio » Karatasi » Kalamu za rangi na alama |
| UTENDO WA KAZI | |
| 6.1 | Utangulizi |
| | <p>Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuwa wameelewa muhtasari wake. Kuanza kikao hiki, kunashauriwa kuiga hadithi pamoja na mbinu ambazo zitatumika kuiwakilisha, kabla ya kufikiria kuhusu mabadiliko yake katika maudhui ya kuona kwa sauti.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

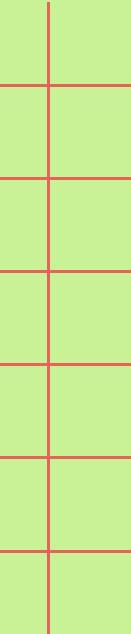
| | |
|-----|---|
| 6.2 | Uundaji wa barabara ya kurekodi |
| | <p>Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuwa wameielewa vyema. Kuanza kikao hiki, inashauriwa kurudia hadithi pamoja na mbinu za kuiwakilisha kabla ya kufikiria kuhusu kuibadilisha iwe maudhui ya kuona kwa sauti.</p> <p>Baada ya kugawa kazi kati ya washiriki, njia ya utengenezaji wa bidhaa za kuona kwa sauti zitakuwa tayari. Washiriki wanahitaji kusambaza kazi kwa uhuru, kwa kuzingatia pia walivyopitia katika maabara ya zamani. Wanaweza kutaka kuwa na kazi tofauti au la. Mwezeshaji atahakikisha washiriki wapya wanaelewa michakato na wanashiriki kikamilifu.</p> |
| | Muda: Saa 1 dakika 40 |
| 6.3 | Kufungwa |
| | <p>Mwezeshaji anaweza kutumia kikao hiki kujadili na washiriki changamoto kadhaa zinazokabiliwa wakati wa uumbaji. Shughuli hii italeta furaha kwa kuunda kicheko na tafakari za kusaidia kwa vikao viliviyobaki nya uundaji.</p> |
| | Muda wa dakika 10 |

| SOMO 7 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Fanya utengenezaji wa kuona kwa sauti . » Anzisha kipindi cha uhariri. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Vifaa nya kurekodi video » Kiolezo kilichojazwa katika vikao nya zamani » Nyenzo ambazo zinapaswa kuonekana katika kila onyesho. » Kibao (au vifaa vingine) ambapo programu ya uhariri wa video imewekwa. Itakuwa muhimu kuwa na toleo la malipo ili kupata uchaguzi wa uhariri wa kutosha |
| UTENDO WA KAZI | |
| 7.1 | Utangulizi |
| | <p>Mwisho ni wakati wa kutengeneza video kama ilivyopangwa wakati wa vipindi nya awali. Washiriki wanapaswa kufahamu maandishi na mlolongo wa maonyesho. Kikao hiki kinaweza kufunguliwa na mchezo wa nishati, ambao unalenga kuunda mazingira mazuri katika kutekeleza awamu ya mwisho ya semina.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |

| | |
|-----|---|
| 7.2 | Utengenezaji wa kuona kwa sauti : Wakati wa shuti! |
| | <p>Katika kikao hiki, washiriki watarekodi onyesho lote la hadithi, kufuatilia ubao wa hadithi. Ni muhimu kwa washiriki wote wa timu kushiriki katika mchakato mzima, kutoka kwa kushughulikia vibao hadi mpangilio wa picha za kurekodiwa. Wawezeshaji wanaweza kuiongoza timu katika kushiriki jukumu na watahakikishia washiriki tofauti kutumia vifaa vya kiufundi.</p> <p>Kiambatisho cha " Utengenezaji wa Kuona kwa sauti " kitasaidia sana kwa mazoezi haya, kwani washiriki watapata maoni na mapendekezo ya jinsi ya kutengeneza muafaka na harakati za kamera ndani yake.</p> <p>Hata ingawa washiriki wengine watakuwa na uzoefu wa kuhariri, ni muhimu kila mshiriki wa timu kupata nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri.</p> |
| | Muda: Saa 1 dakika 20 |
| 7.3 | Awamu ya uhariri wa video |
| | <p>Katika wwisho wa rekodi, washiriki wataendelea kwenye hatua ya uhariri. Mwezeshaji atawahimiza washiriki kujaribu athari mpya na kuwa sahihi zaidi. Katika hatua hii ya programu ya REC, washiriki wanapaswa kufahamiana na programu ya uhariri wa video, lakini wataalikwa si kutulia na walichoifunza, lakini kuendelea kufanya majaribio na kutafuta njia mpya za kuwakilisha hadithi yao.</p> |
| | Muda: Dakika 20 |
| 7.4 | Kufungwa |
| | <p>Kuchanganyika ili kubadili maoni ni shughuli kubwa ya kufunga kikundi ili kujenga nishati chanya katika kundi. Mwisho wa kikao, washiriki wamealikwa kutoa maoni kwa kila mtu mwingine wa kikundi kuititia noti za kubandika. Maswali ya haraka yanaweza kupendekezwa na mwezeshaji, kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none"> » <i>Ninacho thamini zaidi kuhusu wewe...</i> » <i>Changamoto yangu kwako kwenda mbele ni...</i> <p>Baada ya kumaliza kuandika noti za kubandika kwa kila mtu kwenye kikundi, waalike wakachanganyike na kupeana majibu. Maoni yanapaswa kutokea ana kwa ana na inashirikiwa kwa maneno.</p> |
| | Muda wa dakika 10 |

| SOMO 8 | |
|---------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Maliza mchakato wa uhariri. » Angalia video ya majaribio ya mwisho na ushiriki maoni kuhusu hilo. » Funga Jalada la REC 4. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » Ubao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video iliyosanikishwa » Projekta |

| UTENDO WA KAZI | |
|----------------|---|
| 8.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kikao cha mwisho cha maabara kitatolewa kabisa kwa uhariri wa video. Kwa kuwa washiriki watafanya kazi hasa kwa kutumia vifaa, inashauriwa kukianza kikao kwa mchezo wa kutumia nishati.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 8.2 | <p>Uhariri wa video na kukamilisha</p> <p>Wakati huu wa mwisho wa semina, washiriki watakamilisha mchakato wa uhariri ambao umeanza katika kikao kilichopita. Kila kikundi kitapata kazi ya hariri kipande cha picha ya filamu. Halafu, wataweka kazi pamoja kwenye kifaa fulani kuhitimisha kuhariri na kuunda video ya majaribio ya mwisho.</p> <p>Ili kuwahakikishia washiriki wote wanaweza kuona mchakato mzima, wakati picha zote ziko tayari, mwezeshaji anaweza kuonyesha mkusanyiko wa mwisho wa video kwa kutumia projekta. Washiriki wanaweza kutekeleza uhariri wa mwisho pamoja kwa kufanya kazi kwenye kifaa kimoja wakishiriki skrini na timu yote.</p> <p>Washiriki wote wakikubaliana na matokeo ya mwisho ya uhariri, video itakamilika na kuhifadhiwa. Kila mtu atatazama video pamoja. Halafu, washiriki watalazimika kupata cheo cha video yao na kuandika tangazo fupi ili kueleza ujumbe wanaotaka kupeleka kuititia hiyo.</p> <p>Muda: Dakika 80</p> |
| 8.3 | <p>Majadiliano</p> <p>Washiriki wanaalikwa wapeane maoni yao kuhusu semina na safari yao tangu mwanzo hadi hatua ya mwisho ya uundaji. Watajadili hisia zao katika mradi wote na kujua kama maoni yao juu ya ukatili wa jinsia yamebadilika. Pia watagusa njia ambazo wanaweza kuchangia kwa jamii katika kuzuia unyanyasajji wa kijinsia.</p> <p>Muda: Dakika 20</p> |
| 8.4 | <p>Kufungwa</p> <p>Semina hiyo itafungwa kwa vifuatavyo:</p> <p>Maelezo : Mahojiano ya Kutembea</p> <p>Washiriki watazunguka na kuhoji wenzi wao. Baadhi ya masababisho:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Umejifunza nini kutoka kwa semina hii? » Ni nini umetoka nacho kitakuwa muhimu kujua miaka mitatu kutoka sasa? Kwa nini? <p>Muda: Dakika 10</p> |





Maabara ya 5 ya REC

Kutojaliwa, kutengwa na
kutoonekana kwa jukwaa kupitia
ukumbi wa mchezo wa kivuli



YALIYOMO KATIKA MAABARA

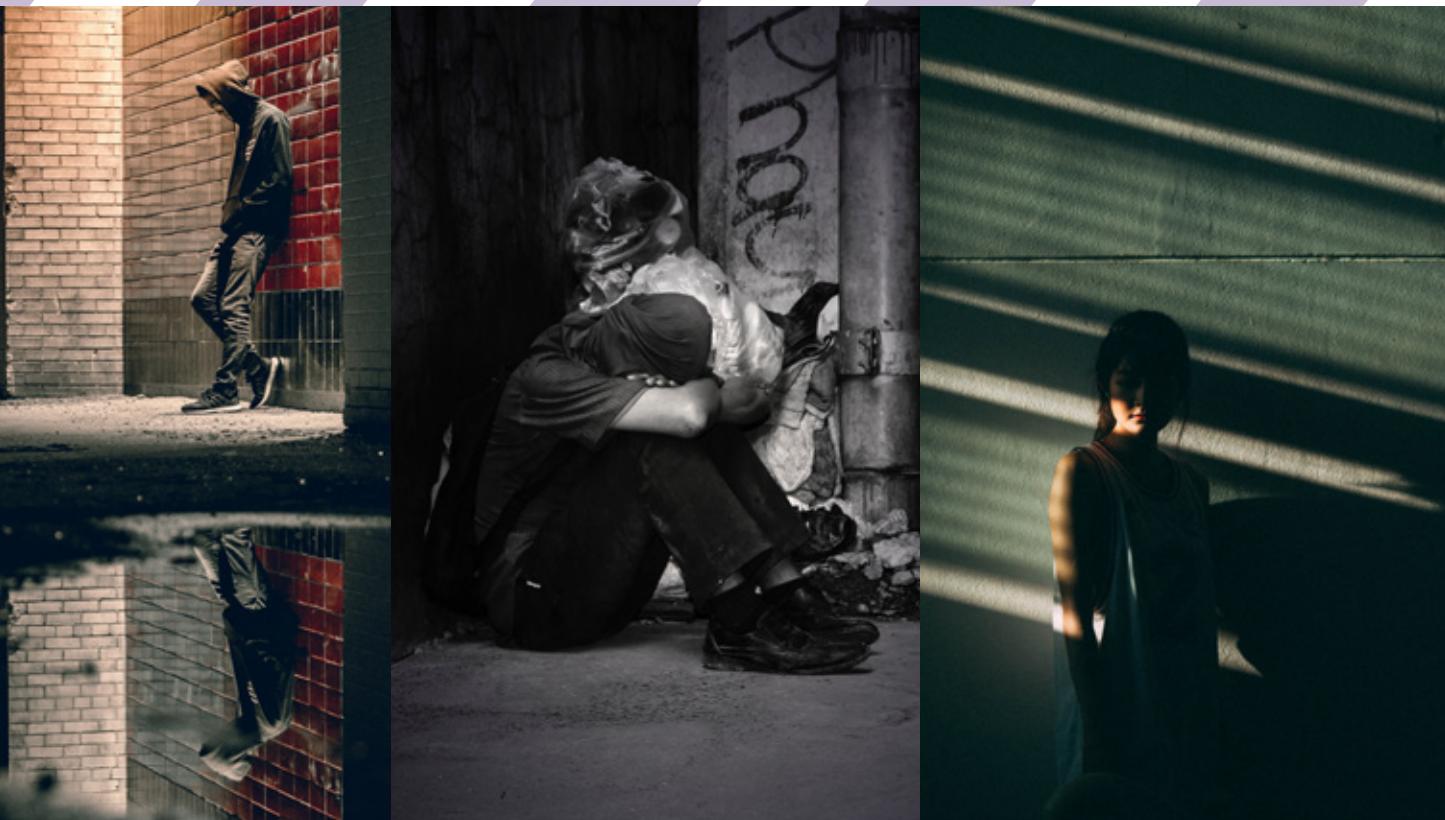
| | |
|---|---|
| Mada | Unyanyasaji wa kijinsia |
| Plastiki/mbinu | Michoro kwenye jora |
| Vikao iliyoundwa na | International Transformation Foundation |
| Muda kwa ujumla (pamoja na maandalizi) | Masaa 32 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Tafakari juu ya dhuluma inayotokana na jinsia, sababu zake, matokeo na njia ya kuzuia uboreshaji wake. » Chunguza na ujifunze mbinu ya michoro kwenye jora. » Pata uwezo wa teknolojia wa kurekodi video na kuhariri. » Boresha ustadi wa mawasiliano na uwezo wa kufikisha ujumbe wenyewe maana. » Boresha ubunifu na fikira za mseto. » Thamini utajiri wa utofauti. |
| Kikao 1 | 1.1 Karibu katika Jalada la REC 4! 1.2 Mawazo, hisia na usoefu juu ya dhuluma inayotokana na kijinsia 1.3 Majadiliano ya kikundi 1.4 Kufungwa |
| Kikao 2 | 2.1 Utangulizi 2.2 Uwasilishaji wa mbinu ya kisanii: ukumbi wa michezo wa kivuli 2.3 Kufungwa |
| Kikao 3 | 3.1 Utangulizi 3.2 Utangulizi wa michoro kwenye jora 3.3 Kalama ya kibao za maandishi kama uwakilishi. wa unyanyasaji wa kijinsia 3.4 Kufungwa |
| Kikao 4 | 4.1 Utangulizi 4.2 Mazoezi ya michoro kwenye jora 4.3 Kufungwa |
| Kikao 5 | 5.1 Utangulizi 5.2 Kupanga na kufafanua majukumu kwa mchakato wa ubunifu 5.3 Eleza hadithi 5.4 Kufungwa |
| Kikao 6 | 6.1 Utangulizi 6.2 Uundaji wa njia ya kurekodi 6.3 Kufungwa |
| Kikao 7 | 7.1 Utangulizi 7.2 Uzalishaji wa video na sauti: Wakati wa shuti! 7.3 Sehemu ya uhariri wa video 7.4 Kufungwa |
| Kikao 8 | 8.1 Utangulizi 8.2 Kuhariri video na kumaliza 8.3 Majadiliano 8.4 Kufungwa kwa video |

Kutojaliwa, kutengwa na kutoonekana

Ingawa **kutojaliwa, kutengwa** na **kutokuonekana** kunaonekana kama sio aina mbaya ya vurugu, matokeo yao kwa vijana yanaweza kuwa mabaya zaidi katika hali ya **kujithamini**, uwezeshaji na **ushiriki** katika jamii. Ukizingatia kwamba ulimwengu wote wa vijana hudhamiriwa na **kukubalika**, urafiki na kuungwa mkono na wenzao, tunaweza kufikiria jinsi jambo la **kukataliwa kijamii** na **kutengwa** laweza kuwa la ukiwa kwao. Kutengwa na rika ni aina ya uonevu ambayo huwa kimya na mara nyingi hauonekani.

Inaonekana kuwa wasichana ndio ambao mara nyingi hutumia kutengana kama njia ya **uonevu wa kihisia**. Vijana wanaopitia haya kawaida huangalia ndani yao wenyewe kujaribu kujua ni kwa nini jambo hili linafanyika, kwa hivyo mara nyingi wanajilaumu. Wakati iendeleo, kukataliwa kwa kijamii kunaweza kusababisha **haiba ya kibinadamu isiyo ja kijamii** na **kupoteza huruma** kwa wenzi. Kutengwa kwa jamii kunaweza kutokea katika hatua yoyote ya maisha na katika mazingira tofauti, kuathiri vibaya hisia za watu na mahitaji ya kisaikolojia (Westlund, n.d.).



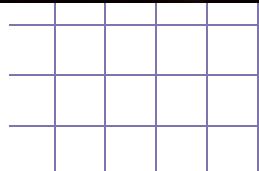


Kutofautiana kunafafanuliwa kama ukosefu wa kujali, wasiwasi, au kukosa kuvutiwa na jambo au mtu. Ni hali inayosababishwa na sababu kadhaa za kimazingira, pamoja na shida za kifamilia na jamii.

Kutoonekana kunamaanisha uzoefu wa kibinagsi wa kutokuonekana na wengine katika mazingira fulani. Hii hufanyika sana kwa wale wanaotengwa kwa kuwa tofauti, kama watu wasio na kwakuita nyumbani. Makundi haya ya watu mara nyingi huhisi kutelekezwa au kutokuonekana katika jamii. Watu wasioonekana mara nyingi huhisi wamepuuzwa ama hawaonekani katika mazingira yao.

Kutengwa kunafafanuliwa kama hali ya ukosefu kamili wa mawasiliano kati ya mtu na jamii. Inaweza kusababisha mtu kukaa nyumbani kwa muda mrefu, kutokuwa na mawasiliano na familia, marafiki au kwa makusudi kuepuka kuwasiliana na watu wengine wakati fursa hizo zinatokea.

Maswala hayo matatu yanaweza kuwa ya hali huru na mmoja anaweza kuteseka kutoka kwa hali moja na kamwe kukosa kupitia mengine. Walakini, hali zote zinaunganishwa na wahasiriwa ambao wanakaa au wana tabia tofauti na wengine na hawana hisia ya kuthabitiwa. Watu wanaopata maswala haya ya kisaikolojia mara nyingi huonyesha ishara za kuwa na **upweke, wasiwasi** na **unyogovu**. Katika hali mbaya zaidi, wahasiriwa hawana msimamo wa kiakili na hili linasababisha matukio kama **kujua**. Kwa hivyo, ingawa kukataliwa kwa kijamii kunaweza kuonekana kama sio aina mbaya ya dhuluma, athari yake inaweza kuwa ya uharibifu kama aina nyingine ya dhuluma. Kuelewa **athari za kisaikolojia** za kukataliwa kwa jamii, kutengwa ni suala muhimu kwa afya na ustawi wa jamii nzima.



Mbinu ya Usanii: Ukumbi wa michezo ya kivuli

Jalada la 5 la REC linapendekeza **ukumbi wa michezo ya kivuli** kama njia kuu ya utengenezaji wa yaliyomo kwenye video ya majaribio. Marejeleo ya mbinu hii yameambatanishwa kwenye Kiambatisho II.

Ukumbi wa michezo ya kivuli, inayojulikana pia kama bandia ya kivuli, ni mbinu ya zamani ya kisanii ambayo ilianzia Asia (nchini China, India na Indonesia), ambayo inaendelea hadi leo. IlianZHISHWA katika Uropa katika karne ya 17 na kuongezea matumizi yake kwa ajili ya mawasiliano, maelezo na burudani. Ukumbi wa michezo wa kivuli cha kisasa una vituo vikubwa barani Uropa, Amerika Kaskazini, Japani na Australia. Inachukua fomu tatu: kutumia **takwimu** na **vitu, mikono** na vivuli vya **miili ya waimbaji** (Foley na Reusch, 2010).

Ukumbi wa michezo ya kivuli ni sanaa ambayo inapunguza ulimwengu kutoka mipanuko mitatu hadi miwili. Kwa ukosefu wake wa vitu vya asili na hali yake ya ufupi, ukumbi wa michezo wa kivuli huweza vizuri kusimulia hadithi zilizo katikati ya ndoto na ukweli.

Mbinu hii imechaguliwa kuwa sehemu ya ujumuishaji wa mbinu zilizopendekezwa, ambayo ni muhimu kwa kuunda maudhui kwenye video ya majoribio. Sababu ni kuwa hutoa fursa nyingi za kupendeza na zisizo za kawaida. Ukumbi wa michezo wa kivuli utatumika kuunda maudhui kwenye video ya majoribio. Kwa kuititia mbinu hii, washiriki wadogo wa REC watajaribu kutumia **giza**, **mwangaza**, **vivuli**, lakini pia na **michoro**, **simulizi**, **mbinu za hali nzuri**, **sauti** na **mpangilio wa muziki**.

Ukumbi wa michezo ya kivuli hujengwa wa kutabiri takwimu na wahusika tofauti kuititia skrini ambayo ina chanzo cha mwangaza. Mwili wa mwanadamu hutumiwa sana kama takwimu. Kuititia **makadirio yake**, dhana nyingi za kupendeza zinaweza kuchunguzwa, kama vile kitambulisho na kujitambua. Kwa upande wa mpango wa REC, inaweza kuwa muhimu sana kuwaalika vijana kuwa wasanii, watatumia miili yao kutumia konyesha mbinu ya ukumbi wa maonyesho wa kivuli. Kwa kweli, inaonekana kuwa muhimu sana kufanya kazi na vijana katika hali ya kutengwa. Ukumbi wa michezo wa kivuli ni kamili kwa **majaribio**, kwani inapeana nafasi ambayo makosa, hofu na aibu hupunguzwa sana. Walakini, inashauriwa kuwa njia ya kwanza ya mbinu hiyo inafanywa kuititia makadirio ya vitu au **vivuli**.

Wakati washiriki wako tayari, wataalikwa kufanya ukumbi wa michezo wa vivuli kwa kutumia miili yao. Kwanza kabisa, ufahamu wao kuhusu, **harakati** na **ishara** utaongezeka, pamoja na mtazamo wa kimakini na uangalifu wa mambo madogo-madogo. Pia wataelewa jinsi muziki fulani na athari za sauti zinaweza kusaidia kufikisha ujumbe fulani kwa mtazamaji katika kuchochaea hisia tofauti.

Maonyesho ya pamoja yatapendezwa, kwani yatawaruhusu washiriki kuimarisha hisia zao za kuwa kwenye kikundi.

Mchakato wa ubunifu utaanza na **dhana** ya wazo na ujumbe. Wahusika wanapaswa kuendelezwa na mpangilio unapaswa kuainishwa. Uamuzi mwingine muhimu ni kuhusu athari za sauti na muziki. Kwa kuwa mbinu hiyo itatumika kuunda yaliyomo katika kile kitakachokuwa uzalishaji wa kuona kwa sauti , vitu hivi pia vinaweza kuongezwa wakati wa sehemu ya uhariri.

Mara tu maamuzi haya yakinengenezwa, itakuwa muhimu kujaribu makadirio ya vivuli kuititia mwili na silika za vitu na kisha kuchanganya zote mbili ili kuamua ni vitu vipi vinavyobadilika vyema kwenye hadithi. Mahali ambapo mbinu hiyo itatumika, kwa kweli, inaweza kuwa giza iwezekanavyo, ili kuruhusu uundaji wa vivuli vilivyoelezewa.



Kivuli nyeusi hutoa kivuli kamili. Zimeundwa kwa ujumla kwa kutumia **karatasi**, **kadibodi**, au blanketi nzito kulingana na upeo wao.

Kivuli kilicho na mashimo ni ngumu zaidi kuunda. Takwimu zinahitaji kutobolewa kwa usahihi ikiwa tunataka kupata matokeo mazuri wakati wa kukarabati vivuli vyao. Ikitumiwa vizuri, mbinu hii inaruhusu kupata udhihirisho mkubwa. Inawezekana pia kuunda tabaka na kucheza na **nguvu ya mwanga**.

Kivuli wazi ni takwimu za taa zilizotengenezwa na **plastiki ngumu** (acetate). Unaweza kuchora moja kwa moja kwenye plastiki au kuandaa rasimu ya mchoro wako kwenye karatasi kwanza. Kivuli hiki huunda aina za kipekee za vivuli.

Kivuli cha kusonga ni kile ambacho huruhusu kuelezea zaidi kwa sababu ya uwezekano wa harakati zao. Takwimu hizi zinatengenezwa na aina fulani za **vielelezo**, ambazo hufanya mchakato wao wa uundaji kuwa mgumu zaidi.

Mwishowe, **mwili wa mwanadamu** unaweza kutumika kama hariri. Itakuwa muhimu kuwa na skrini kubwa zaidi. Kwa jumla, mbinu hii hutumiwa pamoja na zingine zilizopita, ambazo zinaweza kutumiwa kuunda mpangilio ambao utendaji unafanyika.

Maagizo ya Maabara

| SOMO 1 | |
|----------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kutana na washiriki na endelea kuunda uhusiano » Gundua madhumuni ya jalada la 5 la REC na fafanua mradi wa kawaida wa kufanyia kazi. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Karatasi » Kalamu za Rangi na kalamu za kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 1.1 | <p>Karibu katika Jalada la REC 5!</p> <p><i>Utangulizi: Wakati wa kuendeleza moduli hii ya mwongozo wa REC, tulikuwa tukipitia ulimwenguni kote matokeo ya kuzuka kwa COVID-19. Kwa sababu hii, baadhi ya shughuli za jalada la 5 la REC kupendekeza vidokezo kutekelezwa mtandaoni na kupendekeza kuzingatia janga hili wakati wa kuchunguza mada ya semina.</i></p> <p>Mwezeshaji ataanzisha kikao na shughuli kadhaa za kuvunja barafu ili kuimarisha kifungo cha kikundi. Shughuli hiyo itaunda nafasi ya kuwakaribisha washiriki wapya (ikiwa itahitajika), itaunda nafasi na mazingira salama kuruhusu uhuru wa kujieleza na hotuba juu ya mada ya msingi ya majadiliano.</p> <p>Maelezo ya kubadilika: <i>Kimya lakini sio hatari</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Mwezeshaji ataandika nambari kutoka 1 hadi kwa jumla ya washiriki kwenye vipande vidogo vya karatasi. » Kila mshiriki basi atapewanambari kwa siri na watalazimika kujipanga bila kusema kwa mpangilio wa hesabu kwa kushikilia vidole au kutengeneza lugha yao ya ishara. » Kwa Duru ya Pili, watu wajipange kwa mpangilio wa kuzaliwa au miezi ya kalenda. <p>Maelezo ya kubadilika: <i>Mkusanyaji wa sanaa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Mwezeshaji atampa kila mshiriki kipande cha karatasi na kalamu. » Katika dakika 5, kila mmoja lazima atoe picha inayoonyesha ni nani bila kuandika maneno yoyote au nambari. » Katika mwisho wa dakika tano, mwezeshaji atakusanya picha. » Halafu, atazionyesha kwa kikundi moja kwa mmoja na afanye wajaribu kukisia ni nani aliyeichora. » Mtu anayekisia sahihi zaidi anapaswa kuwa „Mkusanyaji mkuu wa Sanaa“. <p>Muda: dakika 20</p> |

| | |
|-----|---|
| 1.2 | <p>Utangulizi wa mada</p> <p>Ni wakati wa kuanzisha mada ya maabara ya tano ya REC: Kutojaliwa, kutoonekana na kutengwa.</p> <p>Kipindi hiki kitawawezesha washiriki kuelewa wazi dhana hizi tofauti na uhusiano kati yao.</p> <p>Shughuli hii itasababisha tafakari ya kina juu ya mada hiyo. Mwezeshaji anahitajika kuwa na utafiti kamili juu ya mada hiyo ili kuwaongoza washiriki kuititia majadiliano yao ya kikundi. Mapendekezo yametolewa katika maagizo ya maabara ya iliyopita. Katika kujadili masuala haya magumu na vijana, ni muhimu kwa mwezeshaji kuendelea kuwa muhimu.</p> <p>Muda: Dakika 50</p> |
| 1.3 | <p>Mawazo, hisia na tafakari juu ya kutojaliwa, kutoonekana na kutengwa</p> <p>Kikao hiki kitawapa washiriki nafasi ya kutafakari juu ya kutokujaliwa, kutoonekana na kutengwaa. Mwezeshaji atagawanya washiriki katika vikundi.</p> <p>Shughuli hii inaweza kutekelezwa mtandaoni kwa kuunda vikundi tofauti (kutumia programu za kutuma ujumbe papo hapo) kwa kila kikundi cha washiriki na kujadili mawazo yao hapo. Mwezeshaji anafaa aongezwe katika vikundi vyote viwili ili kuongoza mazungumzo na kuingilia kati ikiwa ni lazima.</p> <p>Kila kikundi kitaangazia majadiliano yake ya kutojaliwa, kutokuonekana na mada ya kutengwa, pia kitabaini wazi kesi za kila wazo, athari kwa waathiriwa na jinsi hali zinaweza kuzuiwa au kushughulikiwa ili kupunguza hatari inayozunguka mada hizi.</p> <p>Mwezeshaji anaweza kutumia maswali yafuatayo kuongoza mazungumzo:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Je! Unaweza kutambua vikundi vya watu walio puuzwa katika jamii walio katika hatari kubwa ya kuititia kutokujaliwa, kutokuonekana na kutengwa? » Je! Wewe au mtu wa karibu na wewe amepitia kutokujaliwa, kutoonekana, au kutengwa? » Je! Ulipitia yapi wakati wa kushughulika na hali hiyo? » Je! Ni vipi unaweza kumtambua mtu anayeshughulika na kutokujaliwa, kutoonekana na kutengwa? » Je! Ni vipi unaweza kumshawishi mtu asiyejaliwa, asiyeonekana na mwathirika wa kutengwa anayejikana kutafuta msaada wa kisaikolojia bila kuwababaisha? » Je! Tunaweza kufanya nini kuunda mazingira mazuri ya mwingiliano kwa kila mtu na kuepuka kesi za kutoonekana na kutengwa? » Je! Mtandao unachukua jukumu gani katika kukuza na / au kuzuia kesi za kutojaliwa na kutengwa? » Je! Jukumu la vijana ni nini ili kuzuia kesi za kutojaliwa na kutengwa? » Je! Kutengwa kulikofanyika ulimwenguni kwa sababu ya Covid-19 kuliathiri afya yako ya akili? <p>Muda: Dakika 50</p> |

| | |
|--|-----------------|
| 1.4 | Kufungwa |
| Kikao cha kumalizia ni muhimu kwani katika kikao cha kwanza washiriki watajadili na kuelezea hisia zinazohusiana na kutokujaliwa, kutokuonekana na kutengwa. Kwa sababu hii, angalau wakati wa kikao cha kwanza, mwezeshaji lazima ahakikishe kwamba mwisho wa semina, washiriki wanawenza kutengana na hawakui kwa kumbukumbu zenyenye uchungu ya zamani au mawazo hasi. Kwa hivyo, kikao hicho kinapaswa kufungwa na shughuli ya furaha. | |
| Muda: Dakika 10 | |

| SOMO LA 2 | |
|---|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuanzisha mbinu ya kisanii: ukumbi wa michezo wa kivuli. » Toa Mbinu ya kisanii ambayo itatumika wakati wa maabara hii, |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Chati mgeuzo » Kalamu za rangi na kalamu za kibao » Karatasi |
| UTENDO WA KAZI | |
| 2.1 | Utangulizi |
| Mbinu ya ukumbi wa maonyesho ya vivuli ni pana na inahusisha mambo mengi ya kuvutia ya kuchunguza. Kipindi chote kinalenga kuanzisha aina tofauti na vitu vinavyohitajika katika uundaji wa ukumbi wa michezo ya kivuli. Mwezeshaji atawasilisha kwa washiriki jinsi ya kutumia mbinu hii. Kabla ya kuanza kikao, mwezeshaji atapendekeza tendo la nguvu. | |
| Muda: Dakika 10 | |
| 2.2 | Uwasilishaji wa mbinu ya kisanii: ukumbi wa michezo wa kivuli |
| Mwezeshaji ataonyesha mbinu ya ufundi kwa kikundi. Habari zaidi na marejeleo ya kuona yanaweza kupatikana katika mwongozo huu. | |
| Mwezeshaji atagawanya kikundi kwa vikundi vidogo na achague aina tofauti ya mbinu ya ukumbi wa maonyesho ya kivuli kwa kila kundi. Watakuwa na wakati wa kutumia rasilimali zinazopatikana (mfano vidonge au simu mahsus) ili kuendelea kutafuta mbinu hiyo. | |
| Baadaye, mwezeshaji atawauliza washiriki kuunda hadithi kulingana na aina ya mbinu ya ukumbi wa maonyesho ya kivuli waliyo pewa. Kila hadithi itazungumzia kutojaliwa, kutokuonekana, au kutengwa. Mwezeshaji atapendekeza washiriki waingize katika hadithi zao maswala ya kisasa (mkurupuko wa Covid-19, maandamano ya umuhimu wa maisha nyeusi, nk). | |

| | |
|------------|--|
| | <p>Mara hadithi zitakapokuwa tayari, kila timu itawasilisha kwa kundi lote. Kikundi kitajadili na kuchagua moja inayoangazia sana mada ya maabara. Mara tu uamuzi utakapofanywa, utatumika kama mfano kurudia jinsi ya kuandika kisukuku cha hadithi, jinsi ya kuelezea wahusika na mpangilio, nk.</p> <p>Washiriki watauliza washiriki kutafakari jinsi mbinu ya ukumbi wa maonyesho inaweza kutumika kuwakilisha hadithi yao.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 40</p> |
| 2.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwezeshaji atafunga kikao kwa kurudia kwaufupi kilichofanywa na matarajio juu ya kikao kijacho. Hii inalenga kuweka washiriki wakishiriki na kukuza udadisi wao. Kukaa kwenye mduara, washiriki wataalikwa kushiriki juu ya hisia zao kwenye kikao, kama vile wanachopenda na wasichokipenda.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SEHEMU YA 3 | |
|-----------------------|---|
| Chini ya | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kuendelea kujadili juu ya kutojaliwa, kutengwa na kutoonekana, sababu zake na matokeo yake. » Anza kuunganisha mada ya vurugu na rasilimali mpya ya kisanii. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Rangi nyekundu / bluu / kijani / nyeusi » Karatasi » Kalamu za rangi na kalamu za kibao » Kadibodi ya kawaida » Kadi nyembamba » Kanda » Makasi » Kishikizo cha kubandika na kubandua (kinachojulikana kama Velcro) |
| UTENDO WA KAZI | |
| 3.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kikao hicho kitafunguliwa na marudio mafupi ya zile zilizotangulia.</p> <p>Muda: Dakika 5</p> |
| 3.2 | <p>Kaza mada</p> <p>Washiriki wataunda vikundi ili kubadilishana mawazo juu ya kuonekana na kujitenga. Halafu, wanayo tafakari yataandikwa na kujadiliwa ndani ya kila kikundi.</p> |

| | |
|------------|---|
| | <p>Halafu, mwezeshaji atawauliza vikundi maswali ya mazungumzo ya ziada, kama vile:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Je! Umefikiria nini juu ya kutojaliwa, kutoonekana na kujitenga kwa muda wa hii wiki? » Je! Umepitia moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja kwa muda wa wiki hii? » Je! Ulisikia vipi kuhusu mawazo na hisia ambazo zilitokea wakati wa vikao vyetu vya mwisho? <p>Muda: Dakika 50</p> |
| 3.3 | <p>Kubadilisha mtiririko wa mawazo</p> <p>Katika kikao hiki, mwezeshaji atakusanya vikundi pamoja ili kugawana matokeo ya kikao cha kuchangia mawazo kuhusu jinsi kutoonekana, kutengwa na kutojali huathiri vijana.</p> <p>Ili kuanza mchakato wa ubunifu ambao utasababisha kutoa yaliyomo kwenye video ya majoribio, washiriki wataalikwa kufikiria jinsi ukumbi wa michezo wa kivuli unaweza kutumika kuwalisha maoni yao na tafakari juu ya kutoonekana, kutengwa na kutojaliwa. Wanahimizwa kutumia vidonge au vifaa vingine kupata msukumo juu ya mada na mbinu. Wakati washiriki watakuwa wamekuja na maoni kadhaa, mwezeshaji atawaalika kujiandaa kwa kikao kifuatacho cha ubunifu.</p> <p>Muda: Dakika 30</p> |
| 3.4 | <p>Mazoezi ya ukumbi wa michezo ya kivuli</p> <p>Ili kuanza mazoezi ya ukumbi wa michezo ya kivuli, ni wakati wa kuunda vinyago vya kivuli kama mali ya shughuli hii. Ni nyenzo yenye nguvu na ya kipekee kwa ukumbi wa maonyesho ya kivuli.</p> <p>Vinyago ni nyuso mbili zinazoangalia pande kinyume, zimeunganishwa na kichwa cha mshiriki katika pembe ya digrii 45. Wanapotazama skrini, wanaweza kuona vinyago vyao kwenye wasifu, ambayo iko mbele yao kwenye skrini. Vinyago hivi havifanyi kazi kwa njia ya jadi kwani ni ngumu kwa washiriki kubonyeza sura zao dhidi ya skrini.</p> <p>Maelezo ya kubadilika: <i>Kuunda vitambaa vya kivuli</i></p> <ul style="list-style-type: none"> » Hii ni maagizo ya kuunda vitambaa vya kivuli. Mwezeshaji anahimizwa kujifunza hatua mapema ili waweze kusaidia washiriki katika kutekeleza shughuli hii. » Hakikisha washiriki wana vifaa muhimu vya kuunda vitambaa. » Kwa kila kikundi, wanaweza kuamua ni vinyago ngapi wanataka kuunda kulingana na mahitaji wa maoni yao. » Kwanza, tengeneza kitambaa cha kichwa kwa kila mshiriki kwa kukata kamba ya sentimita 7.5 ya kadibodi nyembamba. Inahitaji kuwa ndefu kidogo kuliko upana wa kichwa cha mshiriki. Kwa maneno mengine, pima kutoka paji la uso wake uzunguke hadi nyuma kichwa. » Ambatisha upande mmoja na mkanda wa kufunga na unganisha kichupo cha kishikizo cha kubandika na kubandua (ili iwe rahisi kukumbuka, tunaweza kuiita Velcro) kwa upande mwengine. |

| | |
|------------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> » Hakikisha kila mtu anayo kichupo cha Velcro kinacholingana kwenye upande uliowekwa kwani upande uliowekwa ni nje ya kichwa. Velcro itarekebishwa kwenda kwa kichwa kutoka ndani. » Baada ya kuamua juu ya mhusika, chora maelezo mafupi yenye jicho, mdomo, pua na maelezo ya kasoro, vitunguu, makovu, nk kwenye karatasi ya kadibodi. Wasifu huu lazima uwe mrefu zaidi kuliko wasifu wa mshiriki, ili umbile zao ziweze kufichwa. Yaani, chora pajji la uso, juu na chini ya kichwa cha mhusika kiwe kikubwa kuliko kichwa cha mshiriki. » Kata kichwa cha mhusika na urekebishe iwe sura ya mshiriki. » Hii ni upande moja tu wa kinyago. Tutahitaji kinyago zaidi ya moja. Chora na ukata nakala ya zaidi kwa upande mwengine. » Weka kichwa juu ya taji ya mshiriki, kisha ongeza maelezo mafupi juu ya hiyo kwa pembe ambayo inapaswa kupumzika kwenye mashavu ya muigizaji wako. Bomba upande huu kwenye ubao wa kichwa. » Weka wasifu mwengine kwenye shavu lingine, lakini kata mwisho wake ili kukutana na wasifu wa kwanza. Baada ya hayo, bandika mwisho huu juu yake na ubandike sehemu iliyobaki kufuatilia mstari wa wasifu wa pili. » Wakati vinyago vimekamilika, kila mtu anapaswa kuwa na "X „wakati anatazamwa kutoka juu. » Washiriki wanaweza kutazama skrini na kuonyesha wasifu mmoja tu kwa wakati mmoja. Muigizaji akibadilisha pembe, anaweza kufunua upande mwengine wa kinyago. » Ili kusaidia mchakato wa kutengeneza vinyago vya kivuli, mfano unaofuata wa hatua kwa hatua utaambatanishwa kwenye Kiambatisho II, „Marejeo ya Kuonekana". |
| | Muda: Dakika 40 |
| 3.5 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kikao, kila timu itaonyesha bidhaa zao kwa kundi na kuelezea dhana zilizo nyuma yao. Mwezeshaji attachukua fursa ya wakati huu kutambua mafanikio na kutatua mashaka ambayo yanaweza kutokea kuhusu michakato.</p> |
| | Muda: Dakika 10 |

| SOMO 4 | |
|---------------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Taja hadithi. » Chunguza na ufasilie fomu ya hadithi ya usikilizaji wa kuona kwa sauti . |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Karatasi » Kalamu zilizo na rangi na kalamu za kibao » Hadithi zilizoundwa katika kikao kilichopita » Vinyago vilivyoundwa katika vikao vilivyopita » Seti ya kiolezo za kuelezea hadithi na kuunda bidhaa ya(kiambatisho) |

| UTENDO WA KAZI | |
|----------------|--|
| 4.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Mara washiriki wanapotazama wenyewe kwamba sio ngumu sana kwao kuunda hadithi, wanahitaji kufafanua ujumbe ambao wanataka kueneza. Kipindi kitaanzishwa na muhtasari mfupi wa kile kimefanywa hadi sasa.</p> <p>Muda: Dakika 15</p> |
| 4.2 | <p>Uundaji wa simulizi</p> <p>Baadhi ya sehemu za video zitaonyeshwa kwa washiriki ili waweze kuona msukumo juu ya kutojaliwa, kutokuonekana na kutengwa. Kisha, mwezeshaji atawauliza washiriki kufanya uchambuzi mfupi wa maudhui yao kwa lengo la kuyachunguza na kupata msukumo wa video yao wenyewe.</p> <p>Baadaye, washiriki wanapaswa kuunda rasimu ya kwanza ya hadithi, kwa kuzingatia pembejeo kutoka kwa shughuli iliyopita na uchangiaji wa mawazo na mawasiliano katika vikao vilivypita.</p> <p>Katika hatua hii, mwezeshaji anaweza kuuliza washiriki kufanya kazi katika vikundi vidogo kuunda hadithi tofauti au awaulize wauunde hadithi moja pamoja. Katika kesi hii ya pili, mwezeshaji atahakikisha kwamba wote wamejumuishwa kwenye mchakato.</p> <p>Mwezeshaji atawasaidia kwa kutaja kiambatisho cha "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti ". Katika mwongozo huu, mwezeshaji atapata sehemu inayoelezea muundo wa msingi wa kielelezo cha simulizi, pamoja na violezo kadhaa zinazoweza kuwa muhimu kwa uundaji wa hadithi.</p> <p>Wakati hadithi imenorodheshwa, washiriki wanaweza kuanza kufikiria juu ya jinsi wangependa kuiwakilisha kuititia maudhui ya kuona kwa sauti na uzalishaji.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 40</p> |
| 4.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwishohe wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kuja, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO 5 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Fanya ukumbi wa michezo wa kivuli. » Fafanua jinsi ya kutumia mbinu kutoa maudhui ya kuona kwa sauti. |
| Vyombo vya | <ul style="list-style-type: none"> » Tarakilishi » Projekta » Vifaa vya kurekodi video » Nyenzo za kutengeneza vinyago na silika za ujenzi |
| UTENDO WA KAZI | |
| 5.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Kuanziaa kikao, fanya muhtasari mfupi wa kile ambacho kimefanywa hadi sasa na waulize washiriki maoni yao.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 5.2 | <p>Unganisha mbinu ya kisanii</p> <p>Katika kikao hiki, mwezeshaji atawahimiza washiriki kutafuta njia ya kujumuika kuwakilisha hadithi zao kwa kutumia mbinu ya ukumbi wa maonyesho ya kivuli na vinyago viliyoundwa hapo awali.</p> <p>Kabla ya kufafanua video ya majoribio ya mwisho itaonekana, washiriki wataatumia mbinu ya ukumbi wa michezo ya kivuli kuwakilisha hadithi yao. Kupitia zoezi hili, watapata maono bora ya jinsi wanataka kutumia mbinu kuunda maudhui ya kuona kwa sauti .</p> <p>Hii itakuwa wakati wa majoribio na uchunguzi. Washiriki wanapaswa kuunda na kutumia silika au miili yao kuwakilisha hadithi. Kufanya video zingine za vipindi hivi vitasaidia mshiriki kuamua ni mbinu gani wanataka kutumia katika awamu ya uzalishaji kwa kila onyesho la hadithi.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 40</p> |
| 5.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwisho wa kikao, mwezeshaji atakubali mafanikio na atatatua mashaka ambayo yanaweza kutokea, pia uwaombe washiriki kutoa maoni yao juu ya kikao.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

MKUTANO 6

| | |
|-----------------------|--|
| Muda | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Kukamilisha awamu ya kabla ya uzalishaji. » Anzisha utengenezaji wa maudhui ya hadithi, ukitumia mbinu ya majaribio ya picha. » Jiandae kwa awamu ya uzalishaji wa kuona kwa sauti. |
| Vyombo | <ul style="list-style-type: none"> » Violezo vilivyojazwa katika kikao iliyopita kuelezea hadithi » Kiolezo kipyta cha kuwezesha mchakato wa uzalishaji wa matunzio » Karatasi » Kalamu za rangi na kalamu za kibao |
| UTENDO WA KAZI | |
| 6.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Katika hatua hii, hadithi inapaswa kuainishwa na washiriki wote wanapaswa kuelewa vyema muhtasari wake. Kuanzia kikao hiki, inashauriwa kurudia kwa ufupi hadithi pamoja na mbinu ambazo zitatumika kuiwakilisha, kabla ya kufikiria kuhusu mabadiliko yake katika maudhui ya kuona kwa sauti.</p> <p>Mwezeshaji anaweza chagua kuanzia kikao kama anavyoona inafaa, lakini imeombewa kuwaongoza washiriki moja kwa moja kwenye uumbaji.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 6.2 | <p>Uundaji wa njia ya kurekodi</p> <p>Kwa wakati huu, kikundi kinahitaji kupanga mchakato wa uzalishaji wa bidhaa ya kuona kwa sauti kutoka kwa ubao wa hadithi uliyotengenezwa hapo awali. Violezo vingine vinaweza kutumika kuwezesha mchakato huu (kiolezo cha kuvunjika kwa kipande cha picha ya video, kiolezo cha muhtasari wa hatua na kiolezo cha ratiba ya shuti).</p> <p>Baada ya kugawa kazi kati ya washiriki, njia ya utengenezaji wa bidhaa ya kuona kwa sauti itakuwa tayari. Washiriki wanapaswa kusambaza kazi kwa uhuru, kwa kuzingatia pia uzoefu wao katika maabara ya hapo awali. Wanawenza kutaka kuwa na kazi tofauti au la. Mwezeshaji atahakikisha washiriki wapya wanaelewa michakato na wanashiriki kikamilifu.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 40</p> |
| 6.3 | <p>Kufungwa</p> <p>Mwezeshaji anaweza kutumia kikao hiki kujadili na washiriki changamoto kadhaa ambazo wamekutana nazo wakati wa uundaji. Shughuli hii leta furaha kwa kuunda kicheko na tafakari za kusaidia kwa vikao vilivybaki vya uundaji.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |

| SOMO 7 | |
|----------------|---|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Fanya uzalishaji wa kuona kwa sauti . » Anzisha kipindi cha uhariri. |
| Vyombo vya | <ul style="list-style-type: none"> » Vifaa vya kurekodi video » Viwango vilivyojazwa katika vikao vya awali » Vifaa ambavyo vinapaswa kuonekana katika kila onyesho » Vidonge (au vifaa vingine) ambapo programu ya uhariri wa video imewekwa. Itakuwa muhimu kuwa na toleo la malipo ili kupata chaguzi za kuhariri za kutosha |
| UTENDO WA KAZI | |
| 7.1 | <p>Utangulizi</p> <p>Mwishowe ni wakati wa kutengeneza video kama ilivyopangwa wakati wa vipindi vya awali. Washiriki wanapaswa kufahamu maandishi na mpangilio wa vipande vya picha za video. Kikao hiki kinaweza kufunguliwa na mchezo wa nishati, ambao unalenga kuunda mazingira mazuri ya kutekeleza awamu ya mwisho ya semina.</p> <p>Muda: Dakika 10</p> |
| 7.2 | <p>Uzalishaji wa kuona kwa sauti: Wakati wa shuti!</p> <p>Katika kikao hiki, washiriki wataandika rekodi onyesho lote la hadithi kwa kufuata ubao wa hadithi. Ni muhimu kwa washiriki wote wa timu kushiriki katika mchakato mzima, kutoka kwa kushughulikia vidonge hadi mpangilio wa picha za kurekodiwa. Wawezeshaji wanaweza kuiongoza timu katika kushiriki jukumu na watahakikishia washiriki tofauti wametumia vifaa vya kiufundi.</p> <p>Kielezeo cha "Mchakato wa Uzalishaji wa kuona kwa sauti " itakuwa muhimu sana kwa mazoezi haya. Washiriki watapata maoni na mapendekezo juu ya jinsi ya kuunda fremu na harakati za kamera.</p> <p>Hata ingawa washiriki wengine watakuwa na uzoefu wa kuhariri, ni muhimu kwamba kila mshiriki wa timu anapata nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri.</p> <p>Muda: Saa 1 dakika 20</p> |

7.3**Awamu ya uhariri wa video**

Katika mwisho wa rekodi, washiriki wataendelea kwenye hatua ya uhariri. Hapa, inahitajika timu ziwe katika nafasi nzuri, ili kutoa fursa kwa wanachama wote wa timu kuona picha na kupata kibao. Hata ingawa washiriki wengine wanaweza kuwa na uzoefu katika uhariri, ni muhimu kila mshiriki wa timu apate nafasi ya kuhusika katika mchakato wa uhariri. Mwezeshaji pia anapaswa kuwa mwangalifu kwa mahitaji yoyote ya washiriki. Wengine wa washiriki walio na maarifa juu ya uhariri wanaweza kusaidia kwenye ufunzaji wa rika kwa njia siyo ya kutisha.

Katika hatua hii, mwezeshaji hapaswi kutarajia kupata toleo la mwisho la video. Katika kipindi hiki, washiriki wana uhuru wa kujaribu na kuchunguza chaguzi zote za kuhariri zinazotolewa na programu. Uchunguzi huu utapeana maoni na msukumo mpya kuunda toleo la mwisho la video. Mwezeshaji atachochea majadiliano ya kikundi na kubadilishana juu ya uwezekano wote wao wa kuunda video nzuri.

Katika hatua hii, vikundi tofauti vinaweza kufanya kazi kando na kukagua njia zote za uhariri zinazotolewa na programu ya uhariri wa video.

Muda: Dakika 20

7.4**Kufungwa**

Wawezeshaji watafunga kikao kwa kukusanya maoni ya washiriki juu ya mazoea na mafunzo kwa jumla. Mshiriki anaweza kutafakari juu ya mchango wake binafsi na kazi yao kama timu.

Muda: Dakika 10

SOMO 8

| | |
|---------|--|
| Muda wa | Masaa 2 |
| Malengo | <ul style="list-style-type: none"> » Maliza mchakato wa uhariri. » Angalia video ya majoribio ya mwisho na ushiriki maoni kuihusu. » Funga jalada la 4 la REC na mpango mzima wa REC. |
| Zana | <ul style="list-style-type: none"> » Ubao (au vifaa vingine) na programu ya uhariri wa video iliyosanikishwa » Projekta |

UTENDO WA KAZI**8.1****Utangulizi**

Kikao cha mwisho cha maabara kitatolewa kabisa kwa uhariri wa video. Kwa kuwa washiriki watafanya kazi hasa kwa kutumia vifaa, inashauriwa kuanza kikao kwa kufanya mchezo wa nguvu.

Muda: Dakika 10

8.2

Uhariri na kukamilisha video

Wakati huu wa mwisho wa semina, washiriki watakamilisha mchakato wa uhariri ambao ulianzwa katika kikao kilichopita. Kila kikundi kinapewa kazi ya kuhariri onyesho kadhaa. Halafu, watawekwa pamoja kwenye kifaa fulani kuhitimisha kuhariri na kuunda video ya majoribio ya mwisho.

Ili kuwahakikishia washiriki wote wanaweza kuona mchakato mzima, wakati picha zote ziko tayari, mwezeshaji anaweza kuonyesha mukutano wao wa mwisho wa video kwa kutumia projekta. Washiriki wanaweza kutekeleza uhariri wa mwisho pamoja kwa kufanya kazi kwenye kifaa kimoja wakati wanashiriki skrini na timu yote.

Mara tu washiriki wote wakikubaliana na matokeo ya mwisho ya uhariri, video itakamilika na kuhifadhiwa. Kila mtu atatazama video pamoja. Halafu, washiriki watalazimika kupata kichwa cha video yao na kuandika tangazo fupi ili kubaini ujumbe wanaotaka kupeleka kupertia hiyo.

Muda: Dakika 70

8.3

Kufungwa kwa Jalada la REC

Sababu hiki kitakuwa kikao cha mwisho na Maabara ya mwisho, maoni sio tu kwa jalada la 5, bali pia kwa mpango wa REC kwa ujumla.

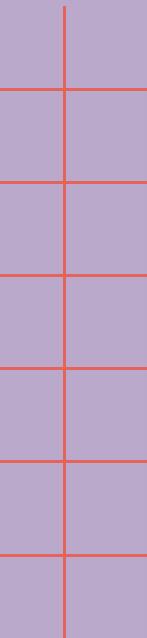
Washiriki wote wataulizwa kutoa maoni. Wataalikwa kuzungumza juu ya jinsi walivyoohisi wakati wa mazoezi ya programu hiyo kwa ujumla, kile walichofurahiya zaidi, wakati wa kufurahisha zaidi na ngumu zaidi.

Kikao kitafungwa kwa nguvu, inayotumia tasnifu ya uunganisho kuwafanya washiriki kujua umuhimu wa mchangano na kazi yao kama timu. Shughuli hii inapaswa kuimarisha hali ya kuwa pamoja, ambayo inaweza kuhamasisha washiriki kusaidiana katika siku zijazo.

Maelezo ya kubadilika: Viunganisho

- » Kusanya kila mtu kwenye duara.
- » Mpe mtu aliye kwenye mzunguko mpira wa uzi na mueleze ashike mwisho mmoja wa uzi.
- » Kisha wanapaswa kuchagua mtu mwingine mahali pengine kwenye duara na kusema jambo zuri ambalo wamejifunza juu ya mtu huyo, ustadi au tabia aliyonayo au kitu ambacho alifanya wakati wa maabara.
- » Anapaswa kutupa mpira wa uzi kwa mtu huyo wakati bado anashikilia mwisho mmoja.
- » Mtu anayefuata anafanya vivyo hivyo.
- » Wakati kila mtu anashikilia kipande cha uzi, mwezeshaji anaweza kuzungumza juu ya jinsi wameunganishwa kwa njia mpya wakati wa vikao.
- » Anaweza kukata katikati ya uzi, na kuacha kila mtu akiwa na kipande ambacho anaweza kuchukua kama ukumbusho wa uzoefu wa REC.

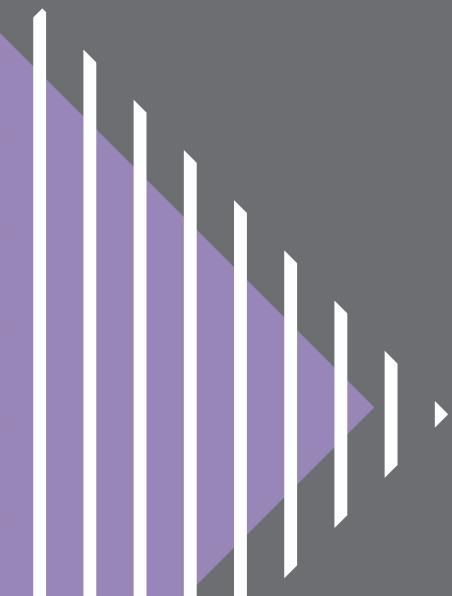
Muda: Dakika 40





Kiambatisho cha I

Mchakato wa uzalishaji
wa filamu





Kiambatisho hiki cha kwanza cha mwongozo wa njia ya REC kimeandaliwa ili kutoa msaada muhimu kwa wafanyakazi vijana - haswa kwa wale ambao wana uzoefu mdogo katika uzalishaji wa sauti-kutekeleza mpango wa REC na kuwaongoza vijana kuelekea katika uundaji wa video za majaribio zenye maana.

Kwanza, video ya majaribio huunda lugha yake yenye kuititia uchanganuzi muhimu wa msingi wa **lugha ya kuona kwa sauti** na **simulizi**. Ili kuvunja sheria za kawaida za bidhaa za kuona kwa sauti ambazo zinajengwa kwa kawaida, ni muhimu kuelewa jinsi ujumbe wa kuona kwa sauti unaundwa kwa jumla kuititia sheria hizo. Kwa hivyo, lengo la mwongozo huu ni kubaini mambo ya msingi ya **utengenezaji wa kuona kwa sauti** na kufunua mchakato unaosababisha kutunga na kutambulisha kipande cha kuona kwa sauti. Mara tu watakapo fahamu dhana hii, wafanyakazi vijana wataweza kuhamasisha washiriki wa REC kujumuisha majaribio katika mchakato huu, ili waweze kuunda bidhaa za ubunifu wa kuona kwa sauti .

Bidhaa ya kuona kwa sauti inaweza kuwa na ushawishi katika kueneza ujumbe. Kwa sababu hiyo, maudhui ya kuona kwa sauti huchaguliwa kwa mradi wa REC ili kuruhusu vijana kusambaza utamaduni usio na vurugu. Kuititia mwongozo huu mfupi, maagizo kadhaa yatapendekezwa kusaidia mchakato wa jumla ya utengenezaji wa kuona kwa sauti . Inatia ndani **uzalishaji wa kabla, uzalishaji na awamu za baada ya uzalishaji**. Kabla ya kuchunguza awamu hizi, itakuwa muhimu kuwa na muhtasari mfupi wa mchakato wa utengenezaji wa kuona kwa sauti na majukumu muhimu ambayo yanahuksika nayo.

Maelezo ya jumla ya mchakato wa uzalishaji wa kuona kwa sauti

Lengo kuu la mchakato wa utengenezaji wa kuona kwa sauti ni **kuwasiliana**. Lugha ya kuona kwa sauti inalenga njia ya mawasiliano kuititia **sauti na picha**. Inahusisha mfumo wa mawasiliano utumiao viungo vingi vya binadamu (sauti na taswira) ambao hufanyika kuititia uzoefu wa umoja. Hii inamaanisha kuwa vitu vyake vina maana tu vikiwa pamoja. Ujenzi wa kuona kwa sauti unafanana na fumbo kwenye umoja wa vipande kadhaa vinavyounda matokeo dhahiri.

Vitu kuu vya lugha ya kuona kwa sauti vimejengwa katika historia yote ya **sinema**. Katika siku zetu, sheria hizi ni lugha ya ulimwengu ambayo hufanya ujenzi wa bidhaa za kuona kwa sauti zinawezekana. Kwa hivyo, kuelewa sheria ni muhimu kukamilisha malengo ya mradi wetu.

Utaratibu wa kuona kwa sauti unafanya kazi kwa hatua za uumbaji, ambayo inajulikana kama **uzalishaji wa kabla, uzalishaji wa utengenezaji na uchapisho** (MasterClass, 2020).

Awamu ya uzalishaji wa kabla kwa ujumla hujengwa katika **hatua ya maendeleo**, ambapo maelezo yote ya awali ya filamu hupangwa kabla ya kuingia utengenezaji wa kabla. **Uzalishaji wa kabla** wa mradi wa filamu ni hatua ya kupanga, ambayo huweka maono ya jumla ya mradi huo. Katika kipindi hiki, majukumu kadhaa yanahusika katika mchakato wa uzalishaji, haswa **mtayarishaji na mkurugenzi**. Wao hufanya maamuzi juu ya ujumbe wa kusambaza, njia ya kutekeleza mradi na madhumuni ya mradi wa kuona kwa sauti. Wakati huo huo, timu na majukumu ya kazi tayari yameanzishwa. Utayarishaji pia unajumuisha kukamilisha **maandishi ya shuti**, kupata maonyesho ya **shuti**, kutambua **bajeti** ya uzalishaji, kuanzisha **ratiba ya shuti** kufikiria na kuamua **vifaa** vipi vinahitajika na **waigizaji**.

Awamu ya uzalishaji ni wakati ambapo wazo na dhana zinakuwa kweli. Kwa maneno mengine, shuti zinaanza katika hatua hii. Ratiba ya shuti husaidia kupanga na kuwa na muhtasari bora wa mchakato wa uzalishaji. Urefu wa awamu hii unategemea aina ya filamu ambayo itatengenezwa.

Awamu ya baada ya uzalishaji ni mchakato wa mwisho ambapo vifaa vya sauti na vya kuona vimehaririwa, kukatwa na kuwekwa pamoja kuunda filamu. Mchakato wa **uhariri** unaweza kuhusisha marekebisho, kufupishwa, kupanga na marekebisho mengine mengi. Hatua hii inatekelezwa kwa kusudi la kutengeneza kazi sahihi, thabiti na kamili. Katika mwisho wa hatua hii, video itakuwa tayari kusambazwa na mwishowe kufikia watazamaji.

Awamu hizi zote tatu zitachunguzwa katika mfumo wa **mpango wa REC**. Washiriki wa Jalada la REC watahusika katika hatua za maendeleo, uzalishaji wa kabla, uzalishaji na utengenezaji wa uzalishaji wa baadaye. Wakati wa awamu ya kwanza, wataalikwa kutafakari mada zilizoshughulikiwa na mradi na kuunda hadithi wanayotaka kuwakilisha kwenye skrini. Baada ya hapo, wanalahisimika kuunda maudhui na kuitia sehemu ya upigaji shuti. Mwishowe, watabadilisha vifaa vya sauti na vya kuona walivyonavyo kwa mradi huo. Pia wataenda kumaliza na kusambaza filamu yao. Kwa kuwa lengo kuu ni kutengeneza filamu ya **majaribio** ni jambo la msingi katika awamu hizi zote.

MAJUKUMU KATIKA UZALISHAJI WA VIDEO

Nafasi ambazo zinahusika katika utengenezaji wa sinema zinatofautiana, kulingana na kiwango cha mradi. Kwa mfano katika uzalishaji wa video ndogo, majukumu yafuatayo huhusika: wakurugenzi, wazalishaji, watungaji, watafiti, wataalamu wa taa, wasanii wa ubao wa hadithi, **vipaji** (watendaji), rekodi wa **sauti, wasanii wa vipodozi, waendeshaji wa kamera, na wauzaji wa vinjari** na **wahariri**.

Wakurugenzi wana maamuzi ya mwisho ya kisanii juu ya filamu, lakini watayarishaji wanaweza kuwa walihusika katika mradi kwa muda mrefu zaidi. Watayarishaji hupanga kila nyanja ya mradi, kusimamia bajeti na kukusanya timu ya uzalishaji kati ya mambo mengine. Kwa upande mwingine, wakurugenzi huongoza talanta na husimamia mambo ya kiufundi. Waongozaji wana mawazo ya ubunifu nyuma ya shoo zote za filamu.

Wakati huo huo, jukumu lingine muhimu ni la **wahariri**. Kwa kihistoria, kazi yao ilikuwa rahisi sana kwani walikata tu na kushikamana pamoja shoti zilizopigwa kwenye filamu ili kupata mtiririko sahihi wa hadithi. Teknolojia iendeleavyo, mchakato huu umekuwa mgumu sana na wahariri lazima wawe maalum sana kusawazisha matarajio ya wateja (Vossen, 2018).

Majukumu mengine mengi yanahusika katika utengenezaji wa maandishi ya kuona kwa sauti, ingawa tunazingatia maelezo haya mafupi yanatosha kutoa muhtasari wa mchakato wa washiriki wa programu ya REC na kuwafanya waelewe kuwa ingawa ni kwa kiwango kidogo, wana uwezo wa kushiriki kwa shauku katika mradi huo. Kwa kuongezea, **ushiriki wao** ni muhimu kufikia matokeo bora.

Katika mfumo wa mpango wa REC, kadri uwezavyo, talanta za vijana watengenezaji filamu zitakaguliwa na kuthaminiwa. Ikiwa baadhi yao wanaonyesha mtazamo fulani wa kutekeleza majukumu fulani, wanapaswa kuzingatiwa na kutiwa moyo. Washiriki wengine wanaweza kuwa na hamu zaidi katika hatua ya uhariri kuliko wakati wa kuunda hadithi, wengine wanaweza kuwa na hamu zaidi ya kuandaampangilio kuliko kutenda, kwa mfano.

Mtazamo na masilahi ya mtu binafsi yanapaswa kuzingatiwa, ingawa washiriki wote wa programu ya REC bado wanahitaji kuipa kipaumbele mchakato mzima wa utengenezaji wa kuona kwa sauti. Washiriki watafanya kazi kama timu na lengo ambalo limefuanana: kueneza ujumbe fulani. Ili kufanikisha kusudi hili, wawezeshaji wataongoza kuitia hatua za utengenezaji, uzalishaji na baada ya uzalishaji; kutoka kwa kutafakari juu ya mada, ufanuzi wa ujumbe, hadi kukamilika kwa filamu ya majaribio.

AWAMU YA-UZALISHAJI

Hii ni hatua ya kwanza ya utengenezaji wa kuona kwa sauti. Inayo hatua tofauti, ambazo lengo kuu ni uundaji wa hadithi na utayarishaji wa uzalishaji.

HATUA YA 1: pata msukumo

Uundaji wa hadithi huanza na kupendezwa na jambo fulani. Kwa upande wa mpango wa REC, mada ni juu ya dhuluma, ingawa kama ilivyoainishwa katika sehemu nyine ya mwongozo huu, mbinu pia inaweza kubadilishwa kushughulikia mada zingine.

Vikao vyta kwanza vya maabara tano za REC zilizoandalishi zimetengenezwa ili kuchochea tafakari ya vijana juu ya mada zinazohusiana na ukatili. Kupitia mienendo ya majadiliano ya kikundi, washiriki watapata msukumo wa kufafanua **ujumbe** wanaotaka kueneza. Pamoja na wawezeshaji, wataanza kujibu maswali matatu ya muhimu kama msingi wa uzalishaji wote wa sauti:

Je! Ni ujumbe gani ambao tunataka kusambaza kwa watazamaji?

Je! Ni nini lengo la bidhaa yetu ya kuona kwa sauti? Je! Tunataka kudhoofisha aina gani ya hisia?

Je! Ni muundo upi utaunda hadithi yetu?

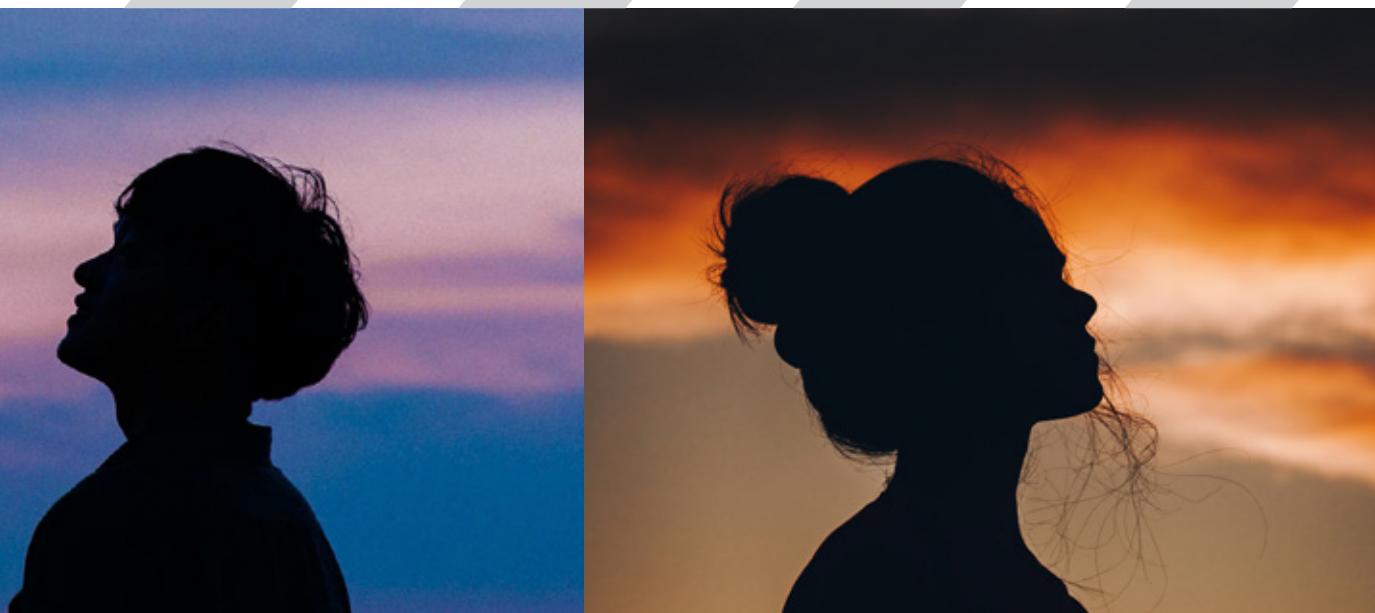
Wanapopata majibu ya maswali hayo, kikundi kitakuwa na maono dhahiri ya mradi wao wa kuona kwa sauti. Hatua hii inaweza kukuzwa kwa **kuchangia mawazo** na kutumia **ramani za akili**. Washiriki wanahitaji kushiriki kikamilifu katika shughuli hizi ili kubadilishana uzoefu, hisia, hisia, mitazamo. Kama matokeo, mchakato huu utapata ujumbe wenye maana wa kusambaza.

HATUA YA 2: rasimu ya hadithi

Baada ya kuchunguza mada ya kina, vijana watakuja na **ujumbe** ambao wangependa kueneza kupitia maudhui yao ya kuona kwa sauti. Washiriki wataanza kuandaa **hadithi** wanataka kuambia. Hadithi huanza na hali ya awali, ambayo mfululizo wa matukio utaanza kutokea. Mlolongo wa matukio utafikia **kilele** wakati tukio lisilotarajijiwa linapotokea, na kusababisha mzozo ambao unapaswa kutatuliwa. Mlolongo pia unaweza kuwa na aina ya safu ya changamoto ambazo wahusika wakuu wanapitia wa kujaribu kupata kile wanachotaka, wakati kilele huwaona wakifaulu au wanashindwa kufikia lengo lao.

Muda uliopendekezwa wa video ya majoribio inayozalishwa katika mfumo wa Jalada la REC ni kati ya **2** hadi **dakika 8**, kwa hivyo kumbuka kuwa mlolongo wa matukio unapaswa kuwekwa rahisi.





HATUA YA 3: muhtasari wahusika

Ingawa katika mfumo wa Jalada la REC, lengo ni utengenezaji wa bidhaa fupi za kuona kwa sauti, itakuwa muhimu sana kufanya juhudini kadhaa za kuunda **wahusika** wa hadithi. Ubunifu wao unapaswa kujumuisha wasifu wa kisaikolojia ambao **mitazamo, uwezo, maadili** na **kasoro** za wahusika, na vile vile **ladha** na **mtindo wa maisha** hufafanuliwa kwa maelezo.

Wakati wa kuunda mhusika, kuna mambo mengi ambayo yanapaswa kuzingatiwa: takwimu za kimsingi (jina, umri, utaifa, hali ya uchumi, nk); **hali za mwili** (pamoja na sifa za kutofautisha, afya, mtindo, nk); **sifa za akili/kiakili/utu** na **tabia** (msingi wa elimu, aliypitia kimaisha, nk); **tabia za kihemko** (mkaapweke au aliyewazi, busara au isiyo na maana, nk). Mwishowe, ni muhimu pia kufafanua jinsi kila mhusika anahuksika katika hadithi (Waandishi, waandishi wa nd).

Mwezeshaji atawauliza washiriki kutumia ubunifu wao kuelezea wahusika wa hadithi. Kwa kuwa hadithi imeandaliwa katika awamu iliyopita, washiriki wanaweza kuwa tayari wameunda maono ya wahusika. Kwa hivyo, ili kuchochea mchakato huu, wawezeshaji wanaweza kupendekeza maswali kadhaa ya kutafakari au kuunda kiolezo pamoja na vitu vilivyoonyeshwa hapo juu.

Washiriki pia wanahitaji kupata **msukumo** kutoka kwa fasihi zilizopo, kwani zinapeana chanzo kubwa cha msukumo wa uumbaji wa wahusika. Walakini, ubaguzi wa mapokeo unapaswa kuepukwa kwani mara nyingi huimarisha maoni hasi. Kitendo cha kupendeza cha kufanya na kikundi ili kuunda wahusika wa kupendeza ni **kutupilia mbali** ubaguzi wa mapokeo. Ili kufanya hivyo, wawezeshaji wanaweza kuuliza washiriki kuwa wabunifu zaidi na wafikirie juu ya mchanganyiko usio wa kawaida wa tabia (kwa mfano, mjenzi wa mwili mwenye shauku ya kupanga maua).



HATUA YA 4: muhtasari wa mpangilio

M pangilio wa hadithi ni muktadha unaoelezea hali ambapo inafanyika, pamoja na **wakati, mahali** na **mazingira**. Kila sehemu katika kisa cha hadithi husaidia kujenga hisia, njama, na na ukuzaji wa watusika wa hadithi. Mpangilio wa hadithi ni muhimu kuunganisha vitu vyote vya hadithi na kuboresha mtiririko wa hadithi.

Ili kusaidia washiriki kuelezea mpangilio, maswali haya yanaweza kuulizwa:

Hadithi hiyo inafanyika lini?

Hadithi hiyo inafanyika wapi?

Hali ya kijamii iko vipi?

Katika hatua hii, kikundi cha vijana watengenezaji filamu hawapaswi kufikiria juu ya mbinu ya kuwakilisha mpangilio. Vitu kama vile **mtazamo, kiwango, pembe ya kamera, uwasho** n.k, inapaswa kuzingatiwa baadaye. Walakini, wanaweza kuhimizwa kufikiria jinsi nafasi zinazopatikana zinaweza kupambwa au kurekebishwa ili kufikia matokeo yanayotarajiwa.

HATUA YA 5: muhtasari wa hadithi

Mara tu mambo kuu ya hadithi yameamuliwa, sasa ni wakati wa kukuza **njama ya hadithi**.

Njama za hadithi zinaweza kutofautiana kutoka rahisi hadi miundo ngumu ya kuingiliana. Siku hizi, waandishi wa skrini kwa ujumla huunda miundo ya vitendo vitatu inayoundwa na **mpangilio, makabiliano, na suluhihisho**. Matendo yameunganishwa na sehemu mbili za kugeuza, ya kwanza ni kuunganisha **kucheza kwa I na kucheza kwa II**, wakati huo huo ya pili ni kuunganisha **kucheza kwa II na kucheza kwa Tatu**.

Ili kuendeleza mchakato wa uzalishaji unaofuata, kikundi kinapaswa kuunda visukuku vya njama nzuri, kwa kuzingatia alama zifuatazo (Sánchez, sd):

1. Ingawa **urefu** wa sarafu ya njama inaweza kutofautiana, muhtasari kama huo haupaswi kuenda zaidi ya ukurasa mmoja au mbili. (takriban maneno 500 au 1000).
2. Muhtasari wa njama huandikwa kwa **kusudi ya kujulisha** tu: kutumia maoni ya mtu wa tatu, kutumia vitenzi vya sasa na kufunua ukweli katika mpangilio wa wakati kwa kadiri iwezekanavyo.
3. Ni **muhtasari** rahisi wa hadithi. Haupaswi kujumuisha maelezo au mazungumzo na haufai kurejelea mbinu au dhana za hadithi (msimulizi, mtazamo wa maoni, njia itakayotumika, migogoro, mzozo, matokeo, nk).
4. Katika njama ya hadithi, eleza tu matukio na hatua zinazohusika kwa **maendeleo** ya njama.
5. Katika tukio ambalo hadithi imeundwa na **mistari kadhaa ya hatua**, inapaswa kuonyeshwa jinsi hatua inaendelea katika kila mmoja yao.
6. Njia ambayo **wahusika** hurejelewa, kwa jumla, inapaswa kuwa sawa kila wakati; jina lao la kwanza, jina la mwisho, jina la utani, kazi na mengine. Kwa mfano, ikiwa tayari tunarejelea mhusika kwa jina la kwanza, anapaswa kutajwa na jina la kwanza kwenye kisukuku chote cha njama.
7. Katika muhtasari wa njama, hadithi nzima inapaswa kuambiwa, pamoja na **matokeo** au **hitimisho**.

Baada ya utengenezaji wa muhtasari wa njama, kikundi kitaulizwa kuunda **muhtasari wa hatua**. Hii ni repoti ya onyesho baada ya onyesho ya kile kinachotokea katika hadithi; ni ripoti kamili ya hadithi inayoelezea kila hafla ya njama (Beemgee, nd).

Kipande cha filamu kwa ujumla huchukuliwa kama hatua katika sehemu moja na wakati unaoendelea. Utaratibu huu huwezesha kuelewa jinsi matukio ya mtu binafsi yanahusiana katika mlolongo wa sababu na athari. Muhtasari wa hatua unaweza kusomwa kama mpango wa mwandishi wa ujenzi wa simulizi.

Kwa muhtasari, muhtasari wa hatua huruhusu kugawa hadithi hiyo katika vipande vya picha na kukusanya maelezo yote ya kila tukio ambalo litarekodiwa. Hii itasaidia kuwa na mpango bora wa **vipindi vya kurekodi filamu** na kuwa na uwazi zaidi juu ya wakati utakaochukuliwa kuunda filamu.

Baadhi ya masuala ambayo lazima iwekwe katika hatua muhtasari ni: **idadi ya vipande vya picha**, laini ya kuonyesha pahali na wakati, **alamu inayoonyesha mwisho wa kipande cha picha cha filamu, wahusika wa kipande cha picha cha filamu, hatua ya kipande cha picha cha filamu, mzozano, kumalia/swali** kati na **maelezo ya kipande cha picha cha filamu**.

Mara tu muhtasari wa hatua ukiwa tayari, ni muhimu kuunda **maandishi ya kiufundi** ili kutaja mbinu zitakazotumiwa, kama vile **harakati za kamera, sauti iliyoko, mwangaza**, nk. Katika mfumo wa Jalada la REC, mbinu za video za majaribio zinaruhusu Uboreshaji au ubadilikaji katika mwelekeo wa kiufundi. Kwa hivyo, uundaji wa maandishi ya kiufundi unaweza kurukwa ili washiriki wahisi huru kufanya majaribio anuwai kwa kujaribu mbinu tofauti wakati wa mchakato wa kupiga picha za filamu.



Walakini, muhtasari wa hatua huzingatia mbinu za kisanii ambazo zitatumika katika Jalada la REC. **Kuona** na za **mbinu za sanaa za plastiki** pia zitatumika kama rasilimali kuu kuwakilisha yaliyomo.

HATUA YA 6: kutengeneza utengamano wa tukio

Wakati vikundi vimekuwa hadithi, maoni ya jinsi ya kuibadilisha kuwa maudhui ya kuona kwa sauti yanaweza kuwa yameibuka. Wakati wa maabara ya jumla ya REC, vijana watapata nafasi ya kuboresha usemi wao wa **kisanii** na kupata njia mpya za kuwakilisha ujumbe wao. Taratibu hizi za ubunifu zita sababisha utengenezaji wa kipande cha sanaa, ambacho kitakuwa sehemu ya uumbaji wa mwisho wa kuona kwa sauti. Rasilimali hizi za kisanii zinaweza kuunganishwa na rasilimali za kibinadamu na kiufundi kwa njia tofauti kuititia **majaribio**.

Kivunjo cha tukio ni muhimu kwa kuamua mahitaji ya kupiga picha ya filamu katika kila onyesho na pia kutoa taarifa ya bajeti. Tukio la kuvunjwa kwa kipande cha picha ya filamu ni kitu, mtu, au mchakato unaotambuliwa wakati wa kuunda kivunjo cha tukio (StudioBinder, 2019), kama vile:

1. **Vipaji** (Anayezungumza na asiyezungumza)
2. **Wachezaji wa ziada** (historia na anga)
3. **Maonyesho** (Vitu ambavyo wahusika huingiliana navyo)
4. **Mavazi** (Nguo za wahusika)
5. **Vipodozi** (Damu, jeraha, bandia, n.k.)
6. **Magari** (gari, boti, gari moshi za ya skrini)
7. **Michezo ya kihatari** (Kitendo kinachohitaji utaalami kufanya)
8. **Athari maalum** (Mlipuko, mvua, upepo, nk. .)
9. **Mifugo** (Wanyama wakubwa kama ng'ombe, farasi, n.k)
10. **Mchungaji** (Wanyama wadogo kama mbwa, paka, n.k)

HATUA YA 7: kuamua ratiba ya Kurekodi filamu

Ratiba ya kurekodi filamu ni mpango mradi wa kurekodi wa kila siku kwa ajili ya uzalishaji wa filamu. Inawakilisha alama ya **nyakati** ambayo inasema wapi na lini rasilimali za uzalishaji zinatumika.

Ratiba ya kurekodi filamu inahusu **tarehe, maonyesho, muhktasari ya tukio, wahusika, mahitaji maalum** na **maelezo ya kiufundi** kuhusu vifaa vya kurekodi video (StudioBinder, 2018).

Katika hatua hii, utengenezaji wa kabla unaweza kuchukuliwa kuwa kamili. Hadithi imenorodheshwa kwa njia ya kina, na vile vile kwa njia ambayo kila tukio litawakilishwa.

SEHEMU YA UZALISHAJI

Uzalishaji ni wakati ambapo vitu vyote vyaa kuona na sauti vinatengenezwa na kurekodiwa hadi hati nzima inamalizika. Muda hutofautiana kulingana na muundo wa mradi. Kwa kuwa sehemu hii inazungumzia maswala ya utengenezaji wa kiufundi na ya kuona zaidi, ni muhimu kuwapa wawezeshaji vitu kadhaa vyaa msingi wa **muundo wa upigaji picha**.

Kupitia mara nyingi, **tunaunda bodi ya hadithi** ili kupata wazo wazi la shoti tunazotaka kutoa. Ubao wa hadithi ni picha au taswira ya **kuona** (michoro) ya muhtasari wa hatua.

Watengenezaji wa filamu lazima wakubali aina ya shoti ya kidesturi kulingana na sifa kama urefu wa **rekodi**, fremu ya **kurekodi**, au **harakati ya** kamera. Hakika, shoti za kamera ni sehemu muhimu ya uzalishaji wa video, kwa sababu kuchanganya aina tofauti za shoti, harakati za pembe, nk, inawezekana kusisitiza hisia fulani.

Kabla ya kuanza kurekodi filamu, ni muhimu kujifunza jinsi ya kuunda rekodi .

Kwa **kutunga rekodi ya kamera**, tunarejelea sanaa ya kuweka mada kwenye rekodi . Ni hasa juu ya muundo. Badala ya kuashiria kamera kwenye mada hiyo, tunahitaji kutunga picha (au kwa maneno mengine, uwakilishi wa kuona) wakati wa kurekodi filamu. Kupanga kwa kuibua vipengee kwenye fremu inaweza kutumika kuelekeza umakini wa watazamaji na kuunda **usawa** au **harakati** katika onyesho la tukio (StudioBinder, 2020).

Msukumo wa kwanza unaweza kuwa kuweka mada katikati ya fremu, lakini pendekeso ni kutumia "**sheria ya theluthi**" badala yake. Hii ni njia ya kupanga picha kwa kugawa fremu katika sehemu tatu mlalo na sehemu tatu wima. Mada yamewekwa kando na mistari hii au kwa sehemu ikutanapo, basi kwa asili itavutia umakini wa wasikilizaji. Sheria hii ni uanzishaji tu, kwa sababu kwa kuzingatia mfumo wa mradi huu, vikundi vina uhuru wakufanya majaribio yoyote. Utawala wa sheria ya theluthi pia unaweza kutumika kuteka maanani kwa kina fulani au kuweka vitu kwenye rekodi kwa umbali wao kutoka kwa kamera (Dunham, 2020).

Wakati wa kutengeneza picha, ni muhimu pia kuwapa watu kiwango sahihi cha **kichwa** kwenye shuti. Hii itawaruhusu waonekane vizuri kwenye fremu. Sehemu kubwa sana ya kichwa, kwa kweli, inatoa maoni kwamba mada inazama chini ya fremu, wakati huo huo nafasi ndogo ya kichwa hufanya mada ionekane kama imekwama kwenye dari (Prandini, 2008).

Kuna aina nyingi tofauti za **utengenezaji wa shuti**. Inategemea idadi ya wahusika waliyotekwa kwenye sura (**shuti moja, 2-shuti, 3-shuti**); mtazamo





ambao mada hiyo imekamatwa (**shuti-kwa-bega shuti, -juu ya-paja**); au kwa msimamo ambao unaonyeshwa, ambao unaweza kuwa wa mhusika fulani. Kwa mfano, shuti inayoonyesha mtazamaji haswa ni nini mhusika anaona; inayojulikana kama shuti ya **msimamo** (POV) au **shuti ya mtu wa kwanza** (StudioBinder, 2020).

Ukubwa wa shoti ya kamera inaweza kufanya wahusika waonekane wadogo au wakubwa katika eneo lao. Kuna aina tofauti za ukubwa wa shoti za kamera, kama vile shoti uliokithiri ukubwa, shoti ndefu, shoti kamili, shoti ndefu na kamili, shoti ya cowboy, shoti ya kati, shoti ya karibu, shoti ya karibu na juu, shoti iliyokithiri na ya karibu na juu na shoti ya kuanzisha. Inaweza onekana kama ya kiufundi sana, lakini athari za saizi tofauti za shoti kwenye maoni ya mtazamaji zinaweza kubadilika kwa busara.

Kwa mfano, shoti ndefu mno inaweza kumfanya mhusika aonekane kuwa mbali na asiyejulikana. Pia inaweza kusisitiza kutengwa. Shoti ya kati inasisitiza tabia wakati nyuma bado inaonekana. Kwa upande mwingine, kukaribia karibu ni sawa kwa wakati muhimu sana, kwani inawezekana kunasa mhemko mdogo kuititia shoti hii (SC Lannom, 2020).

Harakati za kamera ni zana yenye nguvu ya kutengeneza filamu kurekebisha uhusiano kati ya mada na fremu ya kamera, kwa lengo la kubadilisha mtazamo wa mtazamaji wa nafasi na wakati wa kuelezea hadithi zenyte athari zaidi.

Harakati ya mvuto,kwa mfano, inatoa hisia ya kusonga karibu ya mbali zaidi kutoka somo. Inatumika kuzingatia hatua maalum kwenye sura. Kuvuta kwa haraka kunaweza kuonekana kuwa sio kawaida, wakati mzuri anaweza kuungeza hali ya mchezo wa kuigiza kwenye eneo la tukio.

Panning inaonyesha harakati ambayo kamera hutembea kwa usawa kutoka upande mmoja hadi mwingine kwenye mhimili wa kati. Kupitia harakati hii tunaweza kufuata herufi zinazohamia. Wakati harakati hii inatokea kwa wima, inaitwa kutega. Hoja kwenda juu hufanya masomo yaonekane kuwa makubwa na yanaweza kusambaza kuwa ni muhimu zaidi, wakati harakati tofauti hutumiwa kupata athari tofauti. Wakati harakati hizi za wima hutokea bila kubadilisha pembe ya kamera, hii inaitwa athari ya msingi(Mc Guinness, nd).

Orodha hii si kamili na kutakuwa na mengi Zaidi yenye madhara ya kuzingatia wakati wa kufanya video: pembe za kamera, lengo la shoti ya kamera, au utaratibu wa kamera. Walakini, kwa sababu ya mpango wa REC, yaliyopendekezwa yanapaswa kuwa ya kutosha kuwaruhusu washiriki kufanya jaribio na kuunda yaliyomo kwenye hali ya utazamaji bora. Kulingana na umahiri wa kikundi, wawezeshaji wanaweza kuamua kuimarisha mbinu hizi kuititia rasilimali mbali mbali za bure ambazo zinapatikana mkondoni.

UCHAPISHAJI WA BAADAE

Uchapishaji ni hatua ya mwisho katika utengenezaji wa kuona kwa sauti, ingawa wakati wa utekelezaji wa mchakato mzima, maamuzi mengine pia hufanywa katika awamu hii. Katika hatua hii, utengenezaji wa cinema umefungwa na **uhariri** wa vifaa vya kuona na sauti huanza. Ni mchakato wa kushirikiana sana: hatua ya uzalishaji ya kitaalamu inajumuisha kushirikiana kwa wataalamu wengi tofauti kama **wahariri, wahandisi wa sauti, wasanii, wa rangi**, nk (Maio, 2019).

Kulingana na saizi ya mradi huo, inaweza kutofautiana sana. Kwa upande wa mpango wa REC, awamu hii ni muhimu sana kwa sababu watengenezaji wa filamu wachanga wanahitaji kuwa wabunifu iwezekanavyo. Pia wanahitaji kufanya majaribio yoyote na chaguzi zote za uhariri zinazopatikana hadi watakapopata bidhaa ya mwisho ambayo inaweza kutoa hisia nzuri.

Katika utengenezaji maalum wa kuona kwa sauti, wanapofika kwenye hatua hii ya mwisho, watengenezaji wa cinema wana wazo wazi la jinsi wanavyotaka bidhaa ya mwisho ikae; katika Jalada la REC, watengenezaji wa cinema wachanga wanahitaji kudumisha uzingatiaji wa **ujumbe** wanaotaka kuwasilisha, lakini bado wana uhuru wa kujaribu programu ya uhariri na kufikia matokeo yasiyotarajiwa.

Kabla ya kuendelea na mkusanyiko wa picha ya tukio hilo, inahitajika kukagua vifaa vyote vilivyorekodiwa na kufanya uchaguzi unaohitajika. Mwishowe, watengenezaji wa cinema watatengeneza mkusanyiko wa picha ya tukio na wanaweza kuongeza **muziki** na / au **athari za sauti**. Hatua hii ya mwisho itaungwa mkono na matumizi ya **programu ya uhariri wa video**.



Mtiririko wa kipindi baada ya uzalishaji wa una (Maio, 2019):

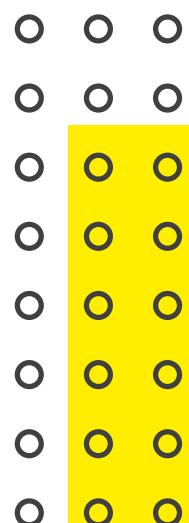
- » **Uhifadhi wa kuaminika:** kabla ya kuanza hatua hii, kikundi kinatakiwa kuunda nakala za rudufu za video iliyorekodiwa katika kipindi kilichopita. Ni muhimu sana kutunza matoleo kadhaa ikiwa kitu kitaenda vibaya wakati wa kuhariri.
- » **Kuhariri video:** video iliyorekodiwa itakatwa kwa njia watengenezaji wa sinema wanaamini kuwa ina faida zaidi kwa hadithi. Mchakato huu wa kukusanyika unachukua muda na watengenezaji wa sinema wanaweza kutoa rasimu ya kwanza ya filamu (kinacho julikana kama Rough Cut) kabla ya kupata toleo la mwisho (Answer print). Wakati kikundi kinaridhika na matokeo ya kuona, „watafunga picha“.
- » **Kuhariri sauti:** katika hatua hii, ni muhimu kuondoa kelele zisizohitajika na kuimarisha video na athari za sauti. Sauti, wengine wanaweza kusema, ni muhimu tu kama picha katika kuunda hali fulani kwa hadhira.
- » **Kibwagizo cha filamu :** kila wakati ni bora kufanya kazi na mtunzi na kuwa na sauti ya asili ya utengenezaji wa kuona kwa sauti. Kwa hivyo, inawezekana kupata maktaba kadhaa mtandaoni ambapo tunaweza kupata muziki wa bure na athari za sauti za filamu.
- » **Kuchanganya sauti:** Wakati muziki, athari za sauti na mazungumzo ziko tayari, timu itafanya juhudu kadhaa katika kuzichanganya kwa njia yenye usawa, ikiweka kila wimbo juu ya nyingine.
- » **Athari za kuona:** ni picha zinazozalishwa na tarakilishi ambazo zinaweza kuongezwa au la, kulingana na athari amabazo watengenezaji wa filamu wanataka kupata.
- » **Marekebisho ya rangi:** Kila shuti inapaswa kubadilishwa na kusafishwa kwa njia ya digitali ili kuunda mwendelezo na kuamsha hisia.

Mara tu mchakato wa kuona kwa sauti unapoisha, filamu iko tayari kusambazwa. Inahitajika kufanya uuzaaji wa matangazo ili kutangaza filamu. Pia, kulingana na **mpango wa usambazaji**, filamu inaweza kutolewa katika sinema, kwenye DVD, au majukwaa yoyote ya media ya teknolojia ya kisasa.

Wakati huo huo, mbinu zingine za **uhariri wa kuona kwa sauti** zinawasilishwa hapa chini (Trinh, 2016):

- » **Mkato:** Mpito ambapo shoti moja inafuatwa mara moja na shoti nyingine.
- » **Uhariri wa muendelezo:** Kuhariri video ambapo shoti hukatwa pamoja kwa mtiririko uliowazi na wa mstari wa hatua isiyosababishwa. Aina hii ya kukata hutafuta kudumisha hali ya kuendelea ya muda na nafasi.
- » **Kosa la muendelezo:** Wakati kitendo au vitu vya onyesho haviendani na shoti. Kwa mfano, wakati mhusika anavunja dirisha la glasi, lakini baada ya muda mfupi baadaye, dirisha linaonyeshwa likiwa halijaharibika.

- » **Kukata kwa msalaba:** Mbinu iliyotumika kutoa udanganyifu kwamba hadithi mbili zinafanyika wakati huo huo kwa kukata haraka na kurudi kati yao.
- » **Kukatwa:** Mkatizo wa kitendo kinachoendelea kurekodiwa kwa shoti ambayo ina mhusiano mdogo na hatua kuu
- » **Kuyeyusha:** Wakati mwisho wa shoti moja hufunika mwaanza wa ijayo kwa ubadilishaji wa onyesho polepole.
- » **Kuhariri:** Mchakato wa kuchukua picha mbichi kuchagua na kuchanganya shoti ili kuunda picha kamili ya mwendo.
- » **Kifano cha jicho:** mbinu ya msingi inayotokana na wazo kwamba watazamaji wanataka kuona wanachooona wahusika kwenye skrini. Kwa mfano, ikiwa mhusika anaangalia sana kitu cha skrini, shuti inayofuata itakuwa kwenye kitu hicho.
- » **Kufifa:** Athari ya kuona inayotumiwa kuonyesha mabadiliko katika mahali na wakati. Hii inatimiza kuangaza taratibu pindi shuti inapofunguliwa au giza polepole kama shuti inavyokuwa nyeusi au rangi nyingine. Sauti pia inafidia juu na chini kufikisha mabadiliko.
- » **IRIS:** Mbinu ambayo inachukua sura ya duara inayokota au kuongezeka, kulingana na kama onyesho linafunguliwa au linamalizika. Haipatikani sana siku hizi, lakini ni kawaida sana wakati wa kimya.
- » **Mkato wa J:** Mbinu ya kuhariri ambayo inayowaruhusu watazamaji kusikia sauti ya shoti kwanza na kisha kuiona.
- » **Mkato wa kuruka:** Kukata kwa ghafla ambako husababisha kukosekana kwa mwendelezo kati ya shoti kwa kuacha sehemu za hatua.
- » **Mkato wa L:** Mabadiliko ya kuhariri kati ya shuti moja na nyingine kwenye filamu, ambapo kuna mabadiliko ya kuona na ya sauti kwa nyakati tofauti. Pia inaitwa hariri ya mgawanyiko.
- » **Kata ya kujumuisha:** Kukata kunakounganisha shoti mbili na vitu vinavyojumuisha. Hii inasaidia kuanzisha mwendelezo thabiti wa vitendo.
- » **Ukusanyaji wa picha:** Mlolongo wa shoti za kitofauti zilizokusanyika pamoja ili kuunda athari za kihemko, kupunguza hadithi, au kufikisha wazo. Mfano maarufu ni tukio la kuoga kutoka kwenye sinema „Psycho“ (1960).
- » **Kusongesha:** Maandishi ambayo husonga juu au chini kwenye skrini. Mbinu hii kwa kawaida hutumiwa kwa kufanya maandishi yasonge kutoka chini kwenda juu katika kumalizia kwa sinema.
- » **Kata mbaya:** Uhariri wa kwanza uliofanywa kwa filamu. Kata mbaya hupokea uhariri zaidi kabla ya kuelekea kwa watazamaji.
- » **Shoti ya molongo:** Onyesho refu iliyo na shuti moja ambayo inaenea kwa onyesho lote au kwa molongo. Kawaida inahitaji harakati changamani za kamera na hatua.
- » **Kubadilishana kwa shoti:** kubadilisha kwa shoti za juu-ya-bega, kawaida hutumiwa wakati wa mazungumzo kati ya wahusika wawili.



- » **Kupendekeza:** Mchakato wa kuongeza athari za sauti na muziki na / au kuongeza sauti iliyo na athari.
- » **Mbinu ya kufuta :** Mpito kutoka kwa shuti moja hadi nyingine kwa muundo unaoonekana. Haitumiwi katika filamu za leo, lakini ni kawaida sana katika cinema ya awali.

Punde filamu inapokamilishwa, ni muhimu kujua njia sahihi ya **kuhamisha** kwa mtandao. Lengo wakati wa kuhamisha video ni kuunda ubora wa juu kabisa bila kumalizia na faili ya saizi kubwa. Kuna sababu kuu tatu zinazoamua ukubwa wa video iliyomalizika (Ward, 2016):

- » **CODEC:** codec ni aina ya faili ambayo video itakayohifadhiwa. Unavyoendelea kukandamiza codec, ndivyo inavyozidi kuwa ndogo. Walakini, ukubwa wa faili ndogo huwa chini kwa ubora.
- » **Azimio:** azimio ni namba ya piksel iliyonayo video. Kwa mfano, video ya 4K ina mara nne ya azimio ya video ya HD.
- » **Mwendo kasi biti:** Ni kiasi cha data kiilichopewa sekunde ya video. Mwendo kasi biti wa juu kidogo utasababisha video ya ubora wa juu na faili kubwa. Programu zingine hukuruhusu kuweka kiwango cha chini na kiwango cha juu cha mwendo kasi biti. Kiwango cha filamu ni 24fps. Ikiwa video imehamishwa katika 48fps au 60fps, saizi ya faili inaweza kuongezeka mara mbili.

Kwa hivyo, wasambazaji wa mtandaoni wanapendekeza mipangilio fulani ya usafirishaji kuhakikisha kuwa video ni ya **ubora wa juu kabisa**. Baada ya kusafirisha video, itakuwa tayari kusambaza. Uuzaji wa sokoni utatangaza filamu. Mwishowe, kulingana na mpango wa usambazaji, inaweza kutolewa katika cinema, kwenye DVD, au majukwaa yoyote ya media ya dijiti.

Vifaa

Ili kuwezesha mchakato wa uzalishaji wa video na sauti, baadhi **ya violezo** vitawasilishwa hapa chini:

- » Kiolezo cha muhtasari wa tabia
- » Kiolezo cha muhtasari wa kuweka
- » Muhtasari wa Kiolezo cha njama
- » Kiolezo cha kuvunjika kwa onyesho
- » Kiolezo cha muhtasari wa hatua
- » Kiolezo cha bodi ya hadithi
- » Kiolezo cha orodha ya shuti ya kamera
- » Kiolezo cha ratiba ya shuti

KIELEZO YA MTIRIRIKO WA MHUSIKA

| AINA YA MHUSIKA | UTU | |
|--|--|--|
| <input type="checkbox"/> MHUSIKA MKUU <input type="checkbox"/> MPINZANI <input type="checkbox"/> MHUSIKA HISI <input type="checkbox"/> MHUSIKA MSAIDIZI <input type="checkbox"/> WENGINE | TABIA YA UTU HAMU JAMBO ALIPENDALO TABIA NJEMA TABIA MBOVU | LENGO LA MHUSIKA KICHOCHO CHA MHUSIKA TUMAINI LA MHUSIKA HOFU LA MHUSIKA KIZUIZI CHA MHUSIKA |
| HABARI YA MSINGI | UHUSIANO | HOTUBA NA MAWASILIANO |
| JINA | UHUSIANO | NAMNA YA KUSEMA |
| TAREHE YA KUZALIWA NA MIAKA | FAMILIA | MTINDO WA KUSEMA |
| UTAIFA | NDUGU | LAFUDHI |
| KAZI | URAFIKI | MKAO |
| HALI YA KIFEDHA | ADUI | ISHARA |
| TABIA YA MWILI | UKUAJI WA MHUSIKA | HABARI NYINGINE |
| MACHO | MWANZO | |
| RANGI YA NYWELE NA MTINDO | KATIKATI | |
| UREFU NA UZITO | MWISHO | |
| KIPENGELE TOFAUTI | | |
| MTINDO WA MITINDO | | |
| TABIA YA KIAFYA | HISTORIA YA ZIADA | |
| MARADHI YA KIMWILI | HISTORIA YA ELIMU | |
| SUALA LA AFYA YA KIAKILI | UZOEFU WA KUJIFUNZA | |
| AINA YA LISHE | UZOEFU WA ZAMANI | |



KIELEZO YA MTIRIRIKO WA MHUSIKA

| JINA LA FILAMU | UKURASA # |
|-------------------------------|--|
| ONYESHO LA HATI | ANWANI <input type="checkbox"/> NDANI <input type="checkbox"/> NJE |
| ONYESHO HALISI | |
| ONYESHO # | |
| SHUTI # | <input type="checkbox"/> USIKU <input type="checkbox"/> MCHANA |
| NDANI | NJE |
| VYANZO VYA MWANGA | VYANZO VYA MWANGA |
| MANDHARI | MANDHARI |
| HOZI | HOZI |
| SHIDA/MAPUNGUFU | FURSA YA KUFIKIA |
| KUWEKA MAVAZI | RUHUSA INAHITAJIKA |
| TAREHE/NYAKATI ZINAZOHITAJIKA | <input type="checkbox"/> NDIO <input type="checkbox"/> LA |



KIOLEZO YA SINOSPIA YA MTIRIRIKO

KICHWA CHA FILAMU:



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



TUKIO LA KUVUNJWA KWA KIOLEZO

| | | |
|-------------------|-----------------------|--------------|
| KICHWA CHA FILAMU | KARATA YA KUVUNJIKA # | |
| ONYESHO # | NDANI/NJE | MCHANA/USIKU |
| MAHALI | | |
| MAELEZO | | |
| KALIBU | ZIADA | |
| VIZIA | MADHARA MAALUM | |
| MAVAZI | VIPODOZI | |
| NGUZO | MAELEZO | |



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



HATUA MPANGILIO KIOLEZO (MWENDELEZO)

KICHWA CHA FILAMU

| SEHEMU # | KURASA # |
|-----------------------------|----------|
| KIANZILISHO | |
| KITUO CHA SEHEMU YA MWISHO | |
| WAHUSIKA KATIKA ONYESHO | |
| KIWANGO CHA TUKIO | |
| MGOGORO | |
| MASWALI YA KUMALIZA/YA KATI | |

MAELEZO YA TUKIO (BILA MAADILI)

KUZINGATIA MICHEZO MUHIMU YA MICRO (MISE-EN-SCENE, KAMERA, SAUTI, KUHARIR, UTENDAJI)



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



KIOLEZO YA BODI HADITHI

KICHWA CHA FILAMU

KURASA #

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |

| | |
|---------|--------|
| SEHEMU: | SHUTI: |
| | |
| | |



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



RATIBA YA KIOLEZO CHA KAMERA

| | |
|--------------------------|-----------------|
| KICHWA CHA FILAMU | KURASA # |
| MKURUGENZI: | TAREHE: |
| MAHALI: | TUKIO: |



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



KIOLEZO CHA RATIBA YA SHUTI

| | |
|---------------------------|----------------------|
| KICHLWA CHA FILAMU | KURASA # |
| MKURUGENZI: | MTAYARISHAJI: |
| TAREHE: | |



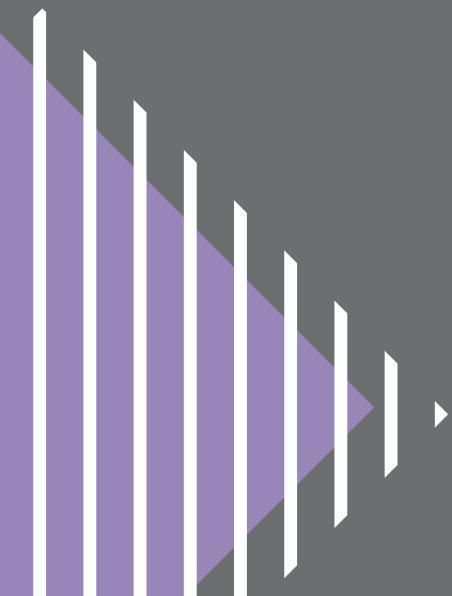
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union





Kiambatisho cha II

Marejeleo ya maonyesho



Kiambatisho hiki kinalenga kutoa marejeleo ya kuona kuhusu dhana kuu za mpango wa REC. Hapa kuna viungo vya kila kumbukumbu na kielelezo ambacho kinaweza kusaidia wawezeshaji na washiriki kuelewa dhana nzima ya mradi huu.

Mkusanyiko wa Video ya Majaribio / Filamu Fupi:

- » [Train Landscape](#) – Jules Engel, 1974
- » [L'Art et l'Abstait](#) - Nicolas Schöffer, 1959
- » [Comunicazione sintetica](#) – Christian Brogi, 2008
- » [Soliloquio](#) – Niebla Producciones, 2009
- » [Crunch](#) – EKISDE, 2015
- » [Chatarsis](#) – Robert Machado, 2018
- » [Angst](#) – Dennis D, 2013
- » [Deadline](#) – Dhenty Febrina S., 2016
- » [Overthinking](#) – Lugo, 2018
- » [Isolation](#) – Brook Minich, 2020

Picha Ya Majaribu:

- » [Video 1](#)
- » [Video 2](#)
- » [Video 3](#)
- » [Video 4](#)
- » [Video 5](#)

Sanaa ya Ardhi:

- » [Video 1](#)
- » [Video 2](#)
- » [Video 3](#)
- » [Video 4](#)
- » [Video 5](#)

Uundaji wa Vinyago/Barakoa:

- » [Video 1](#)
- » [Video 2](#)
- » [Video 3](#)
- » [Video 4](#)
- » [Video 5](#)

Jora ya Nguo:

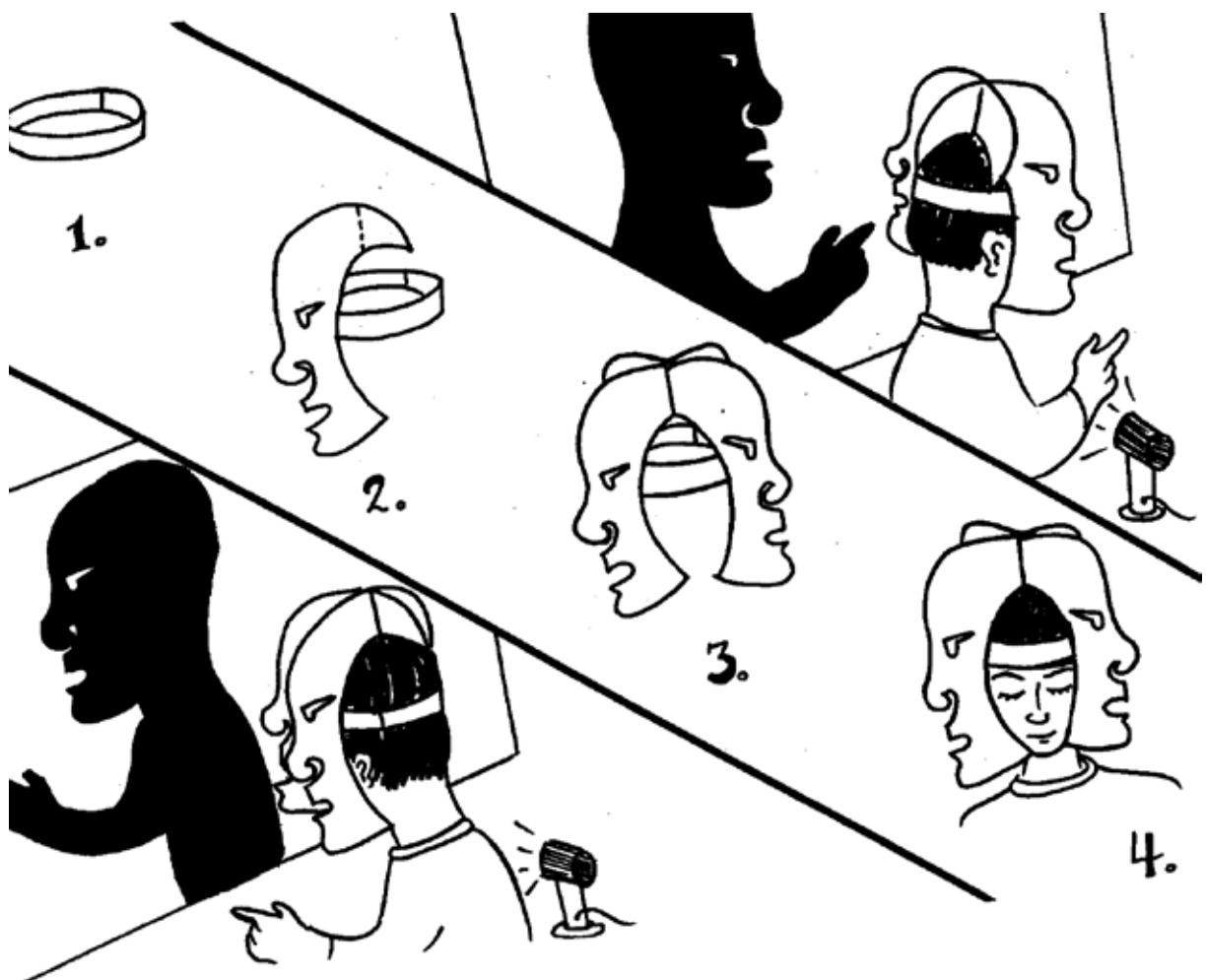
- » [Video 1](#)
- » [Video 2](#)
- » [Video 3](#)
- » [Video 4](#)
- » [Video 5](#)

Ukumbi wa kivuli:

- » [Video 1](#)
- » [Video 2](#)
- » [Video 3](#)
- » [Video 4](#)
- » [Video 5](#)

Mfano:
Kufanya vinyagi vya kivuli

([Source](#))



MAREJELEO

Beemgee. (nd) *muhtasari wa hatua*. Rudishwa kutoka <https://www.beemgee.com/blog/step-outline/>

Berry, E. (2020) *Athari mbaya za muda mrefu za uonevu*. Rudishwa kutoka <https://newsroom.unsw.edu.au/news/social-afadors/long-term-negative-effects-bullying>

Burstin, L., Cunningham, P., Jordan, H. & Spring, K. (2005). *Kutengeneza Sinema: Mwongozo kwa vijana*. Viongozi wa wakurugenzi wa Amerika, USA.

Cabrero, J., Rosalía, R. (2001). *Vurugu, Vijana na Vyombo vya Habari*. Jarida la kisayansi la Mawasiliano na Elimu, Vol. 17 126-132.

Candelo, C., Gracia, A. & Unger, B. (2003). *Kufanya semina, mwongozo wa vitendo kwa wakufunzi*. Rudishwa kutoka: <https://www.miteco.gob.es/es/ceneam/recursos/materiales/hacer-talleres-guiapractica.aspx>

Careaga, A., Sica, R. & Cirillo, A. (2006). Mchango katika kubuni na kutekeleza semina. Ilihifadhiwa kutoka: <https://www.sktd.com/document/62495866/APORTES-PARADISENAR-E-IMPLEMENTAR-UN-TALLER>

Díez, FF, Abadía, MJ (2012.) *Mwongozo wa kimsingi wa lugha ya sauti na simulizi*. Mexico.

Diller, S. (1997). *Peoria Babeli*. Picha za Montrose.

Dunham, B. (2020). *Je! Sheria ya Tatu ni nini? Ufafanuzi na mifano katika Filamu*. Rudishwa kutoka: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-the-rule-of-thirds/>

Echarzarreta, C. (1996). *Kuona kwa sauti Education, didactics ya kimataifa*. Jarida la Comunicar. Vol. 7. 114-119.

Taasisi ya Uropa ya Jinsia. (n.d.). *Je! dhuluma ya kijinsia ni nini?* Rudishwa kutoka [Mwongozo wa https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence](https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence)

Filamu yaRejea ya Filamu. (n.d.). *Filamu ya Majoribio*. Rudishwa kutoka <http://www.filmreference.com/encyclopedia/Criticism-Ideology/Experimental-Film-THE1960s.html#ixzz6QhNagWkF>

forman, J. (2019). *Athari za kweli za maisha ya Dhuluma ya mikahawa bwaka kwa watoto*. Rudishwa kutoka <https://www.verywellfamily.com/what-are-the-effects-of-Dhuluma-ya-mikahawa-bwaka-460558>

- Franco, HD (2013). *Mwongozo wa kimsingi wa utengenezaji wa audioviscript za bajeti ya chini*. Inalipwa kutoka <https://es.slideshare.net/reynaldoperu/manual-bsico-para-producciones-sauti-na-videoes-de-bajo-presupuesto>
- Hardy, R. (2013). *Utayarishaji wa filamu ya majaribio kwa Dummies (Sehemu ya 1): Kwanini Unapaswa Kufanya Filamu za Majaribio*. Rudishwa kutoka: <https://nofilmschool.com/2013/11/experimental-filmmaking-for-dummies-part-1>
- Hurely, K. (2018). *Athari fupi za Muda na Uonevu*. Rudishwa kutoka <https://www.psycocom.net/effects-of-bullying/>
- Kazdin, AE (2000). *Jalada la Saikolojia*. Imetajwa ndani <https://www.apa.org/madas/violence/>
- Lannom, SC. (2020). *Mwongozo wa Shoti za Kamera: Kila saizi ya Shot Inafafanuliwa*. Rudishwa kutoka <https://www.studiobinder.com/blog/types-of-camera-shoti-sizes-in-film/>
- Maio, A. (2019). *Uzalishaji wa Uchapishoa ni nini? Njia ya haraka na kwa nini Matumaini ya Kuamini*. Rudishwa kutoka <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-uchapisho-uzalishaji/>
- Hirigoyen, Marie-France. (2006). *Wanawake walioshambuliwa*. Ufaransa.
- MasterClass. (2020). *Kuelewa Utengenezaji wa filamu: Sehemu 5 za Uzalishaji wa Filamu*. Rudishwa kutoka <https://www.masterclass.com/articles/understanding-the-stages-of-film-uzalishaji#what-is-film-uzalishaji>
- Mc Guinness, K. (nd). *Kuelewa aina 16 za shuti na pembe (na GIF!)*. Rudishwa kutoka <https://boords.com/blog/16-types-of-camera-shoti-and-angles-with-gifs>
- Menor, J & Cruz, M. (2017). *Ushawishi juu ya dhuluma ya media: mwongozo wa mazoea mazuri*. Jarida la Masomo ya Vijana. Vol. 120, 12-33.
- Milleron, G., Owens, J. (2008). *Kijitabu cha utengenezaji wa video*. Elsevier, USA.
- Kujifunza MoMa. (n.d.). *Majaribio katika filamu. Avant-garde*. Rudishwa kutoka https://www.moma.org/learn/moma_levery/themes/film/experimentation-in-film-the-avant-garde/
- Moreno, C. (2012). *MeTaEducArte (Njia ya Warsha za Elimu katika Sanaa)*. Maombi katika watoto wachanga na elimu ya msingi kwa kutumia TEKNOLOJIA. Elimu ya sanaa: magazine ya Utafiti, 4. 265-276.

- Moreno, C. (2014). *Njia mpya katika elimu ya sanaa. Kufundisha uzoefu na metaeducarte (njia ya semina za mafunzo ya sanaa)*. Jarida la Historia na Mawasiliano ya Jamii. Vol 19, 48-67.
- Morin, A. (2019). Aina Mbaya za Wanyanyasaji Wazazi Wanapaswa Kuzitazama. Rudishwa kutoka <https://www.verywellfamily.com/types-of-bullying-should-about>
- Morrow, J. (2013). *Historia ya (Kifupi sana) ya Sinema ya Majaribio*. Rudishwa kutoka <https://nofilmschool.com/2013/09/brief-history-experimental-cinema>
- MuPAI - Jumba la kumbukumbu ya Sanaa ya watoto (2016). Warsha. Rudishwa kutoka <https://mupai.wordpress.com/talleres-de-artes-plasticas/>
- Kituo cha kitaifa dhidi ya Uonevu. (n.d.). *Maana ya uonevu*. Rudishwa kutoka <https://www.ncab.org.au/bullying-advice/bullying-for-babu/definition-of-bullying/> Kituo cha kitaifa dhidi ya Uonevu. (n.d.). *Aina za uonevu*. Rudishwa kutoka <https://www.ncab.org.au/bullying-advice/bullying-for-babu/types-of-bullying/> NSPCC. (n.d.). *Dhuluma ya Kimwili*. Rudishwa kutoka <https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/physical-abuse/>
- Obra Jamii La Caixa. (2014). *Vurugu ya uvumilivu wa Zero: Mwongozo wa vitendo wa kuzuia vurugu katika shule za sekondari*. Rudishwa kutoka: <https://obrasociallaicaixa.org/es/pobreza-accion-social/violencia-toleranciacero/publicaciones>
- Ott, M. (2017). *Mfululizo: Hiyo Inamaanisha Nini? Ukatili unaotokana na jinsia*. Rudishwa kutoka <https://www.womenforwomen.org/blogs/series-what-does-mean-gender-based-violence>
- Paul, J. (2015). *Vipandikizi nane muhimu kila mhariri anapaswa kujua*. Inalipwa kutoka: <https://www.premiumbeat.com/blog/8-essential-cuts-every-editor-should-now/>
- Prandini, K. (2008). *Vidokezo vitano vya utengenezaji wa video*. Rudishwa kutoka: <http://online.sfsu.edu/rtnow/pdf/Fiveanuel20Tipsanuel20Foranuel20Videoanuel20Composition.pdf>
- Quesada, L., Grundman, G. & Verdejo, M. (2001). *Maandalizi na utekelezaji wa semina za mafunzo*. Rudishwa kutoka: http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/Republica_Dominicana/ccp/20120731051903/prepara.pdf

Sánchez. (n.d.). *Mfano wa njama: ni nini, ni nini na ni jinsi gani imeandikwa na mfano*. Rudishwa kutoka <https://www.tallerdeescritores.com/la-sinopsis-argumental>

Schirmer Encyclopedia of Filamu. (2020). *Filamu ya Majoribio*. Rudishwa kutoka <https://www.encyclopedia.com/arts/encyclopedias-almanacs-transcriptts-and-maps/experimental-film>

Selah-Shayovits, R. (2006). *Mapendeleo ya Vijana kwa Vurugu katika Maonyesho ya Televisheni na Sehemu za Video za Muziki*. Jarida la Kimataifa la ujana na Vijana. 13: 1-2, 99-112.

Sontang, S. (2003). *Kuhusu Uchungu wa Wengine*. Matumizi.

StudioBinder. (2018). *Je! Ni nini ratiba ya shuti*. Rudishwa kutoka <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-a-shooting-schedule/>

StudioBinder. (2019). *Jinsi ya Kuvunja Karatasi (na Karatasi ya kuvunjika kwa Hati ya BURE)*. Rudishwa kutoka <https://www.studiobinder.com/blog/free-script-breakdown-sheet/>

StudioBinder. (2020). *Mwongozo wa Mwisho wa Shoti za Kamera (Aina 50+ za Shoti na Angles katika Filamu)*. Rudishwa kutoka <https://www.studiobinder.com/blog/ultimate-guide-to-camera-shoti/>

Thrin, D. (2016). *Kuhariri video: Muhtasari wa Mbinu Muhimu*. Rudishwa kutoka <http://magazine.magix.com/en/video-kuhariri-techniques/>

Torres, C. (2005). *Vijana na dhuluma*. Jarida la Ibero-Amerika la Amerika. Vol 37, 55-92.

UNICEF. (2014). *Imefichwa mbele ya wazi. Uchanganuzi wa takwimu kuhusu unyanyasaji dhidi ya watoto*. New York,

UNICEF. (2017). *Kuzuia na kujibu dhuluma dhidi ya watoto na vijana. Nadharia ya Mabadiliko*. New York.

Vossen, A. (2018). *Majukumu na Uliokithiri wa Timu ya Uzalishaji wa Video*. Rudishwa kutoka <https://www.522uzalishajis.com/the-roles-and-hierarchy-of-a-video-uzalishaji-team>

Ward, C. (2016). *Vidokezo vya Uhariri wa Video na Mbinu*. Rudishwa kutoka <https://www.premiumbeat.com/blog/professional-video-kuhariri-tips-and-techniques/>

- Westlund, R. (n.d.). *Upweke, Kukataa, Uonevu na Vurugu*. Rudishwa kutoka <https://sites.education.miami.edu/loneliness-rejection-bullying-and-violence/>
- WHO. (2002). *Ripoti ya ulimwengu juu ya dhuluma na afya: muhtasari*. Geneva.
- Waandishi Waandika. (2014). *Jinsi ya kuelezea hadithi fupi kwa Tarakilishi*. Fomu iliyorejeshwa <https://writerswrite.co.za/how-to-outline-a-short-story-for-beginners/>
- Waandishi. (n.d.). *Jinsi ya kuunda Profaili ya Tabia*. Rudishwa kutoka <https://www.writerswrite.com/character/character-profile/>
- Zuñiga, R. (2010). *Mwongozo wa utengenezaji wa video: Kusimulia hadithi kwa vyombo vya habari vya sauti*. Rudishwa kutoka <http://www.maestrosdelweb.com/guia-de-video-produccion-contar-historias-para-medios-sauti-na-videos/>

